

31290

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 19-వ తేది శుక్ర వారము
శ్రీ క్రోధననామ సంవత్సరము, శ్రేష్ఠమాస బహుళ శ్రయోదశి ౧౩.

No. 68
సంచిక ౬౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారితో వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష వీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు సుష్ణుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

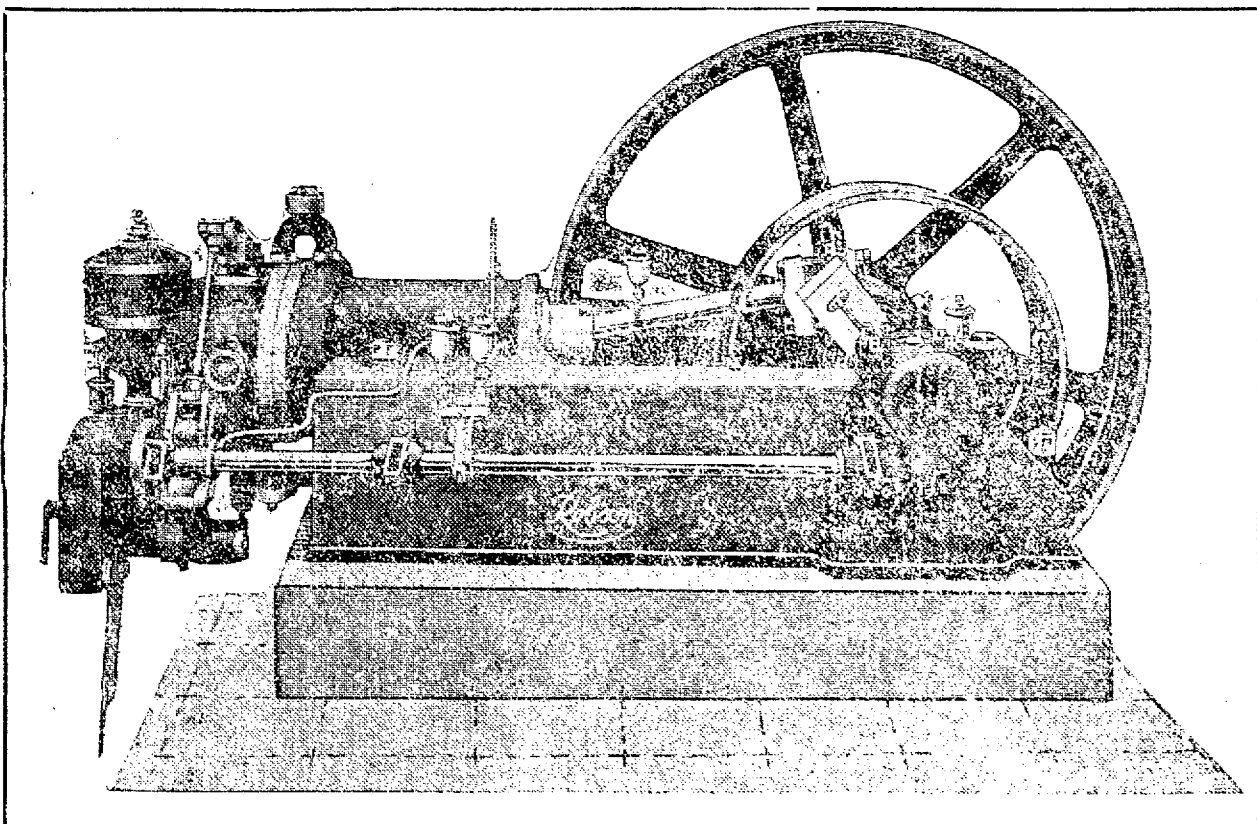

వకరీ-నిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రెరిరోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ సక్” లాంగుస్ట్రోక్ న్యూట్రైపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

1860

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధి చెందినవి. ఎంత మట్టి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చుగను
వేపరై జనును తరుచుగా క్లీన్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
ఔంపరు అధికముగావున్న వ్రండుటచే చాలాకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష నేర్పాతనము అక్కరలేదు
సోల్ యేజంటు:-

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజవాడ (ఇండియా)

Telegrams “LAKSHMI” Bezwada

(అన్నిరకముల మిల్లుల మానులు వై రెక్కల యింజన్ల చేపై స్థాపించు వారు “రాబ్ సక్” గ్యాసు యింజనులు, స్టాంపులకున్నా సోల్ యేజంటు)

పాణికరుగారి రాజీనామ

పండిత మౌళివ్యాసాచార్య సమాధానము

సహాయసంపాదకులకును పత్రికాధిపతులకును నుండువలసిన పరస్పరసంబంధములు

[హిందూస్థాన్ టైమ్స్ పత్రికా సంపాదకులకు శ్రీ. యం. పాణికరుగారి రాజీనామా విషయమై ఆ పత్రికాధిపతులగు పండిత మౌళివ్యాసాచార్య క్రింది సమాధానమును ప్రకటించుచున్నాడు.]

హిందూస్థాన్ టైమ్స్ పత్రికా సంపాదకీయపదవికి పాణికరుగారు రాజీనామ ఇచ్చి విషయమై జర్నలిస్టిక్ అసోసియేషను నాకు కొన్ని వార్తాపత్రముల నన్ను ఆక్షేపించిరి. జర్నలిస్టిక్ అసోసియేషనునందీ విషయమై జరిగిన చర్చ వివరములు నాకు తెలియుటకు ఆలస్యమగుటచే ఈ సమాధానము నింత ఆలస్యముగ ప్రకటింపవలసివచ్చెను.

పత్రికాధిపతి, పత్రికాసంపాదకుడు, సహాయసంపాదకులు విడివిడిగా పరస్పరసంబంధములు పాట్లను గురించి ఈ సందర్భమున కొంతవచ్చు జరిగింది. పత్రికా అలంబింపవలసిన విధానమును నిర్ణయించు అధికారులు పత్రికాధిపతి కుండును. అట్టి విధానమును అంగీకరించువారే పత్రికాసంపాదక పదవిని అంగీకరింపవలెను. సంపాదకుడు పత్రికావిభాగమును అంగీకరించిన పిమ్మట పత్రికానిర్వహణము విషయమై సంపూర్ణాధికారము కలిగి కలంబడవలెను. పత్రికాధిపతి కిని సంపాదకులకు విషయమునందీ ఖేదము లేర్పడి కలసి పనిచేయుట ఆహ్వానమైనప్పుడు తనపరిహార మిచ్చి సంపాదకుని ఉద్యోగమునందీ తొలగించు అధికారము పత్రికాధిపతి కుండును. పత్రికాధిపతి సహాయసంపాదకుని పిలిచి పత్రికాసంపాదకులకు వ్యతిరేకముగ ఆతడు ప్రవర్తించుట ప్రాప్త్యహించిన లెక్కను, ఇట్టి సందర్భములలో సంపాదకుడు ఆక్షేపించుట సరియగుపదధి పత్రికాధిపతి ఈ ఆక్షేపణలను గమనింపవలసి సంపాదకుడు రాజీనామ ఇవ్వవలెను.

మైన నేను వ్రాసిన మాటల విషయమై ఎవ్వరికి ఖేదాభిప్రాయముండదు. కాని ఈ విషయమునందు సహాయసంపాదకుడు సంపాదకునియనునంతి లేక పత్రికాధిపతితో పత్రిక విషయమై ఏమియు మాట్లాడునావలసి వాసింపవలెను. ఈ వాదమును నేను అంగీకరింపవలయు పత్రికానిర్వహణపు బాధ్యతను సంపాదకుడే సంపూర్ణముగ భరింపవలయునను నూత్రము అంగీకరింపవలసి పిమ్మట పత్రిక సుబంధించిన విషయములగురించి పత్రికాధిపతి సహాయసంపాదకులతో ఇష్టానుష్ఠి ఎల సలపరాదో తెలియవలసింది.

పత్రిక సుబంధించిన బాధ్యతల నన్నిటిని పత్రికాధిపతి ఖరింపవలసియున్నది సహాయసంపాదకులను నియమించు బాధ్యతకూడ పత్రికాధిపతిదే. పత్రిక చక్కగ వృద్ధిగాంచవలయుననిన సంపాదకీయకర్తయనందున్నవారి తెలివితేటలను గుర్తెగులు పత్రికాధిపతి ధర్మము. పత్రికాధిపతి తీతములను కూడ నిర్ణయింపవలసి యుండును. కావున సహాయసంపాదకుల తక్షణసార్వభౌమ్యములను పత్రికాధిపతి గుర్తెగులు అనునది. పత్రికాధిపతిని పత్రికయందు పనిచేయు ప్రతి ఉద్యోగి తోను కలసి మాట్లాడుమందుకు పత్రికాధిపతి ధర్మముని నా ఆభిప్రాయము.

జరిగిన సంగతి

ఈ వివాద మెట్లెప్పుడైనది కొంత వ్రాసెదను. హిందూస్థాన్ టైమ్స్ పత్రికను నేను కొన్ని వర్షము పానికరుగారు సంపాదకులుగ నుండిరి. పత్రికాపాలన విషయమై నేను వారితో కొంత మాట్లాడితిరి. పత్రిక పాలన విషయమై చూడవలసిన కడపటివరకు ఎట్టి ఖేదము లేర్పడలేదు. పానికరుగారితో ఆలోచించి యం. యాజ్, తొలూలు ఆనువారిని నేను సహాయ సంపాదకునిగ నియమించితిని. నేను ఢిల్లీకి పోవుటకు ముందుగ ఏప్రిల్ 7 వ తేదీన నేను తొలూలుగారిని పిలువవలసి వారితో పత్రిక విషయమై మాట్లాడితిని. వారు చేయుచున్న పనిని గురించి యు, పత్రిక సుబంధించిన ఇతర విషయములను గురించియు మాట్లాడితిని. ఆయనను సభ్యాత్ముడు పానికరుగారితోను సహాయ సంపాదకులతోను కలసి పత్రికను ఆభివృద్ధి పరచుటకై బంధుగులకు చుట్టూరింపవలసి చెప్పితిని. ప్రభువును పానికరుగారితో మాట్లాడితిరి. అటుపిమ్మట సహాయ సంపాదకులతో మాట్లాడితిని. సహాయ సంపాదకులతో మాట్లాడుచున్న

పుడు పానికరుగారుకూడ కొంతకాలము నాతో యుండిరి. తొలూలుగారితో ఉదయం మాట్లాడినవిషయము వారికి తెలిసి యున్నను వారెట్టి ఆక్షేపణ ఇచ్చియుండలేదు. సహాయసంపాదకులు సంపాదకుని సహాయిత లేక పత్రికాధిపతిని చూడవలసిన నిబంధన నేర్పరుపవలయునని కూడ నన్ను వారు కోరియుండలేదు. 7 వ తేదీ సాయంత్రము నేను ఢిల్లీకి ప్రయాణమై పోతిని.

మరసటిదినము పానికరుగారు తొలూలుగారికి ఈ క్రిందివిధమున జాబు వ్రాసిరి — “మీరు నిన్నటిదినము పండిత మౌళివ్యాసాచార్య సంవర్ధించి వారితో పత్రిక సుబంధించిన విషయములను గురించి మాట్లాడినది తెలియుచున్నది. నా ఆనుమతి లేక సహాయసంపాదకులు పత్రికాధిపతితో పత్రిక విషయమై మాట్లాడవలసిన సాంప్రదాయమును నేనే గర్వించి యున్నాను. మీరు చేసినది తప్పు. ఇకను పత్రిక విషయమై పత్రికాధిపతి తో మరేమైనను చెప్పవలసియున్న నాద్యగా చెప్పవలెను.”

ఈ లేఖకు తొలూలుగారి క్రింది విధమున ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి: — “నేను పండిత మౌళివ్యాసాచార్య మాట్లాడిన విషయము నిజమే. కాని మీరు నూచించిన సాంప్రదాయము నాకు తెలియదు. పండిత మౌళివ్యాసాచార్య నాకెప్పుడు చెప్పియుండలేదు. మీరు నూచించిన నిబంధనను పత్రికాధిపతి మాకందరకు తెలియపరచిన తరువాత్యముగ ప్రవర్తించుటకు నాకెట్టి అక్షేపణలేదు. ఇట్టి నిబంధనల నన్నిటిని పత్రికాధిపతి నిర్ణయించుట భాగ్యముని నా ఆభిప్రాయము.”

ఈ లేఖకు పానికరుగారు ఈ క్రిందివిధమున ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి: —

“సంపాదకీయ వర్తమనకు సంబంధించిన నిబంధనలు మున్నగునవి తయారుచేయుట నావని. సంపాదకీయవర్తమనం దున్న వారు ఏవిధమున ప్రవర్తించవలసినది నిర్ణయించు బాధ్యత నాది. కావున పత్రిక సుబంధించిన విషయములన్నియు నాద్యారాగానే పత్రికాధిపతికి తెలుపవలసినవి.”

ఇందులకు తొలూలుగారి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు సంపాదకీయవర్తమనమై సంపాదకులకు సంపూర్ణ బాధ్యత నుండు విషయమును తాను ఆక్షేపించుట లేదని వ్రాసిరి. తాను సంపాదకుని ఉత్తరవులను సంపూర్ణముగ అనుసరించు యుండెననియు, ఎప్పుడు ఉల్లంఘించు తేదనియు తెలిపిరి. కాని సహాయసంపాదకులను పత్రికాధిపతులను యుండవలసిన పరస్పరసంబంధములను పత్రికాధిపతియే నిర్ణయించుట భాగ్యముని మాత్రము వారు నూచించిరి. పత్రికాధిపతియే వారితో పత్రిక విషయములను గురించి మాట్లాడినపుడు వారికి తన సమాధాన మివ్వకుండుట సరికాదు. కావున సహాయసంపాదకులను పత్రికాధిపతి పిలిచి వారితో పత్రిక విషయమై ఇష్టానుష్ఠి సలుప ఎందులకు ఆక్షేపించవలయునో తెలియవలసింది తొలూలుగారు జవాబు వ్రాసిరి.

ఈ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను పత్రికాధిపతికి పంపవలయునని కూడ తొలూలుగారు కోరిరి.

సస్పెన్షను ఉత్తరువు

ఇందుపై పానికరుగారు తొలూలుగారికి ఈ క్రిందిజాబు వ్రాసిరి: — “నా ఆనుమతి లేక సహాయసంపాదకులు పత్రికాధిపతితో పత్రిక విషయమై మాట్లాడుట నే నెంతమాత్రము అంగీకరింపవలయును. నాద్యారా పత్రిక సుబంధించిన అన్ని విషయములు పత్రికాధిపతికి తెలుపవలసినవి. మీరిందులకు అంగీకరింపజాలకున్న మీరు సస్పెన్షను ఉత్తరువును బోధింపవలెను.”

పానికరుగారికి సహాయసంపాదకులు నన్ను సంవర్ధించు విషయమై ఎట్టి అక్షేపణలే వలయున్నవి. నాతో నారావిషయమై మాట్లాడుట ఉచితముగ నుండెడిది. అట్లుచేయుక సహాయ సంపాదకులను వారివిధమున నిర్ణయించియుండుట సరికాదు. తొలూలుగారి జాబులు చూచినపిమ్మట వారిని సస్పెన్షనుచేయుట సరికాదని అందరు అంగీకరింపవలసి యుండెను. ఈ విధమున తొలూలుగారిని అవమానపరచుటకు నాకెట్టి అక్రమ ప్రయత్నము గానించియుండలేదు. ఈ విషయమై కడపటి ఉత్తరువుల నిష్పాదననాడను నేను విషయము సంపాదకులకు తెలియును. కావున నేను ఢిల్లీ నుండి తిరిగి వచ్చునంతవరకు పానికరుగారు చేచియుండిరి ఉచితముగ నుండెడిది. కాని పానికరుగారు తొలూలుగారు సస్పెన్షనుచేసి వారిని తొలూలుగారికి జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను నాకు పంపకపోయిరి. పత్రికను నేటికను కే విషయము ను సుతంతి ద్వారా తెలిపిరి. నన్ను సంవర్ధించినందులకు మీరు తొలూ

లుగారిని సస్పెన్షనుచేసి నారా అని పాణికరుగారికి ఢిల్లీ నుండి తంతి పంపితిని ఇంకను ఎట్టి కడపటి ఉత్తరువులు ఇచ్చులేదనియు, నాకొరకై వేచియుండెననియు పాణికరుగారు ప్రత్యుత్తరము పంపిరి. తొలూలుగారు నాకు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను పంపిరి. పానికరుగారు నాకీతంతి వార్త తప్ప మరేటివివరములను తెలిపియుండలేదు. తొలూలుగారిని సస్పెన్షనుచేసియున్నను పాణికరుగారు ఆవిధమున తప్పు తంతివార్త పంపియుండుట నాకు విచారము కలుగజేసెను. పానికరుగారు ఇంకను ఏమైనను జాబు వ్రాయుదురేమో యని నేను కొన్ని రోజులు వేచియుంటిని. నాకెట్టి జాబు వ్రాయలేదు. తొలూలుగారు పరిభవంపబడిరి. వారికి తన స్వాయమును కలుగజేయుట నాధర్మము. కావున పాణికరుగారికి ఈ క్రిందిజాబు వ్రాసితిని: —

“నన్ను సంవర్ధించినందులకు మీరు తొలూలుగారిని సస్పెన్షనుచేసి నారా యని 10 వ తేదీన మీకు తంతివార్త పంపియుంటిని. తుది యుత్తరువు లేమియు ఇచ్చులేదనియు నాకొరకు కామకొని యున్నట్లుగను మీరు ప్రత్యుత్తరము పంపితిరి. కాని తొలూలుగారిని మీకును జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల నాకు పంపబడినవి. వాటివల్ల మీరు తొలూలుగారిని 10 వ తేదీ సస్పెన్షనుచేసినట్లు స్పష్టముగ తెలియుచున్నది. మీరుచేసినపనితప్పని నా ఆభిప్రాయము. మీ ఆనుమతి లేక సంపాదకీయవర్తమనకు చేరినవా రెవ్వరును నన్ను చూడవలసిన అక్షేపించుటకు మీకు అధికారములేదు. కావున నన్ను చూడనది తొలూలుగారివద్దనుండి వాగ్దానము వున్న కొని మీరు ప్రవర్తించుట సరికాదు. తొలూలుగారు కడపటి వ్రాసిన జాబుయందలి భావములు పరిశీలించి నా ఆభిప్రాయము. కావున నేను మీ సస్పెన్షను ఉత్తరువును రద్దుచేయుచున్నాను. మీరు తొలూలుగారిని సహాయసంపాదకునిగ నుంచుకొని వారిచే పనిచేయించుకొనవలెను.”

నా జాబు చేగనే పాణికరుగారు తమసంపాదక పదవికి రాజీనామ ఇచ్చిరి. తప్పు ఎవరితో నిర్ణయింపవలయునని వార్తాపత్రికాసంబంధము గల వారిని కోరుచున్నాను. సహాయసంపాదకుని కడపటిజాబు చూచినపిమ్మటకూడ వారిని సస్పెన్షనుచేయుట వార్తాపత్రికాసంపాదకవృత్తికి గౌరవకరముగ నున్నదానిని ప్రశ్నించుచున్నాను. తొలూలుగారివల్ల అన్యాయము జరిగెను. వారికి స్వాయమును కలుగజేయుట నాధర్మమై యుండెను. నిష్పక్ష పాత బుద్ధితో ఈ విషయమై విమర్శించిన నేను చేసినపని తప్పని ఆక్షేపించుటకు అవకాశముండదు.

పాణికరుగారి ప్రత్యుత్తరము

ఈ క్రింది ప్రత్యుత్తరమును పాణికరుగారు ప్రకటించుచున్నారు: —

పండిత మౌళివ్యాసాచార్య ప్రకటనయందు నాకును తొలూలుగారికిని జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు దాదాపు అన్ని ప్రకటించబడినవి. కొన్ని విషయములను మాత్రమే వ్రాసెదను.

(1) 7 వ తేదీన మౌళివ్యాసాచార్య తొలూలుగారిని చూచిన విషయము నాకు తెలియదు. నాకు తెలిసియున్న నేను ఆదినమే ఆక్షేపించి యుండును మరసటిదినమువరకు నాకు తెలియదు. మౌళివ్యాసాచార్య ఢిల్లీకిపోయిరి. ఆయనను ఇట్టి విషయములందు పత్రికాధిపతియే నిబంధనలను నిర్ణయింపవలయునని నేను తలచుచులేదు. ఇది సంపాదకుని పని.

(2) 7 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మౌళివ్యాసాచార్య నాతో కలసి పత్రిక విషయమై మాట్లాడిరి. వారు ఇతర సహాయసంపాదకులతో మాట్లాడెదరని నాకు తెలియదు. సహాయ సంపాదకులతో వారు మాట్లాడవచ్చిన విషయముకూడ నాకు తెలియదు. నాకీ విషయము తెలియకనే నేను కార్యాలయ వదలి వెళ్లితిని. అందరి ఎదుట ఈ విషయమై ఆక్షేపణలను తెలుపుటకు నాకు ఇష్టములేకపోయెను.

(3) 10 వ తేదీన నేను పంపిన తంతివార్త నిజమైతిని తెలుపుట లేదని మౌళివ్యాసాచార్య ప్రకటించుచున్నారు. నేను నూచించిన నిర్ణయమును తొలూలుగారు అంగీకరింపనితో వారు సస్పెన్షనును ఉత్తరువును బోధించుదురేగాని నిర్ణయమును అంగీకరించి నవారు ఎప్పుటివరకే పనిచేయవచ్చును. కావున నా జాబు తుది ఉత్తరువులను ఇచ్చుట్లుగ భావించుట సరికాదు. నా నిర్ణయమును తొలూలుగారు అంగీకరింపకున్న మౌళివ్యాసాచార్య వరకు వారికి పని ఇవ్వవలసిన మాత్రమే వ్రాసియుంటిని.

వివరములు స్పష్టమైనవి. తొలూలుగారికి నేను వ్రాసిన

ఒక మంచి భీమాకావేనీని కోమలాసుని మిక్కిలి నుల
 భయము. గొప్ప ఆస్తులను మంచి తాకట్టు క్రింద దామగొనినట్లు.
 తక్కువరేలు ప్రేమియమే, నిరవ్యయముతో నిర్వహించుట.
 ఎంతైనా ఆఫ్ ఇండియాలో ఈ రెండును ముఖ్యవిషయములు.
 వివరములకు ఈ దిగువవిభాగమునకు వ్రాయును:—
 ప్రాంచి సెక్రెటరీజు, ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్
 అసూర్యరన్న కలపేనీ, తిమిటెడ్కో, పోస్టువాక్సు నెం 287,
 నెం 2) మద్రాసు.

భారతి

బెండుచేయబడిన సంపుటములు

అందముగాను, గట్టిగాను, సగముతోలు నిండుక్యాలతో 6 సంచికలు
ఒక్కొక్క వాల్చుము చొప్పున బెండుచేయబడినవి.

1924 సం! జనవరి మొదలు జూన్ వరకు 6 సంచికలు	బెండుకట్టిన సంపుటము	4-8-0
1924 సం! జూలై మొదలు డిసెంబరు వరకు 6 సంచికలు	డిటో	4-8-0
1925 సం! జనవరి మొదలు జూన్ వరకు 6 సంచికలు	డిటో	4-8-0

ఈ సంపుటములు కావలసిన సొమ్ము మణిఆర్యుగ పంపుచూ దగ్గర నున్న రైలుస్టేషన్
లేదా వ్రాసిన రైలుపార్శులుగా పంపుదుము. తప్పాలో పి. పి. ద్వారా పంపిన ఖర్చులు
ఎక్కువ అగును.

విలాసము :-

భారతి పత్రికా కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబుకెట్టిపిథి, మద్రాసు.

బంగారు వెండినగలలో

ఏవి కావలసినను మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి

మాకు చిన్నవి పెద్దవి అను వ్యత్యాసము లేదు. కట్టుము సులభము అను భేదములేదు. పెద్దవాడు వచ్చినను చిన్నవాడు
వచ్చినను భగవంతుడు వ్యత్యాసముండదు ఎంతకాలము గడిచినను మాచిట్టుతో మీరు మావద్ద తీసిన నగలను తెచ్చిన
ఆప్పటి బజారుధరమువట్టి వైక విచ్చెదము. అర్ధరచ్చిన తృప్తికరముగా లేనిచో, నాణ్యముక నగలు యిచ్చెదము లేక
వైకము కావలసినను తిరిగి వాప సిచ్చెదము. సవరం బంగారుకు సీనువెండికి పూచీనిచ్చెదము. యంత తెలుపనేల!
మా కాతాదారులకు తృప్తికలిగించుటయే మా ముఖ్య ఉద్దేశము. 172 ఫుట్టుల విచిత్రమైన క్యాలరీలు రు. 1-0-0

ఇదివరలో మాప్రదర్శనశాలకు రానివారు ఒకదఫా రాగోరెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టికంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25, హైబాబాదోడ్డు, మద్రాసు.

మిక్కిలి
మేల్చిన చక్కము

తగిన ధర

చాలకాలమువరకు
మన్నును

కాతాదారులకు మాయండు గల సమ్మకమే

మాఖ్యాతికి పునాది వంటిది

లాంపులు, గ్లాసుసానుములు, గాస్ లైట్లు, ప్రిముస్ లైట్లు, కల్లరి
మొదలగు వాటిని

మేము నేరులో తెప్పించుచున్నాము

వయచేసి వచ్చి మాప్రదర్శనశాలను చూడుడు

THE MADRAS GLASSWARE TRADING Coy.,
ESPLANADE — MADRAS

అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన సంజీవి.

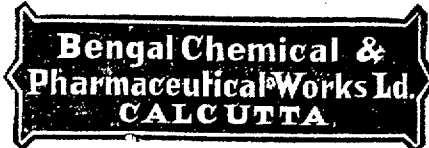
బలహీనమైన నరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు,

ఈ అమోఘమైన ఔషధము శతావరి, బల, తల్మఖానా, గ్లిసెరిన్ ఫాస్ఫేటులు,
ఇతర మామూలు ఓషధులుచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు
ఇది తప్పక మంచిగుణ మిచ్చును

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు.

కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము

సూత్రముకూడ తెలుపబడును.

అపరాధ పరిశోధన శాఖోద్యోగులే బందిపోటు వేయుట

ముద్దాయాలు రిమాండునం దున్నారు

రంగూను, జూన్ 17:—అపరాధశాఖతాటూకు డిప్యూటీ
యిన్ స్పెక్టరు ప్రొఫెసర్ సార్వేండు యంగ్, గస్తీచేయు సార్వేండు,
పెద్దు కానిస్తేబు శుభాష్ మహస్వామి, యిద్దరు వార్డులు,
మరిఅద్దరు నిన్ను అరెస్టు చేయబడిరి మే 30-వ తేదీ రాత్రి
సుమారు 8 గంటలకు ప్రేజరుపీఠముందు నివసించుచున్న బోగ
మువారల యింటిలోనికి బోయి నగలు నాణ్యములు వీరలు దో
చిగొనిరి. రొక్కములు నగలును యిచ్చనియెడ పడుపువృత్తి
నవలించిన బోగమువాండ్రను అరెస్టు చేసెదమని దెవరించి
199 రూపాయలు రొక్కమును గొన్నినగలును దీసిగొనిరి. నగ
ల విలువయెంతో దెలియదు. నగలు తాకట్టుపెట్టబడిన పావు
లందు దొరకెను. ఈవార్త పోలీసు కమిషనరునకు దెలియగ నే
నిచారణ చేయబడెను. దొంగలను గుర్తించుటకు అదనపుమే
జన్రీటు సమక్షమున పోలీసు శాఖసహజేతు! చేయబడెను.
దీనికి ప్రతిఫలముగ పోలీసు ఉద్యోగులలో సహితముగ పద
కొండుగురు ముద్దాయాలు రిమాండునందుంచబడిరి. జూన్ 26
వ తేదీ నాటికి విచారణ పూర్తయినవరకును ముద్దాయాలు
పోలీసు రిమాండునం దుండెదరు (అ. ప్రె.)

జూదగానిని బట్టుకొనబోయిన

కనిస్తేబునిబొడుచుట

అనుమానముపై పోలీసు ఒకమనుష్యుని

అరెస్టుచేసిరి

బొంబాయి జూన్ 17:— మాస్టిప్రక్క రోడ్డునందు
గస్తీచేయిదనున్న కనిస్తేబు జూదగాని నొకని అరెస్టు చేయబోగ,
వాడు కనిస్తేబును గస్తీతో బాడిచెను. పోటు చే
గలిగిన రక్తప్రవాహముచేతను బాధచేతను
కనిస్తేబులు జూదగానిని వదిలివేయగా వాడు పారిపోయెను.
చావు బ్రతుకులతో కనిస్తేబు అనుపత్రికుండున్నాడు.

అనుమానముపై వారొక మనుష్యుని అరెస్టుచేసిరి. అస
రెస్టుచేయబడిన వానిని అనుపత్రియందున్న కనిస్తేబు గుర్తించె
నని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

వర్ష పాతము

సింధు, జూన్ 17:— పడమటి సంయుక్తపరగజాబు
తూర్పుపంజాబు, ద్వీపకల్పమునకు ఆగ్నేయమందును వానబల
మగుచున్నది. కాని ఉత్తరదేశపు ఆగ్నేయభాగమందును వాన
తగ్గెను. దక్షిణబర్మా, వాయవ్యభాగపు సంయుక్తపరగజా,
తూర్పు, పడమటిపంజాబు, ఉత్తర రాజపుత్రస్థానము, తూ
ర్పు మధ్యరాష్ట్రములందు సర్వత్రసామాన్యముగ వర్షము గురిసె
ను. ఉత్తరబర్మా, బెంగాలు, ఒరిస్సా, చోటా
నాగపురం, కొంఖణము, మలబారు, ఉత్తరమద
రాసు తీరమం దచ్చటచ్చట సకృతుగ వర్షించెను. అస్సాము,
గుజరాతు, పడమటి మధ్యరాష్ట్రము, దక్షిణ హైదరాబా
దు, మైసూరు, మదరాసున కాగ్నేయమందు స్వల్పముగ వాన
పడినెను.

పోర్టుగేయరు, టావాలు 1, క్యూపూ 1½, అక్యాబు
2, భామ 4, కాకుబజారు, కలకత్తా 1, మైమెనుసింగ 2,
సాగరుదీవి, నైనుపురి 1½, మిరటు 2, మసోరీ 1, చక్రటా
1½, భారంపురం, అంబల్లా 2, ఢిల్లీ 1½, సియాకోలి 3, జగ
దల్ పురం 2, నాగపురం, హనుముకొండ ½, మచిలీపట్టణము
లందు 1 అంగుళము వానగురిసెను.

సూచన:— ఉత్తరకొనయందును దక్కనుయందును
వర్షపాతము విజృంభించవచ్చును.

డిల్లీ, జూన్ 17:— నిన్నటి నుండి యిచ్చట గురిసిన
వాన రెండు అంగుళముల కంటె అధికముగ నుండును.

(అ. ప్రె.)

భోజనము ద్వారా గెజెట్టు (జూన్ 16. మంగళవారం)

పక్షికళాళు

ఎం. వి. సుబ్రహ్మణ్యం, ఐ. సి. ఎస్., ఆసిస్టెంటు కలెక్టరు గారిని పశ్చిమ గోదావరి ఆసిస్టెంటు కలెక్టరుగా మార్చిరి.

హ్యాలి పాలకుగారి తరపున మదరాసు ప్రాజెక్టునందు జి. ఎస్. బి. బాక్సుగారిని నియమించిరి.

హ్యాలి సర్. సి. వి. కమరస్వామిగారి సెలవునందు డి. బి. సి. వి. చిత్తూరు ప్రాజెక్టు జిల్లాజడిగారిని ప్రాజెక్టుజడిగా నియమించిరి.

జి. టి. బోసుగారు ప్రభుత్వ ఆ కళాళు కార్యదర్శిగా తిరిగి వచ్చుచుండుటచే ఆతనిస్థానాన్ని పనికే యుచున్న కార్యదర్శి జి. బి. ప్రాసాదగారిని తిరిగి డిప్టీ సెక్రటరీగా మార్చిరి.

డిప్టీ సెక్రటరీగానున్న ఎ. సి. వాపెలుగారిని చీఫ్ సెక్రటరీలు స్వేచ్ఛలు మార్చిపై నియమించిరి.

జి. టి. బోసుగారిని బెంగళూరునుండి గాగానే కలెక్టరు ప్రభుత్వ ఆర్థిక కార్యదర్శిగా నియమించెదరు.

సీలము జిల్లా జడ్జి ఆర్. హెచ్. కాప్టెన్ గారిని గుర్తిలో నివారణ క్రింద నియమించిరి.

మదరాసు స్టాంపుకాజు కోర్టు జడ్జిగానున్న ఎ. వెంకటరామయ్యగారిని కడపజిల్లా జడ్జిగా నియమించిరి.

మరికళాళు

కృష్ణాజిల్లా కైకలూరు తాలూకానుందు ఆచార్యులూ నున్న పాపల రత్నంగారికి, విశాఖపట్నంజిల్లా భీమనిపట్నం నందున్న బాసవప్రగారిని వివాహ సర్టిఫికేటులిచ్చు అధికార మొనగబడెను. బాసవప్రగారికి పెండ్లిచేయించు అధికారము గూడ బసంగబడెను.

స్వామికళాళు

హెచ్. ఇ. విలియము గారిని నార్తరేంజి పోలీసు డిప్టీ ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగా నియమించిరి.

కె. యస్. రాజగోపాలయ్యంగారిని కడప డిప్టీ నూపరిండెంటుగా నియమించిరి.

సి. ఇ. స్వీనుగారిని కృష్ణాజిల్లా మాసరిండెంటుగా నియమించిరి.

ఎ. ఆంధ్రానుగారిని అమలాపురంలో బెంచి మేజిస్ట్రేటుగా నియమించిరి.

ఈ దినం పేర్కొనబడినవారిని ఒకటవ తరగతి మేజిస్ట్రేటులుగా నొనర్చిరి:—

బాక్సుంగం వెంకోబారావుగారు, బల్లారి. సి. తిరు వెంకట ముదల్యారు, బల్లారి. మహమ్మదు ఇస్మీలు సాహేబుగారు కర్నూలు. చింతల చెరువు ఇన్నయ్యరెడ్డిగారు, కర్నూలు. మాదిరెడ్డి గణపతిరావు నాయుడుగారు, తూర్పుగోదావరి. బల్లారి. రామయ్యగారు మహమ్మదు షేర్ షాహేబుగారిని ఖాజీగా నియమించిరి.

మదరాసు నగరము, మహమ్మదీయేతర ప్రతినిధిగా ఆర్. మదనగోపాలనాయుడుగారు కాసన సభకు ఎన్నుకొనబడిరి.

రిజిస్ట్రాళు

ఎరకలం సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు సుందరమయ్యరు డిప్టీ కలెక్టరుగారిని సెల్లూరునుండి విశాఖపట్నంమార్చిరి. ఎల్. వేదాంత రామయ్యగారిని సెల్లూరు వేసిరి.

స్థాంక స్వపరిపాలనకళాళు

ఎల్. ఆంధ్రాపాలుగారిని అనకాపల్లి మునిసిపలు సభ్యునిగా ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి.

చిత్తూరు జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షునిగా సి. మునిస్వామి శెట్టిగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

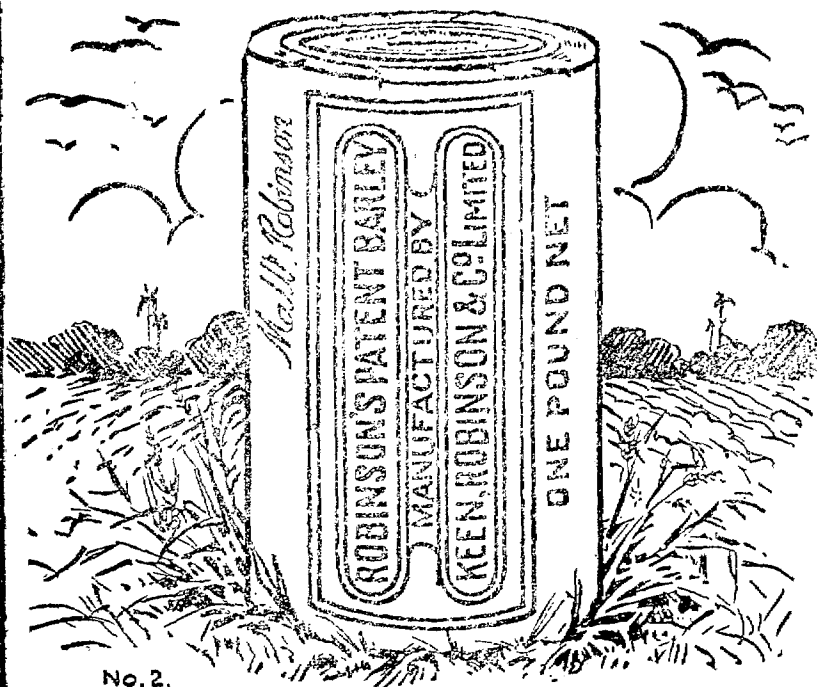
గుంటూరుజిల్లా బోర్డు సభ్యులుగా వి. నారాయణ స్వామి రెడ్డిగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

గుర్తితాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునిగా కామయ్యపాలుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

సెల్లూరు జిల్లాబోర్డు సభ్యునిగా బి. పెరుమాలునాయుడుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

తొలిసారిగా పెనుకొండ తాలూకాబోర్డునకు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి:—ఆర్. వెంకోబారావుగారు. ఆదినారాయణ రెడ్డిగారు, వెంకటరెడ్డిగారు ఎ. బాపిరెడ్డిగారు జి. పెద్ద వెంకటరెడ్డిగారు, కె. హనుమంతరావుగారు, నారాయణ

రాబిన్సన్ "వేటెంటు" బార్ల

మిక్కిలి బాగుత్తో శాస్త్రసమర్థమైన పరిశోధన, ప్రయోగంలకు మైక శోధనలు చేసినకరుచాత నివృత్తగా

రాబిన్సన్ "వేటెంటు" బార్ల

మానవజాతికి నిజముగా శ్రేష్ఠమైన వర్తనానాదను లేకనది. దిక్షకలులు విమర్శ రాబిన్సన్ "వేటెంటు" బార్లతో తగూరుచేయుటదిన గా జని లేక అల్పాహారము తీసుకొనుచుండి వారికి మంచియు గలుగుటచే గాక తప్పక విశ్లేషణ పాలు ధారాళముగా యివ్వగలుగుదురు.

ఇతర యే ఆహారమున తీర్చిదిద్దకొనుటకు శ్రీ శ్రీ వాగ్దానమును దుర్బలము రాబిన్సన్ "వేటెంటు" బార్లతో తగూరు చేయుటదిన గంభీరము లేక అల్పాహారముగాని శ్రేష్ఠమైన ఆహారము.

జ్యోముచే బాధపడు చున్న డి వారు రా బి న్స న్సు "వేటెంటు" బార్లతో చేయుటదిన గంభీర ప్రయోగమున ఆది గ క్షయమున, కడుపుకు చల్లరమునిచ్చుట వారికి తెలియును. మూత్ర పంబంధమైన వ్యాధులు లేక చేసిన పంబంధమైన వ్యాధులు గలవారికి రా బి న్స న్సు "వేటెంటు" బార్లతో తగూరు చేయుటదిన గంభీర శ్రేష్ఠమైన ఆహార మెద్దియును లేదు.

వేసవి కాలమువందు మంచిగడ్డ, కొంచము నిమ్మరసము చేర్చి తీసుకొనుటకు తగినది. అయితే ఆది రాబిన్సన్ "వేటెంటు" బార్లగా చేయుటదిన గంభీర. పలుమారు సీపునున్నచుటో కలక బడి, మలముగానున్న పెరట్ బార్లని వాడుటను మానుచు.

వరప్రసాదము

రెడ్డిగారు, సి. రంగారావుగారు, ఎల్. వెంకటవారపుగారు, పంజీవరెడ్డిగారు, అన్న ఆశ్వత్థయ్యగారు, లక్ష్మీనరసప్పగారు, జి. రామరెడ్డిగారు, ఆర్. సిద్ధనగౌడుగారు, రెడ్డి నుబ్బయ్యగారు బసవగౌడుగారు, దొడ్డగౌడుగారు, ఎ. నారాయణరావుగారు రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునిగా పోకల గోవిందరావు నాయుడుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

విద్యాళు

గిండి ఇంజనీరింగు కాలేజీయందు. ఎల్. దొర కాజయ్యరుగారిని ప్రొఫెసరుగా నియమించిరి.

రాజమండ్రి ఆర్ట్స్ కాలేజీ ప్రెసిడెంటు స్థానమునందు తాత్కాలికముగ విస్సా అప్పారావుగారిని నియమించిరి.

బల్లారి విద్యాసంఘమునందు సభ్యునిగా బాసయి బి ఇస్మీలు సాహేబుగారిని నియమించిరి.

విశాఖపట్నం ప్రధానోపాధ్యాయుని మిశు ఇప్పీమేరి బవరుగారిని విద్యాళాళు డిప్టీ డైరెక్టరుగా నియమించిరి. ఆమె స్థానమున మిశు ఎడితు, విని ప్రెజుకుగారిని నియమించిరి.

రా సా., ఆర్. క్రీష్ణరావు బాన్స్ గారిని ప్రభుత్వ పరీక్షల కమిషనరు కార్యదర్శిగా నియమించిరి.

ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలో ప్రొఫెసరు బాసమాతేగారిని ప్రభుత్వమువారు టూరిస్టుబోర్డునందు నియమించిరి.

స్వామికళాళు

జిల్లామునసలుల మార్పు:—ఎల్. నరసింహంపంతులుగా రిని యెల్లూరునుండి నార్సారావుపేట. (2) కట్టమంచి భాస్కర రెడ్డిగారిని నార్సారావుపేటనుండి మదనపల్లి

AMRUTANJAN

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము.

అమృతాంజనము

వంచభాషాపీఠికాచిహ్నం

న మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము

సమమామృతము

తలనొప్పిలమాన్యును

వాయుపోట్లబాపును,

పార్శ్వపు నెప్పలు

చారదోలును.

నవమాలికచే

హిందూదేశముందు

తయారుచేయబడు

మంచముందు

సువాసనగలిగియుండుట

చక్కనివచ్చిపోనహా

సీసా1-కి 0-10-0 అణాలు

మాత్రమే

అమృతాంజనము డిపో,

బొంబాయి

తేక

మదరాసు.

దీ డక్కన్ మిల్లు స్టోర్సు కంపెనీ లిమిటెడ్. బెజవాడ.

సోల్ డిస్ట్రీబ్యుటర్స్ ఏజెంట్లు ది మర్కెంట్ ట్రేడ్ షెన్సి
7/1 ట్రెజ్యురీస్ట్రువశాసుకార్నరు, కలకత్తా.

స్టీయింజనులు, బాయిలరులు, ఆయిల్ యింజనులు, రైనుమిల్లులకు కావలసిన చెమిండ్లను పొల్లులు, నక్షరాలు మెషినులు, మోటారుకారులు, పోస్టోగ్రాఫులు, వాచెస్, ఎలక్ట్రీక్ డైనమో, స్టేషనరీ మొదలైన యోసామానులు కావలసి వున్నను సరసమైన ధరలకు సప్లయచేయుచును. ఒకే ట్రయలు ఆర్డరుయిచ్చి మానమ్యము మాగోరము.

దాసుగారి భార్య కీదిగువ తంజివార్తపంపబడెను. —
ఇతర హిందూ దేశముతోపాటు హైందవ వాణిజ్యసంఘ
సభవారుగూడ దాసుగారి యకాలమరణవార్తను విని చుః
ఖించిరి. నాయకత్వము వహించుటలోను ఆత్మత్యాగములోను
నిర్మాణశక్తిలోను అసామాన్యమైన తెలివితేటలు గనబరచిన
దాసుగారు మరణించుటవలన దేశమునకు తీరని కొరంత వాటి
ల్పడెడి. హిందూదేశమునకు శ్వాయముగా రావలసిన రాజకీయ
ప్రతిప్రతిని సంపాదించుటకై యెడతెగని కృషి, సలిపినందుల
నతని పవిత్రవాసుము ప్రజల మనస్సునందు చిరస్థాయిగా
నిలిచియుండును. మీ దుఃఖసహాయమున యీసంఘమువారు

తమ మనఃపూర్వకమైన యోచనలను మీ కంప్రమమైనారు.

విరోజిమాసెల్లా

అధ్యక్షుడు.

బొంబాయి నిమ్మ బాతుల వారుకూడ తానుగారి భార్య కిట్లె యొక సంజేమున నంపిరి. (అ. ప్రె.)

లాహోరు, జూన్ 18:— లాహోరు మైఖేల్స్ స్వా యనాదిసంఘమువా రొక సభజేసి దానుగారి మరణమునకు దుఃఖమును దెలుపుచు ఒక తీర్మానమును గావించిరి.

లాహోరు మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారుకూడ ఓదార్పు తీర్మానము నొకదానిని గావించి దానుగారి గౌరవాగ్రము మ్యూనిసిపల్ కార్యాలయములను పాతకాలను మూసివేసిరి.

(అ. ప్రె.)

లక్నో, జూన్ 18:— చాల పాపులు మూసివేయబ డెను. ఇండియన్ క్లబ్బులన్నియు నిన్నటిదినమున మూడివేయ బడెను. ఇచ్చటనున్న బంగారీసంఘము రెండును ఒకవారము వివములవరకు మూసివేయబడును. (అ. ప్రె.)

కరాచీ మ్యూనిసిపాలిటీవారి తీర్మానము

కరాచీ, జూన్ 18:— నిన్నరాత్రి కరాచీ మ్యూనిసి పులు సంఘమువారి దిగువ యోచనలను తీర్మానమును గావించిరి.

కలకత్తా సిటీ మేయరును హిందూజేత భక్తాగ్రగణ్యులలో నొక యువకుని సి. ఆర్. దానుగారి యశాల మరణవార్తను విని యీసభవారు దుఃఖించుచున్నారు. ఈ యువకుని పోగొట్టుకొ నుటవలన హిందూజేతము ఉన్న తాదర్శములు ఆత్మత్వగములో కూడుకొనిన దేశభక్తి గలవానిని పోగొట్టుకొన్నది. దేశమాత కొరకొనర్చిన త్యాగములకై దేశబంధు చెల్లెళ్ళనును ప్రేమతో జ్ఞాపకముంచుకొనబడును.

తమ హృదయపూర్వకమైన సానుభూతి నీకన్వనముయ మన నీసంఘమువారు దానుగారి భార్యకుటుంబములకును కల కత్తా కార్యకేవల ప్రజలకును యిచ్చుచున్నారు.

ఈ తీర్మానముయొక్క నకలు దానుగారి భార్యకును కలకత్తా కార్యకేవల వారికిని పంపబడెను. (అ. ప్రె.)

ఆధయంకరుగా రిట్లుచెప్పిరి

నాగపూరు, జూన్ 18:— మద్యరాష్ట్రముల రాష్ట్రీ య స్వరాజ్యపక్షమునకు అగ్ర్యక్షుడైన ఆధయంకరు యం. యల్. ఏ. గా రొకరితో మాట్లాడుచు దాను గారినిగూర్చి యిట్లుచెప్పిరి:— తిలకు మహాశయిని వలెనే స్వరాజ్యపక్షమునకును హిందూజేతమునకును మిక్కిలి యవసరమైన సమయమున దా నుగారు పనిపోయిరి. వీరి మరణమువలన జాతికి సంభవించిన నష్టము నెదుర్కొనుట మిక్కిలి కష్టము. అయినను దానుగా రొనర్చిన త్యాగమును దేశమునకై ఆనాగోగ్యసమయమందు గూడ చేసిన నేవయు నిష్ఫలములు కాకపోయేనేని హిందూ జేతము చివరవరకును తన యాదర్శముకొరకు పూనికతో నిలి చి పోరాడి గెలిచి తీరును. మన కామున శరీరము దగ్గకపో యినను స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడై ఆత దారంభించిన పోరాట మును నిరంతర దీక్షతో సాగించి యెట్టి యిక్కట్టులనైన నెదు ర్కొని కడతేర్చబాలినయెడల వారి యాత్మను మనతోడనే నిల్పుకొన గలుగుదుము. ఎట్టి ప్రతిఫలమును గోరక తనయొ క్క థేమమైననుసరకుగొనక మాత్రుదేశము కొరకు ప్రాణముల ర్పించిన దానుగారి గౌరవ కీర్తులు చిహ్నముగా నిల్చునాక, ఆ నహమమును హిందూజేతముకొరకే బ్రతికి హిందూజేతము కొరకే ప్రాణము లర్పించెనని యెవ్వరు చెప్పబాలి? మానా యకుడు హృతి జెందినందున దుఃఖించుచున్నను ఆకడు వశవిన చోటునుండి ప్రారంభించి ఆతని పనిని తుదముట్టించి దాను గారి నామము చిరస్థాయిగా నిలుచుటలు చేయుటకు ప్రతిప గైకొనుచున్నామని హిందూజేత కీర్తువు లందఱును తెలుసు కొందురుగాక. (అ. ప్రె.)

* * * *

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున సంతాపము

బరంపురం (గంజాం)

భారతమాతపుత్రతత్వమును, మహావ్యవకు మడిభుజము ను, నిరంకుశప్రభుత్వమున కంకుశప్రాయము నగు దేశబంధు చి త్రరంజనదానుగారి అకాలమరణమువలన తీరనినష్టము కలిగి నందున బరముపురంపేరయి దుఃఖమునుద్రమున మునిగిపోయిరి. దానుగారి అత్యుక్త ఈశ్వరుడు శాంతి నొసంగునాక యని కోరుచు దానుగారికుటుంబమువారికి సానుభూతిని దెలుపుచు న్నారు. అని నేడు శ్రీయుత మల్లాది కృష్ణమూర్తిగారు బరం పురమునుండి తంలివార్త నంపిరి.

రాజమహేంద్రవరము

నిన్న 18 వ తేదీని చింతాచణి నాటకశాలలో (బహ్య శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంపంతులుగారి అధ్యక్షతలకింద మిక్కిలి గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. ఆంధ్రరాష్ట్ర పితా మహులగు న్యాయశాస్త్ర సుబ్బారావుపంతులుగారు దుఃఖనూచక మగు తీర్మానము నాసభలో నుపపాదించిరి. కందుల లక్ష్మీపతి (జస్తిసుపక్షము), కందుల వీరరాఘవస్వామి (స్వ రా జస్య పక్షము), రాయినాపాటు మాదిరెడ్డి వేంకటరత్నం నాయుడు (స్థానిక జస్తిసుపక్ష నాయకుడు), దేశబంధు చిత్తూరి సుబ్బ మ్యూగార్లు యీ తీర్మానమును అనువదించుచు సంక్రమోపన్యా సముల గావించిరి. ఇట్టి విషయసమయమున ప్రజానాయకులు డివికేగుట గొప్ప దురదృష్టము. దానుగారిత్యాగ మహార మని వారు నుడిచిరి. దానుగారు ముగణములగని యిది అధ్యక్షు డనెను. దానుగారి మరణమువలన దేశమునకు గొప్పనష్టము క లిగిన దని అన్ని పక్షములవారునుగూడ విచారించుచున్నారని రాయినాపాటు వెంకటరత్నం నాయుడుగారు నుడిచిరి. దేశ బంధు దానుగారు ప్రారంభించినపనిని నెరవేర్చుచు బాటిర్లు స్వామిగారు సభ్యులను కోరిరి. అని స్వకీయవిలేఖరి నేడు తంలివార్త నంపెను.

బెజవాడ

నిన్న దుకాణములన్నియును మూయబడెను. శ్రీయుత కామనూని లక్ష్మయ్య చాదరిగారి అధ్యక్షతలకింద మిక్కిలి గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. అంతకు పూర్వము పురపాలక సంఘసభగూడ జరిగినది. ఈ రెండు సభలలోను దేశబంధు దానుగారి మరణమునకు సంతాపమును సానుభూతిని తెల్పు నట్టి తీర్మానము లామోదింపబడెను. అని స్వకీయవిలేఖరి నేడు తంలివార్త నంపెను.

* * * *

ఆంధ్ర స్వరాజ్యపక్షమున కధ్యక్షుడైన అయ్యదేవర కాశేష్వరరావుగారు అసోసియేటెడు ప్రెస్సున కీసందేశము నంపిరి:—దేశబంధు దానుయొక్క మరణమునుగూర్చి వచ్చిన అక స్మాత్తువార్తను విని ఆంధ్రదేశము మిక్కిలి చింతించినది. ప్రస్తుత సమయములలో నింతకంటె గొప్ప విపత్తుండబోదు. దానుగారు మరణించుటవలన నిరంకుశాధికార వర్తమునకు భయ కారణమే పోయినది. వారు మొదలుపెట్టినపనిని మరింత సంఘే భావముతోను ఉత్సాహముతోను సాగించుట మిక్కిలి యవ సరము. (అ. ప్రె.)

ఏలూరు

నిన్న మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు దానుగారి వార్తలి చ్చటికిచేరి పట్టణమంతటిని దుఃఖనిమగ్నము చేసినది. వెంటనే గాంధీమహావీర్యులయమును కాంగ్రెసు కార్యాలయమును మూ సివేయబడెను. సాయంకాలము 6 గంటలకు పురమందిరమున సభ జరుగునని కాంగ్రెసుసంఘమువారు నోటిసునంపిరి. అన్ని పక్ష ములవారును వచ్చియుండిరి. శ్రీయుత నంబూరి తిరునారాయణ స్వామిగారు రధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుతులు గరికపాటి మల్లాధ ధానులు, వెల్లకి కృష్ణమూర్తి, మణికోండ సత్యనారాయణ శా స్త్రీ, బులుసు నరసింహం (నకిలు) దుగ్గిరాల కృష్ణమూర్తి గా ర్లు కీర్తిశేఖరుల నాయకునియొక్క జీవితచరిత్రనుగూర్చి త్యా గమునుగూర్చియు మాట్లాడిరి. ఈదిగువ తీర్మానము లేకగ్రీవ ముగా నామోదింపబడెను.

ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును నాశనమొనరింతునని తాబూనిన పత్రికను నెరవేర్చుకొని దివంగతులైన దేశబంధు చి త్రరంజన దానుగారి మరణమునకు ఏలూరు పేరయి తమ దుఃఖమును దెలుపుచు వారి యా త్మ కు శాంతి చేహారవలెనని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు. దుఃఖసముద్ర ములో మునిగియున్న కీర్తిశేఖరు కుటుంబమున కీసభవారు తమ హృదయపూర్వకమైన సానుభూతిని బంపుచున్నారు.

(తంలివార్త)

చీరాల

దానుగారి నిర్వాణము

జూన్ 16:— మాగ్రామ స్వరాజ్య నాయకులలో నొకరగు ఉటుపూరి రామయ్యశ్రేష్ఠిగారు నిన్నటిరాత్రి ఒం గోలునుండి వచ్చుచు మద్రాసునుండి వచ్చువారివలన సి. ఆర్. దానుగారి మరణమును విని సంతాపమును బొందినవారై చీరాలలో దిగగానే రామనగరనందున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర గారికి కలు రంపిరి. రాత్రియే వారివలన గ్రామమున చాల భాగము తెలిసి నది. నేడు శ్రీరామయ్యశ్రేష్ఠిగారును పట్టాభిరాములుగారును జనాభా సేషిమాంగును లేగ్ సాపాటుగారును, సిద్దిసాపా

టుగారును వర్తకవంఘముల వారికి శ్రీవారి నిర్వాణమును గురించి తెలిపి దుకాణములను మూయించిరి. నేటి సాయంత్రము సభలు భజనలు శ్రీవారి ఆశ్రయశాంతి కై జరిపెనగు. ఈపురజనులు శ్రీ దానుగారి ఆకస్మిక మరణమునకు చాల విచారముగా నున్నారు.

(పురవాసి)

రైల్వేకమీషనరు ప్యటనము

సిమ్లా, జూన్ 18:— జూలై 2-వ తేదీని సంచారము నిమిత్తము సిమ్లానుండి రైల్వే ప్రధానకమీషనరు బయలుదేరును. బొంబాయికి న్యాయతేదీకి చేరును. 5-వ తేదీ మొదలు 11-వ తేదీ వరకు ప్రధానకమీషనరు బొంబాయియందు ఆగును. ఈకా, మందు యాయన పునః సందర్శించెదరు. 11-వ తేదీన బొంబాయి వి డ చి 18 - వ తే దీ కి క ల క త్తా చేరు ను. యిచ్చుట 20 - వ తే దీ వ ర కు ఆగును. ఈనయముగు రించి సందర్శించెదరు. రాంచీనుండి 23 వ తేదీన బయలుదేరు 25 వ తేదీకి సిమ్లా చేరెదరు. (అ. ప్రె.)

కీర్తిశేఖరులగు డాక్టరు పి. ఆర్. భండార్కరుగారు

బొంబాయి, జూన్ 18:—హోల్కరు సంస్థానమునకు ప్రత్యేక పు మంత్రిగ నున్న రావుబహదూరు డాక్టరు ఆర్. డి. భండార్కరుగారు యిందునగరమును 15-వ తేదీ యందు జనిపోయిరి. సంస్థానమునందు పెద్ద ఉద్యోగములను భండా ర్కరుగారు వహించిరి. భండార్కరుగారు సంస్థానమునకు గావించిన సేవను మెచ్చుకొనుచు నహారాజుగారు ఒక ప్రకటన గావించిరి. (అ. ప్రె.)

అమలాపురం డిస్ట్రిక్టు మునషాకోర్టు

ఫయలు Os 151/1921

పిటిషనరు:—హుగి రాయప్ప. కవుంటరు పిటిషనరు 1. చి గ్గం భర్తారామడు సా. పుప్పలకస్తం, 2. మాగి రామలక్ష్మమ్మ సా. :ల్లవల్లి, 3. ఆయి నాపురపు శీతమ్మ సా. రామచంద్రపురం డిస్ట్రిక్టు మునషు కోర్టు యిలాకా చేరుపల్లి, 4. మాగి వెంకటనరసింహం మయిన రయినందు గార్డియను పిటిషనరు, 5. చిక్కం శత్యనారా యణమూర్తి సా. పుప్పలకస్తం, 6. దివానుబాద్షాహ చిత్రపు వెంకటచలము పంతులుగారు సా. రాజమండ్రి, 7. చిక్కం మరాచంద్రుడు సా. పుప్పలకస్తం, 8. ఈశ్వరమ్మ సా. డిటా, 9. యా నూరన్న దావామగ్నముందు జనిపోయినాడు. 10. యా వెంకటరత్నం సా. పుప్పలకస్తం, 11. యా రామ స్వామి సా. డిటా, 12 యా స త్రింజా, 13. ఈ నంబున నాయుడు.

12, 13 మయినట్లు ఆయినట్లు తిట్టి సంగ్రహరాలు రామానుష్కు.

యా నెంబు 1 ప్ర. ది. ఆగు పిటిషనరు కోర్టువారి జడ్జిమెంటు రివ్యూ చేయించునని పిటిషను దాఖలుచేసివాడు సదరు పిటిషనుపై కోర్టువారు కవుంటరు పిటిషనరులకు నోటీసులకు పుత్రవ్యవేయించినారు 1 వకటకు కవుంటరు పిటిషనరు మాత్రం వకటద్వారా ఆప్టియరయ కవుంటరు దాఖలుచేసివాడు శక్తివ కవుంటరు పిటిషనరులు నోటీసులు కిలనులు చేయలేదు గనుక కోర్టువారు సదరు రివ్యూ పిటిషను సంగతి సర్వత్రా తెలిసేలాగున ప్రచురపరస్తా డెయిట్ ఆంధ్రప్రదేశ్ 2 యిన్యూ లలో ప్రచురించునని పుత్రవ్యవేచేవాడు. సదరు పిటిషను ది 26-6-1925 సంగ్రం తేదీని బాయిదా ఆయియున్నది. సదరు తేదీకి పై కవుంటరు పిటిషనరులు హాజరు కవుంటరులు దాఖ చేసుకొనిన యేడవారల పోక్షమందు పిటిషను విచారన చేయబడెను.

చేరి వెంకరశాస్త్రి, ప్రిడరు. అమలాపురం.

కీర్తి శేషులగు చిత్తరంజన దాసుగారు పత్రికాభిప్రాయములు

శ్రీ పద్య

అట్లా వాడు, జూన్ 18:— దాసుగారు మేధా సంపన్నుడు. సమయోచిత యధికారి యెడతెగని పట్టుదలతో పనిచేయగలవాడు. దాసుగారు సామాన్యము కష్టములకోర్కీ పని నెరవేర్చగలవాడు. దేశ స్వాతంత్ర్యముకొర కాతడు శ్రేయశాలిని పని చేడు. ఆతని యభిప్రాయములు సర్వముగా మారుచున్న పను యహదే యితడు మరణించుట భారత జాతియొక్క దురదృష్టము. (ఆ. ప్రె.)

రంగూను ప్రైము

గాంధీగారిని తన దాసుగా గుర్తించు ఉన్న తాదర్శము కలవాడు. ఒకప్పుడతని యొక్క పేరు ఆతని దేశభక్తికి విశేషమును గుండ జయించు నుండును. ఆనామానృతైన మేధా సంపన్నులము నెడతెగకుండుకొని సలపు స్వభావమును గలవాడగుటచేత రాజకీయములందు ప్రవేశింపకముందే దాసుగారు గొప్ప కీర్తిని సుపాదించిరి. దాసుగారు స్వతంత్ర భావములతో స్వార్థ పరత్వమును విడిచిపెట్టినవాడు. నారి కొంతకాలము బ్రతికియున్నట్లుయిన దేశముయొక్క రాజకీయ విముక్తి కెంత పాటు పడెడివాడో మనకు తెలియదు. ఎన్ని దోషములున్నను దాసుగారు భావతీయులగా గొప్పరాదు.

తేటి సంపాదకీయ శాఖలో నీ పత్రిక యిట్లను చున్నది:—దాసుగారు ముంబయియచ్చునలో నుండగా మరణించిరి. ఆతనికోర్కీ లన్నియు నెరవేరలేదు గాని ముందు సంతతివారికి ప్రోత్సాహము కలిగించు తన పేరును మాత్రము విడిచిపోయినాడు.

రంగూను నెడెటు

దాసుగారి మరణముతో స్వరాజ్యపక్షములో ఆత్మార్థము జేసుకొని పనిచేసిన వాయువును పోయినాడు. వినాశకరమును తనపక్షములను విడిచి మరెవ్వరైన పనిచేసినను దాసుగారి కీర్తి మరంత తొచ్చి దిశాంతరములకు వ్యాపించెడిది. ఎంకదేశమున లాయరుగా నసామాన్యమైన పేరు ప్రతిష్ఠలు సంపాదించి దాసుగారు గాంధీగారు మార్గము ప్రోత్సహిరి. కాని గాంధీగారు తన బోధనలవలన సభ్యుల నాకర్షించుచుండ దాసుగారు తనయొక్క పద్ధతులనే నమ్ముకొని వాటివైననే ఆధారపడి యుండిరి.

రంగూను తెయలీ న్యూసు

పంజాబ్ దేశమునకు కలిగినవ్యర్థము చెప్పనలవిగాదు. హిందూ దేశములోని ముఖ్యమైన రాజకీయ గొట్టిముల ముండుకు కాపరితేతుండ పోయెను. హిందూదేశములయందు వెంగలును బర్మాయును దుఃఖిసాగరమున మునిగియున్నవి. దాసుగారు ప్రపంచము నంతటికిని కదిలిన కలిగించెను. విజనన, దాసుగారు భారతమాత కేలము హిందూదేశమునకు ముత్రకేగగా తూర్పు పడమర ఉత్తర దక్షిణములలో భాగలందు చున్న జాతులన్ని కూడి యొక్కడనున్న సంయుక్త జాతులకు మాతృ చిహ్నమును సూచించుచున్నది. అని చెప్పుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ప్రైము ఆఫ్ ఇండియా

బొంబాయి, జూన్ 18:—దాసుగారు మరణించుటలన భారత రాజకీయరంగమునుండి మహావ్యక్తి యొకటి పోయినట్లైనది. ముందు సంకతివాదు ఫలితములను మాత్రమే తెల్పగొంగరుగా వాస్తవ యీతని వ్యక్తియొక్క గొప్ప తనమును సజుత నేయజాలరు. బాసుగారు తనతన్ను తేలికేట లన్నింటిని రాజకీయములలో ప్రవేశింపెట్టుటకును దాసుగారు తప్ప చేసేయుండవచ్చును. కాని వారి యుద్దేశమును గమనించి గుర్తించినట్లయిన ముందు మెచ్చుకొనక తప్పదు. ఈ క్రితానుభవములను నమ్ముకొని ఆహంకారమును నిలిపి రాజకీయములలో దిగలేదు. హిందూదేశమొక్క మునకు త్యాగమే మూలమనియు తెల్పగమునకు గొప్ప విలువగలదనియు నమ్ముటవలసివే దాసుగారు రాజకీయములలోనికి దిగిరి. హిందూదేశములోని నానకయు త్యాగము చేయుటలో మితము లేదు. భగవద్గీతలో త్యాగమున్న ప్రతిభావున దాసుగారి ననుసరించుట ముఖ్యము. ఈ రంగును యెవరోధమున తెల్పగమును గల్గువలెను. (ఆ. ప్రె.)

నాయకుల అభిప్రాయములు

బొంబాయి జూన్ 18:— అన్ని పక్షముల నాయకులను దాసుగారి మరణమునకు తమ దుఃఖమును వెల్లబెట్టిరి.

సర్ పురుషోత్తమ దాసు భామరదాసుగారి టిట్లు చెప్పిరి:—మనజాతీయ సంరంభములో నిటువంటి సమయమున దాసుగారు మరణించుటలన కలిగినలోప మింతటితో తీరు నదికాదు. మానవజాతిసంరంభమునకు దేశబంధుదాసు అభివృద్ధి మార్గములు గలదియు కటుదిట్టుములు గలదియు నైన జలమునివ్వ గలవాడు. అసహాయోద్యమము క్షీణదశలో నున్నప్పుడు దాని కొక శ్రాత్తమార్గమును గవరచెను. నిరంతరభాగికారవర్తమును ముగజమునకు నీంహ స్వప్రయములు కలిగించిన కూరుడు. కడచిన కెండు సంవత్సరములనుండియు లిట్లు నంగదేశమునకు పేరునకు మాత్రము ప్రభుత్వ యున్నను దేశబంధువే ముఖములేని మాంధా టిట్లు యేలేను.

దాసుగారి యకాలమరణమువలన ప్రజాహిత జీవనము దరి వహింపక యొకటి పోయినదనియు హిందూదేశమునకు గొప్పనష్టము సంభవించినదనియు యం. పి. జి. గారు చెప్పిరి.

దాసుగారి మరణమువలన తిరిగిన చెల్లునుండి భారత జాతి కొలకొనజాలదు. ఫరీదుపురములోని యువస్వామి వారి ధైర్యమునకు నిదర్శనము. అదియే వారి తుదిసందేశ మై నది. అని సోమలు రిఫార్మరు సంపాదకుడు కె. నటరాజన్ గారు చెప్పచున్నాడు.

నిరంతరభాగికారవర్తమునకు బలీ యాయుటదిన దాసుగారి మరణమునుగూర్చి హిందూదేశము లిలించుచున్నదని ఒరిస్సాకు తెలుపునట్టి భువనానందదాసు యం. యస్. పి. గారు చెప్పచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

దాసుగారి భార్యకు సంపాదన యోదాహ్వనసందేశమును.

లాహోరు, జూన్ 12:—దాసుగారి భార్యకు నిన్న టిడినయన లాహోరునుండి యెన్నియో సానుభూతి సందేశములు పంపబడెను.

మాలానాజాధు అలీఖానుగారు కలకత్తా “ఫార్మర్స్” పత్రికల్లో సందేశముపిరి:—దేశబంధు మరణమునకు నిర్విణ్ణుల మైతిమి - ఆ తనితో హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యమున కా ధార మును మ్రోంద వ సాత్తి తంత్ర్యమునకు జలమును పోయివి. వారి కుటుంబమునకు నా మనఃపూర్వకమైన యోదాహ్వనము.

పంజాబు భిక్షాభిక్ష సంఘమునకు జెనరలు సెక్రటరీ యైన అబ్దుల్ రహీమాన్ గాజీగారి రీడిగునసందేశమును దాసుగారి భార్యకు పంపిరి:—దాసుగారు మరణించుట వలన మ్రోంద వరాజకీయ రంగము నుండి పులి తొలిగిపోయినది. పంజాబుమహమ్మదీయులందరి తరపునను నాహ్వాదయపూర్వకమైన యోదాహ్వన నంగీకరింపవలెను.

పంజాబు కాంగ్రెసు సంఘముయొక్క పర్సెంటుకమిటీ వామలూరునీచందుగారియొటివద్ద ఆనవరసభను గావించి యీ దిశవ విధమున తీర్మానించిరి:—దేశబంధు గారి యకాల మరణమున కీ సంఘము వారు దుఃఖించున్నారు. వారివృత్తివలన కలిగిననష్ట మింతలోతీరునది కాదు. ఈసంఘము దాసుగారి భార్యకును వారి కుటుంబమునకును తనసానుభూతిని తెలుప నిచ్చగించుచున్నారు. పంజాబంతయు మిలోపాటు దుఃఖింపుచున్నది.

పాఠశాలలు కళాశాలలన్నియు కీ|| శే|| దాసుగారి గౌరవాగ్గము నిన్న మూయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

భిన్న పక్ష నాయకుల సభ

నిన్న వెలువడిన ఎంగుయిండియా పత్రికలో మహాత్ముడువ్రాసిన ప్రధానవ్యాసము.

భిన్న పక్ష నాయకుల సభను సురల జరుపవలెనని కొందరు నాకునుందింది. భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమునుగూర్చియు నాకు ఒక్కటే అభిప్రాయముకలదు.

జి.బి. సర్ మహమ్మదుమహ్మద్, పండితమదనమోహన మాలవ్యా, లాలాబజపతిరాయి, రై|| హ|| క్రినివాసశాస్త్రి, సర్, నురేంద్రనాథు, పి. వై. చింతామణి, డాక్టరు సుప్రకాశ్ మున్నగువారు ఛాందీ ప్రభావ్యాతేతాపక్ష నాయకులను కొలనతో అట్టిసభను నేను ముఖ్యముగాజరిపించెదను. డిల్లీలో భిన్న పక్ష నాయకులసభ జరిగినప్పటికిని యిప్పటికిని ఎవరికిని ఆభిప్రాయములు మారలేదనియే నేను నమ్ముచు నున్నాను.

స్వరాజ్యమునుగూర్చి ఆలోచించుటకయినచో హిందూనామ మృదీయ సమస్యవైని సభలో కలహము ప్రారంభమును. అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసులో చేరకట్లు చేయుటకైనచో ముందుగా భారత కాంగ్రెసుసంఘ సభను జరుపవలసియందును. నూతన విధానమునుగూర్చి మొదట కాంగ్రెసువారిలో ఏకాభిప్రాయములు కలిగినగాని తక్కిన పక్షములవారితో ఆలోచించుట నిష్ఫలము. కేవలము నూలుమరతును గూర్చి మాత్రమే చర్చించుటకైనచో మనపని యింకను తేలికయేయగును. ఈ ఒడంబడికను ఆమోదించిన స్వరాజ్యపక్షమువారే ముందుగా ఆలోచింపవలెను. ఆఒడంబడిక స్వరాజ్యపక్షమునకును నాకును జరిగినదిగాని స్వరాజ్యపక్షమునందలి వ్యక్తులకును నాకును మాత్రమే జరిగినదిగాదు. నేనుమాత్రము వ్యక్తిపరముగనే ఆమోదించితిని. ఇతరులు నాఅభిప్రాయముల నామోదించు వారికందోకిని ప్రతినిధిగాగూడ నేను తేలిపినవలెననివినన తప్పలేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు సమ్మతించినగాని కాంగ్రెసులో శ్రాతగా నే నేవనినగూడ ప్రారంభింపను. కావునను చాలమరతును రద్దుపరచవలెనని స్వరాజ్యపక్షమువారు కోరుకొనెల వెంటనే వారటుల తీర్మానము చేయవచ్చును. పిమ్మట భాగతకాంగ్రెసు సభలోగూడ టిట్లీ తీర్మాన మమోదించబడిన నూలుమరతును ముఖ్యముగా రద్దుపడగలదు.

కాంగ్రెసులో నేనొక అనానుభవజ్ఞుడని నే నెరుగుదును. నూలుమరతుల మున్నగు పెక్కు విషయములలో విద్యాధికులను దేశీయులను నాభావములు బాత్రిగా సరిపడలేదనిగూడ నే నెరుగుదును. విద్యాధికులే కాంగ్రెసు సభ నేర్పరచిరిగాన వారే ద్రానిని వశపరచుకొని పద్ధతిని నిర్ణయింపవలెను.

కొత్తిగనో గొప్పగనో పామరజనుల ఆదరమును నేను బడయగలిగినని నేను తలచుచున్నాను. కాంగ్రెసు వారితో యిష్టాగోష్ఠి సంభాషణల వలన నాభావములను వారికి కిని దర్శన పూర్వకముగ తెలిపి ఒప్పించి గోరడనేగాని ఓట్లవలన నాపంతమును నొగ్గించుకొనుట నాఅభిప్రాయముకాదు. ఓట్లయిచ్చువారు అనేక మొగములములను టిట్లీ యిచ్చినదగుగాని న్యాయముని నమ్మియే యిచ్చురు. పామరజనులకు స్వతంత్రతకీ కలగనంతవరకును పలుకుబడి గలవారి యిష్టానుసారమే వారు పనిచేయుచుందురుగాన అట్టివాడి ఓట్లవై నాధారపడటం అన్యాయము. స్వరాజ్యపక్షమే విద్యాభివృద్ధిలో హెచ్చుచుంది అజరమును బడసియున్నదిగాన నూలుమరతును వారు రద్దుచేయగోరినచో నేడే రద్దుచేయవచ్చును. నే నేమియును అభ్యంతరము కలిగింపనుగాని కాంగ్రెసుకు అధ్యక్షుడుగానుండినదిపించుటమాత్రము నేనంగీకరింపజాలను. ఇప్పుడు త్రివిధనిర్మాణకార్య ప్రచారమును చేయుటకు తప్ప మరెంతలనుగూడ నాకు క్కీలేదు. అమాడును నెగ్గిన నాకదియే స్వరాజ్యము. అది నెగ్గినచో స్వరాజ్యము సాధ్యమేయగును. కావున విశాలభావము గల వారను బడువారికి తావోసంకుటకు నేను ఒప్పుకొనుటయేక రవ్యమును.

కాంగ్రెసును వదలిపోందు

అని దేశముఖుగారునుడివియేయున్నారు. అటులచేయవలెననియే నెచుక నేను గట్టిగా ఆలోచించితిని గాని అదిలా భకరముకాదు. ప్రజలవిశ్వాసమునందు నాయకునకు నమ్మకమున్నంత కాలముతడు తనభాధ్యతను వదలిపోగూడదు. ప్రజలే నాయకునికి విశ్రాంతిసాగినాగనంపవలెను. అట్లుగాక తొందరపడి దేశనేవను విరమించినచో ప్రతికూలమును దేశీయులకు ఆ కమగు యిబ్బందిని కలిగించిన వారగుదురు అని మహాత్ముడు గారు నుడివినవాక్యములు సమంజసములని నేనుగూడ తలచుచున్నాను. ప్రజలకు నావైవిశ్వాసము కలుగువరకును నేను దేశనేవనుచేయుచునేయుండవలెను. విచ్చియుగా నారంభించినదేశనేవను యితరులు ఆ భ్లాపించినంత మాత్రమున వదలిపోవుట ముఖ్యముకాదు. గాని యీవిషయమును గూర్చి దేశీయులు బాగుగా ఆలోచింపవలెనని ధైర్యముగా దేశముఖుగారు నుడివిరి. అటుల నేను వదలిపోవలెనని కోరువారు నాపద్ధతులవై తమకుగల నిరసనభావమును ప్రజలలోగూడ కలుగజేయవలెను. చెల్లనికానికి బంగారు పూత పూసినను విలువకలుగు నటుల నాపద్ధతులు సరిగావని దేశీయులు నిశ్చయించినచో నాకు మహాత్ముడను తోకను వారు తగిలించిననుగూడ నాభావముల కధికమగు విలువకలుగజాలదు గాన నాపద్ధతులను తిరస్కరింప గోరువారికి నానుసాత్య నాను మెంతమాత్రమును అభ్యంతరకరము కాగూడదు.” (ఎం. కే. గాంధీ ఎంగు యిండియా 18.6.25)

(ఆ. ప్రె.)

బర్మాపాద సంఘముల కాన్ఫరెన్సు

ష్రీహ, జూన్ 17:—బర్మా రాజకీయ అధికారుల తాలూకా పాదసంఘముల కాన్ఫరెన్సు యూనైటెడ్ కేదీన మాండలి నగర వాస్తవ్యులగు బెమి సయదాగారి అధ్యక్షత క్రింద ష్రీహలో జరిగెను. దేశీయండు దయాగుచేయబడుచున్న పస్తువుల సువయోగించలయుననియు ఎద్దుమాంసాహారము పరిత్యజించలయుననియు వికనుత్వముగ నుండవలయుననియు ఆధ్యక్షోపన్యాసమును సభ్యుల నుద్బోధించెను. పిమ్మట కాన్ఫరెన్సు నిర్విఘటనముగా ముగియబడినది.

శాసనసభ బహిష్కారవాదుల సమావేశము

బర్మా సంఘములయొక్క జనరలు కాన్ఫరెన్సు సందర్భమున బెంగళుప్రభుత్వము పార్టీకాఖయొక్క కాన్ఫరెన్సు 15-వ తేదీన ష్రీహలోయందు బర్మాపాద సంఘముతో బాటు జరిగెను. పాదసంఘ సమావేశము పాద సభ్యులకు మాత్రమే సంబంధించినది. బెంగళుప్రభుత్వముపార్టీ కాసనసభ బహిష్కారవాదుల సమావేశము.

అమెరికాయందు పట్టభద్రుడైన సోధికా రధ్యక్షుని వహించెను. ఆతయములను సోవేట్ కనువగుట్టియు ఆచరణ యోగ్యమైన కార్యక్రమమును అవలంబించవలయుననియు, సంఘీభావము యందుకొర కావశ్యకమనియు అధ్యక్షుడు చెప్పెను. పాదసభ్యులకు అభిప్రాయములకు విరుద్ధముగ యావిషయమును చివరించినది అధ్యక్షుడు వాక్రచ్చెను.

కాన్ఫరెన్సు కాన్ఫరెన్సుకు యు. టున్ హల్లాగారు, యు. చిట్టపేంగు, యు. పుగార్ కుమర తన మధ్యను నడచిన విషయముల నెరింగించి మొదటి వారిద్దరును ప్రమాణములను గౌరవించిరి. గారని చెప్పెను.

సమావేశము జరుగుచున్నది.

పెంగ్ ప్రభుత్వముపార్టీయందు భేదాభిప్రాయములు బయలుపడెటచే, బర్మా సంఘములయొక్క జనరలు కాన్ఫరెన్సు యు. టున్ హల్లాగారు ష్రీహలోయందు దీక్షాస్వరస్సును సమావేశమైరి. బర్మా సంఘములయొక్క జనరలు కాన్ఫరెన్సు కాసనసభ బహిష్కారవాదులను పాదసభ్యులకు తరపు ప్రాతినిధ్యము వహించుచున్నది. యు. చిట్టపేంగు, యు. పుగార్ కుమర వారి వారి అనుచరులతో వేరుగ జూన్ 26-వ తేదీన మాన్యుయందు సమావేశమును జరిపెనరు. (ఆ. ప్రె.)

వేలం ప్రకటన

కృష్ణాజిల్లా బెజవాడ తాలూకాలో సాతు వల్లూరు యస్టేటు వకటన పార్సులోని బొడ్డపాడు గ్రామము తాలూకా యాదిగువ ప్రదహరింపబడిన యస్టేటు స్వంతకమతం మామ్మూలు పల్లంభూములు నజరానాకు 1925 వ సంవత్సరము జూన్ 23 వ తేదీ వగలు 12 గంటలకు బహిరంగముగా వల్లూరు గ్రామములో తిరిగి వేలం వేయబడును. యాభూములకు య 1 కి రు 11-0-0 చొప్పున శిస్తున్నన దరు శిస్తుమాద రివాజ ప్రకారం సెప్పులున్న ప్రతిసంవత్సరము క్రయ దారు యస్టేటుకు చెల్లించవలసి వుంటుంది. పాట పాడవలచిన ప్రతివారున్ను పాటపాడుటకు ముందుగా నెం 190 కు రు 50 లున్నా నెం 293/2 వ నెంబరుకు రు 100 లున్నా ధరావతు కట్టవలయును. మిగతా షరతులు పాటకాలమందు తెలియ చేయబడును.

మామ్మూలు పల్లం

నెం 190-య 11-0.3 శిస్తు య 1 కి రు 11-0-0 293/2 28-90

39.93

సాత్ వల్లూరు ఎస్టేటు, వి. శివసుబ్బారావు 1 భాగము, మేనేజరు ఆఫీసు మేనేజరు కోర్టుఆఫ్ వార్డుస్, మచిలీపట్నము. 17-6-25,

గుత్తిక్షార్థపు పోలీసుదళ నియోజనము

విచారణ ప్రారంభము

ముగియుటకు 15 దినములు పట్టవచ్చును

వందలకొలది సాక్షులు విచారించబడనుండుట

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధినుండి)

గుత్తి, జూన్ 18:—గుత్తి తాలూకాయందు శిక్షార్థపు పోలీసుదళ నియోజనమును గురించి ప్రభుత్వమువా గుత్తిపు జేసిన విచారణ సందర్భమున గుత్తియందు గొప్ప సంచలనము వ్యాపించియున్నది. ఈవిచారణను జరుపుటకు నియమింపబడిన ఆర్. హెచ్. కోర్ట్ క్లిగారు తెంగళూరుమీదుగా బొంబాయి ఫాస్టు ప్యాకెంజనున దీయుదయముననే 3 గంటల కరుదించిరి. జిల్లా కలెక్టరు ఈ ప్రెండ్రపాటుగారును మరికొందరు అధికారులును రైలు స్టేషను వద్ద కోర్ట్ క్లిగారి కావోన మొసగిరి. కాన కోర్ట్ క్లిగారు గుత్తియందు, లండను విషను అధికారియగు రెవరెండు ఎఫ్. ఎం. స్క్రిత్తుగారి గృహముందు బసజేసెదనని తెలుపగా కలెక్టరుగారు వారిని తన మాటాడు కారునందు స్క్రిత్తుగారి గృహమునకు గొనిపోయి వదలి పెట్టిరి.

ఈవిచారణ సందర్భమున దాదాపు 200 మంది సాక్షులు విచారించబడుదురని తెలియుచున్నది. సరిగా విచారణ జరుగ వచ్చినప్పుడు ఈసంఖ్య చాలవరకు తగ్గవచ్చును. కాని విచారణ ఆధమము 15 దినములవరకు సాగునని అధికారులు తలచుచున్నారు. విచారణకు సాక్షులను దీసికొని వచ్చుటకు సానిక ప్రభుత్వోద్యోగులు చాల చురుకుగ పనిజేయుచున్నారు. జిల్లా పోలీసు నూపరింపెండెంటు ఎఫ్. ఎ. విషపుగారు, డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు జనరల్ ఆఫ్ పోలీసు అరు కే. టి. ఫిల్మనగారు, ఇదివర కీ ప్రాంతమున డిప్యూటీ పోలీసు నూపరింపెండెంటుగ పనిజేసిన కే. రాజగోపాల అయ్యంగారు మొదలగు అధికారులందరు నీసందర్భమున గుత్తికి జనబుచిరి. శిక్షార్థపు పోలీసుదళము అనవసరమున వారిపక్షమున దిగిబిడి. కేకపెట్టిగారు మొదలగు వారు చాల పట్టుదలతో పనిజేయుచున్నారు. సర్. కె. వి. శ్రద్ధ వాయుడుగారుగూడ నీసందర్భమున నీయుదయము మదరాసు నుండి గుత్తి కరుదెంచిరి.

విచారణ బహిరంగముగనే జరుగును. కాని ఎచ్చట జరుగునో ఏయే కాలములందు జరుగునో ఇంకను నిర్ణయింపబడలేదు. విచారణాధికారియగు కార్మినీగారు, విచారణను ప్రతిదినమును ఉదయము 7 గం|| మొదలు 1 గం|| వరకును మధ్యాహ్నము 4 గం|| మొదలు 6 గం|| వరకును జరుపునెడల ననుకూలముగ నుండునని యభిప్రాయపడుచుండెను.

విచారణయందు జిల్లా యధికారులు, శిక్షార్థపు పోలీసు దళావళ్యకరణ గురించి తెచ్చు సాక్ష్యము మొదలు విచారింపబడును. అటుపై ప్రతిపాల పక్షపు సాక్ష్యము విచారింపబడును.

వజిరిస్థాను జిల్లా ముఖ్యపట్టణము బన్నునగరమునకు మార్పబడును

అలహాబాదు, జూన్ 18:—వజిరిస్థాను జిల్లా ముఖ్యపట్టణము బన్నునగర మార్పబడు అధికారులు యోచించుచున్నారని వైసీయ ప్రతి: చెబుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబు వార్తలు

దేవాదార్శ్య సంవర్ధన విచారణ సంఘము

సిన్హ, జూన్ 17:—పంజాబు దొంతనయొక్క విద్యాకాఖి మంత్రి దేవాదార్శ్యాభివృద్ధికి గావింపబడిన యేర్పాటులను జేయుటకు నియమించిన సంఘము జూన్ 22-వ తేదీన సమావేశమగును. గవర్నరు కార్యక్రమమును ప్రోత్సహించు బహుయంపబడిన కర్మలను సి. ఆర్. ప్రాధానాధికారి నే జోబుస్వాకంర్వైస్వప్రాంతములందు అధికారులు నడుపుటకు కర్మలు సి. యల్. పార్టీయగురు నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రధానోత్సవము

ఆగష్టు 20-వ తేదీన జరుగును

సర్ మరెకూట్సు ట్రాటరుగారు పట్టభద్రులకు

హితబోధ గావించెదరు

ఇది మండలము, జూన్ 18:—మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రధానోత్సవ సమయముందు పట్టభద్రుల నుద్దేశించి ఉపన్యసించవలసినదని మదరాసు ఉన్నత న్యాయస్థానపు ప్రధాన న్యాయమూర్తియగు సర్ మరెకూట్సు ట్రాటరు గారిని గవర్నరు కోరెను. న్యాయమూర్తి అందుల కంగీకరించెను. పట్టప్రధానోత్సవము ఆగష్టు 20-వ తేదీయందు జరుగును. గవర్నరు అధ్యక్షత వహించును. (ఆ. ప్రె.)

పునహాళికు ప్రదర్శనము

బహుమతు లొసంగబడుట

పునహా, జూన్ 17:—పునహా కంటోన్మెంటు శిశు వారసందర్శనమున శిశుప్రదర్శనము నేటి సాయంత్రముందు వెట్టు ఎండు పిసీమాయందు ఇయప్రదముగ జరుపబడెను. అన్ని మరములశ్రీలును శిశువులతోవచ్చి హాలు నింపివేసిరి. సుమారు ఎనుబదిమంది కమిటీ దరఖాస్తుచేసిరి. దరఖాస్తులు నాల్గభాగములగ వియస్సునుబట్టి విభజింపబడెను. బహుమతుల నొందుట కర్తులైన తల్లులకు గవర్నరు భార్యయగు విల్సన్ను గారు యోగ్యతాప్రకరములను బహుమతులను యిచ్చెను.

బహుమతిహుతి

మొదటి గ్రూపు—ఆరు మాసములవరకును - ఎరెకోవిలి యం సాండెస్సు, మొదటితరగతి అహుమతి సర్టిఫికేటు; మార్గరట్టు బోహాడికన్, నగదుబహుమతియందు మొదటిది; గుణహారి సోపమ్, రెండవనగదు బహుమతి

రెండవ గ్రూపు — ఆరునెలలు మొదలు ఒక సంవత్సరములవరకు — చారిస్సావ్రెగాంజా, జోనుయీన్ గార్లు మొదటి తరగతి సర్టిఫికేటు; మనోరమలియొనార్లు, మొదటి నగదుబహుమతి; దుస్సానాదు వాగ్మిన్, రెండవ నగదు బహుమతి.

మూడవగ్రూపు — ఒక సంవత్సరము మొదలు రెండు సంవత్సరములవరకు—కమల, మొదటి నగదు బహుమతి; కాంతా ఇమ్ చందు, రెండవ నగదు బహుమతము.

నాల్గవగ్రూపు — రెండు సంవత్సరముల మొదలు మూడు సంవత్సరములవరకును — గుల్మె అస్సాందియరు, మొదటి బహుమతి సర్టిఫికేటు; అనంతరత్నన్, మొదటి నగదు బహుమతి, హావాయిస్కోర్, రెండవ నగదు బహుమతము.

సోయాన్ హాగారు బొమ్మలాంటును జూపిన త్వరత కార్యక్రమము పూర్తిగ గావింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

వర్షపాతము

సిన్హ, జూన్ 16:—సరిహద్దు రాష్ట్రపు కొండలవరకును వర్షపవనములు వ్యాపించుచున్నది. వర్షపవనము ద్వీపకల్పండు బలమగుచున్నది. కాని ఈకాన్యభాగముందు బహిషముగనున్నది. తూర్పు పంజాబు, ప్రక్కనున్న జిల్లాలందు వేడి మామూలుకంటె తక్కువగనున్నది. తూర్పు బర్మా, ఉత్తర పంజాబు, తూర్పు మధ్యయండియా, దక్షిణ హైదరాబాదు లందు సామాన్యముగ సర్వత్రా వర్షించెను. సరిహద్దు రాష్ట్రము కీకాన్యమున, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము, మళయాళము, మదరాసున కాన్యము, మదరాసున పత్తరీతరముందు వర్షసాగుటచుట్టు గురిసెను. తెంగాలు, సంయుక్తరాష్ట్రము కాన్యము, పంజాబునకు నైరుతికియందు, ఘాట్ నగము, పడమటి మధ్యరాష్ట్రముందు పుల్వముగ వర్షము గురిసెను. క్యాపు 1, ఆక్యయాన్ 1½, మాండలి 4, లాపియో 3, మేహూ, చిల్, గాంగు 2, కటకుం 1, బిస్సూరు 2, అంబాలా, ఖుషాన్ 1 చాల్ హాకా, భరతు 3½, సుత్తా, మార్బుగోనా 3, హామూ కొండ 1. తిరుమనాపల్లి, నేలం 1½, బందరు, కోడైకనాల్ల లంగు 2 అంగుళముల వర్షము గురిసెను.

మాదర:—పంజాబునందు వర్షము గురియుట తగ్గునైనది. తెంగాలు, ఘోలానాగపురములందు వర్షము గురియవచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

అఖిలపక్ష మహాసభ :

మ హా త్మ ని ప్రకటనము

య్యంగు ఇండియా పత్రికలో వ్రాయుచు ఆఖరి పక్ష మహాసభగూర్చి గాంధీ మహాత్ముడు తమ యభిప్రాయమును స్పష్టముగ చెలిపెను. వివిధపక్షనాయకులను నోరుచో సర్వపక్ష సమావేశమును కూర్చుటకు తన కభ్యంతరము లేదనిరి. కాని యిప్పటి కింకను అన్ని పక్షములును కలియుటకు అనుకూల స్థితి ఏర్పడలేదని మహాత్ముడు తలచుచున్నాడు. హిందూమహమ్మదీయ ప్రశ్న గూర్చి అనుకూలపరిష్కారము త్వరలో జరుగునని తోచుచు. అన్ని పక్షములను కాంగ్రెసులో చేర్చుటయే యుద్దేశ్య మగుచో అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘ మిందుకు సమావేశమై యోచించవలెను. నూలు చందా విషయమున మహాత్ముడు అడ్డుగ నిలిచియున్నాడను సభిప్రాయము కొందరుగలదు. స్వరాజ్యపక్షమువారికిని తమకును మధ్య రాక్షి గుదిరియుండుటచే, స్వరాజ్యపక్షమువారు నూలు చందాను తొలగించగోరుచో, తాను అభ్యంతరపెట్టవని, మహాత్ముడు వెలిబుచ్చుచున్నాడు. అందుచే, మహాత్మునిపై తేలిపోనివోస మారోపించక, నూలు చందాను దీసివైచుట లాభకరమగునా గాదా యను విషయమును, స్వరాజ్యపక్షమువారు దూరమాలోచించి నిర్ణయింపవలయును. కీర్తిశేషులగు జేశబంధు దాసుగారు, శాసనసభాప్రవేశముపట్ల ఎంతటి పట్టుదలజూపిరో, నిర్మాణకార్యక్రమము విషయమునగూడ అట్టిపట్టుదల గనుబడిరి. నిర్మాణ కార్యక్రమాభివృద్ధికి నూలుచందా ప్రోద్బలకరమగుటకు సందియములేదు. దీనిని తొలగించుట వలన, నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణమునకు ఊరని సమస్యలుగలుగుట సహజము. నూలుచందాను తొలగించుచో, మహాత్ముడెట్టి మనోవ్యంగిందడు. కాని, కాంగ్రెసును నడుపుట తమకు దుర్లభమనిమాత్రము మహాత్ముడు హేళిబుచ్చుచున్నాడు. నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణమే, స్వరాజ్యనిర్మాణమని మహాత్ముడు భావించుచున్నాడు. తన శక్తిసంతతు అందుకై భారభోయదలచుచున్నాడు. కార్యదీక్షపై గల సమ్యక్ము అతనికి బాహ్యప్రదర్శనములందు లేదు. అయినను, తమకన్న విశాలవృద్ధయము గలవారు కాంగ్రెసు ఉద్యమమును నడుపుటకు, మహాత్ముడు సమ్యక్మించుచున్నాడు. అందు కవకాశ మిచ్చుచున్నాడు. ప్రజాహితీవిరమునుండి తేలిపోమని,

సతారాసభాధ్యక్షు లగు జేశముఖుగా రిచ్చిన హుకుమనకుమాత్రము మహాత్ముడు లొంగదలంప లేదు. వలనన, మనఃస్ఫూర్తిగ నొక కార్యమును తలపెట్టినపిమ్మట, అది న్యాయమయిన దని నమ్మి పని జేయునపుడు, మరియొకరికొర కట్టికార్యమును నడలుకొనువా రుందురా? జేశసేవ యొకరిహక్కు గాదు. జేశముఖుగారి యభిప్రాయమును ప్రజలమోదించుచో, అప్పుడు తా మొంగతిని గూర్చి విచారించెద నని, మహాత్ముడు చెలిపెను. తనకు గల మహాత్ముభిరుదమును పాటించి, చెడుపద్ధతుల నెవరును అవలంబింపబడలేదని, మహాత్ముడు కొరుచున్నాడు. మహాత్మునివ్యాసము, జేశబంధుదాసుగారి మరణమునకు పూర్వము వ్రాయబడియుండును. దాసుగారి మరణానంతరము, మహాత్ముని నాయకత్వమువకు మరింత యావశ్యకత గనుపించుచున్నది. ఇరువురు నాయకశ్రేణులు మోయవలసిన భారము నెక్కడో మోయవలసివచ్చుచున్నది. వివిధపక్షసంయోగమును మహాత్ముడు గోరినంత గాఢముగ మరియొకరు గోరియుండలేదు. నాయకసభను కూర్చుటకు మహాత్ముడంత శ్రమపడెనో చదువరు తెరుంగుదురు. హిందూ మహమ్మదీయసమన్యగూర్చి ఏ సమాధానమును గుదురకపోవుటచే, వ్యవహారము నిలిచిపోయెను. వివిధపక్షములను, వివిధసంఘములను ఏకవేదికపైకి దీసికొనివచ్చుటకు, మహాత్మునికన్నను సమర్థులింకొకరు లేరనుట, నిశ్చయము. గాంధీ, దాసుల బోలు మహామహుల త్యాగములు సయితము ఫలింపకుండుటకు కారణమేమి? ప్రజలలో నైకమత్య విహీనతదప్ప వేరుగాదు. జేశమునందు సంయోగము ప్రబలియున్నచో, స్వరాజ్య మీసరికి సుస్థాపితమై యుండెడిది. స్వరాజ్యస్థాపన కవసరమగు, నిర్మాణ దీక్షను అన్ని పక్షములవారును గైకొనుచో, ప్రజల సంకల్ప మతిత్యరలో నెరవేరుననుటకు సందియము లేదు. దాసుగా రిచ్చని కొనసాగింప నున్న సమయమున, విగతజీవు లగుట జేశదురదృష్టము. గాంధీమహాత్ముని గూడ ప్రజాహితజీవము నుండి యీసమయముననే వెడలగొట్టుచో, భావ్యభివృద్ధి గూర్చి ఆశ ఎంతమాత్ర ముండజాలదు. స్వరాజ్య పక్షమువారి కధిక సహాయము జేసెద నని మహాత్ము డిచ్చుట వాగానము జేసి యున్నాడు. ఈ యవకాశమును పోగొట్టుకొనుట భావ్యము కాజాలదు. జాతీయసంయోగమును గుదుర్చుట కతడే సమర్థుడు. అతని యాజమాన్యముక్రింద, జేశము సత్వరాభివృద్ధి గాంచుట సుకరము.

రి జి ప్లేషను శాఖ

1924 సంవత్సరపు రిజిస్ట్రేషనురిపోర్టు జూచిన ఖర్చులుపోగ 12 లక్షలు మిగిలినటుల గనుపించును. అంతకుపూర్వపు సంవత్సరమునకన్న లాభ మధికముగ గలిగెను. ప్రజలెచ్చెడి ఫీజులవలన రిజిస్ట్రేషనుశాఖ లాభము సంపాదించుచున్నది. ఫీజు లిటీవల హెచ్చుచేయబడెను. ఇట్టిస్థితిలో రిజిస్ట్రేషను ఫీజులను మరిల తొంటిసిటికిగొంపోవుట న్యాయము. ఆనవసరముగ హెచ్చుపన్నులను విధించుట న్యాయముగాదు. ప్రభుత్వశాఖలు లాభమును సంపాదించుట కుద్దేశింపబడలేదు. లాభమును

గడించుచున్నందులకు ఫలముగ, కొద్ది జీతగాండ్ర వేతనములను హెచ్చుజేయుట ధర్మమైయుండెను. ప్రధానపట్టణములో జీతములను అల్ల వెన్నులను వృద్ధిజేసినను, తదితర ప్రదేశములలో నింతకన్న నవసర మధికము గలదు. ఉన్నతోద్యోగుల జీతములను హెచ్చుజేసెడి చొరవ, స్వస్థజీతగాండ్ర విషయమున గనుపించదు. రిజిస్ట్రేషనులసంఖ్య 100-కి 3 వంతున హెచ్చెను. కాని ప్రతి సంవత్సరమును యిట్టియనుకూలస్థితి యుండునని చెప్పవీలులేదు. తుపానులు, వరదలు మున్నగువానిచే గలిగెడి నష్టములు, రిజిస్ట్రేషను సంఖ్యలను తగ్గించుట సహజము.

రిజిస్ట్రేషనుల విలువగూడ 100-కి 4 వంతున హెచ్చెను. ఆ కారణముచే రిజిస్ట్రేషను ఫీజు లిటీవలము జూపెను. సర్పి దరఖాస్తుల సంఖ్యయు నకలుదరఖాస్తుల సంఖ్యయు హెచ్చుదల జూపెను. సహకార సంఘముల తరపున దాఖలుచేయబడిన దస్తావేజుల సంఖ్యయు సర్పిలసంఖ్యయు హెచ్చెను. సహకారోద్యమము ఇంకను అతిశయించు నని ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారు భావించుచున్నారు. కేసులలో ప్రాసిక్యూషనులు జరిగెను. వీనిలో 13 టిలో శిక్షలు విధింపబడెను. ఇన్స్పెక్టరు జనరలు డి. బి. జే. వెంకటనారాయణ నాయుడుగారు రిజిస్ట్రేషను శాఖలో లంచగొండితనమును మాన్పుటకు విశేషప్రయత్నము సలిపిరి. సబార్డినేటు ఉద్యోగులనీతియు ప్రవర్తనమును సత్వరాభివృద్ధి గాంచె నని రిపోర్టు తెలుపుచున్నది. నల్లరు రిజిస్ట్రారులును తొమ్మిదిమంది సబరిజిస్ట్రారులును రిటైరయిరి. ఒక రిజిస్ట్రారును పండ్లెండుమంది సబరిజిస్ట్రారులును చనిపోయిరి. ఒక సబరిజిస్ట్రారు రాజీనామానిచ్చెను. మరియొకరు గుమాస్తాపదవికి తగ్గింపబడిరి. రిజిస్ట్రేషను ఆఫీసుల తనిఖీ చురుకుగ జరిగెననియు నోటీసీయకుండ త్వరితముగ తనిఖీ జేయుటవలన విశేష లాభ ముండు ననియు ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారు చెలుపుచున్నారు. లంచ గొండితనము పూర్తిగ నశించునని, ప్రజల కుపకాంతి గలుగును.

రైల్వే సమ్మెకట్టు

పశ్చిమోత్తర రైల్వే పనివారల సమ్మెకట్టు, ప్రారంభమై దాదాపు రెండుమాసములు గావచ్చుచున్నది. దాదాపు పదివేలమంది సమ్మెకట్టిరి. ఇంత కాలమునుండియు రైల్వే అధికారులును, ప్రభుత్వమువారును పని వారలను సమాధాన పరచుటకు తగిన చర్య దీసికొనరయిరి. తుదకు ఆంధ్రాసు గారు పోయి పని వారల కష్టసుఖములను దెలిపిననుగూడ వారు పెడచెవిని పెట్టిరి. సమ్మె నెదిరించుటయే, తమ కర్తవ్యమని రైల్వేఅధికారులు చెలిపిరి. ప్రభుత్వమువారు సయితము వీరితో నేకీభవించిరి. తుదకు సమ్మెకట్టిన కార్మికులను పనిలో శేర్చుకొనుట కయినను వీలులేదనిరి. కార్మికుల దారిద్ర్యమును, ఏకమత్యనిహీనతను, అధికారులు గుర్తించుటచే, వారిటుల కఠినముగ ప్రవర్తించుటయందు వింతలేదు. కాని, కార్మికులయశాంతి పెచ్చుపెరుగుకొలదియు, రైల్వేపరిపాలనమునకు ఊరనినష్టము గలుగునని వీరు గుర్తించుట లేదు. రైల్వే అధి

కారులప్రోద్బలముచే ఏర్పడిన రైల్వేయానియను మొరల నిటుల త్రోసివైచుటవలన, కార్మికుల డేముముతో అధికారులకు ప్రసక్తి లేదని విదితమగుచున్నది. కార్మికులకును యజమానులకును వివాదము సంభవించుచో, సమాధానసంఘము నేర్పరచి వ్యవహారమును పరిష్కరించుకొనుట సామాన్యధర్మము. ఇట్టి ఏర్పాటును ఆంధ్రాను గారు సూచించినను, రైల్వే అధికారుల తంత్రమాత్రము వలనపడ దనిరి. రైల్వే అధికారుల నిరంకుశ ప్రవర్తనము మిగుల శోచనీయము. ఇట్టి స్థితిలో రైల్వే పని వారలకు శక్తివంచన లేక న హా య ము జే యు ట భారతీయు లెల్లర విధియైయున్నది. రైల్వే పనివారల సంఘపు కార్యదర్శియు ముకుందలాల్ సర్కారుగారు కలకత్తా నుండి ధనము పంపుటకు వాగ్దానము జేసిరి. ఇతరులుగూడ సహాయముజేయుట ధర్మము. కార్మికులు సయితము స్వతంత్రతవన వృత్తుల నవలంబించి నమ్మె ముగియువరకు తమను దాము పోషించుకొనగలుగుచో అంత్యవిజయము గూర్చి భయపడ నవసర ముండదు.

పని లేనివారిసంఖ్య

ఇంగ్లండులో పనిలేనివారిసంఖ్య నానాటికి హెచ్చిపోవుచున్నది. దాదాపు 13 లక్షలమంది పనిలేనివారు గలరని తెలుపబడినది. గతసంవత్సరమునకన్న 2½ లక్షలు పెరిగెను. ఈ విషయమును గూర్చి కామన్సు సభలో చర్చించుటకు, ఒకరోజును ప్రత్యేకింపవలయు నని, లేబరు పక్షము వారు ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి. ఈ సంఖ్య లెవరికయినను ఆందోళనము గలిగించక మానవు. సంఖ్యాభివృద్ధికి కారణమేమి? పారిశ్రామికాభివృద్ధియందు ముందంజవైచిన ఇంగ్లండులో నిట్టి దుస్థితి ప్రబలుటజూడ, పాశ్చాత్యవద్ధతులలో లోపము గలదని స్ఫురింపకమానదు. ఇంగ్లండునం దేమి, యితర ప్రదేశములం దేమి, యంత్రపరిశ్రమలు కొలదిమంది ధనికుల సంపదను వృద్ధిజేయుటకు తోడ్పడనే గాని, కార్మికులస్థితిని చక్కబరుచుటకు తోడ్పడవలెను. వ్యవసాయమును, చేతిపరిశ్రమలును ధీఃించుటచే, సామాన్య ప్రజలవలంబింపదగిన వృత్తులు గనుపించుట లేదు. లాయరుజార్జి గారు వ్యవసాయమును పునరుద్ధరింపుడని ప్రజలను హెచ్చరించిరి. కాని వారిహెచ్చరిక సఫలముగాదయ్యెను. కన్నరైల్వేపులు ధనికులు. వారికి బీదలకష్టములు తిన్నగ గోచరింపజాలవు. పనిలేని వారి సమస్యను బాల్కువినుగా రిదివరకు సాధింపజాలక బోయిరి. ఇప్పుడయినను సాధింపగలరని దోచదు. లేబరుపక్షమున కీసమస్యను వదిలిపెట్టుట శ్రేయస్కరము. పాశ్చాత్య పారిశ్రామిక వద్ధతులుత్కృష్టము లని తలచు భారతీయులు, నిజస్థితినిక నయినను గుర్తించి, దూరమాలోచించుట శ్రేయస్కరము.

అస్సాం: కద్దరు

ఆంధ్రానుగారు అస్సాం పరిస్థితులను గూర్చి తెలిపిన విషయములను ముఖ్యముగ గమనింపవచ్చును. ఇప్పటికిని అస్సాంనందు దాదాపుగ నందరును కద్దరును ధరించుచున్నారు. 1853 సంవత్సరమున మిల్లుగారు వ్రాసిన రిపోర్టునందు ప్రతి

కుటుంబమునందును నొకరాటమును మగ్గము నుండెనని దెలిపిరి. ఎవరింటికి వాకే నూలువడుకు వారుగను బట్టులేయవారుగ నుండిరట. అట్టి స్థితి నేడు దొలగిపోయినది. త్రాగుడు, నల్లమందు వాడుక యధికమై కష్టపడి పనిచేసియోపిక తగ్గి పోయినది. పనివారల నందరను తేయాకు తోటలోనికి లాగుకొను చున్నారు. తేసిటిత్రాగుడు వ్యాపించినది. గృహపరిశ్రమ లిటుల భవన మగుటకు విదేశీయులపోటియే కారణము. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము తోపాటు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము గూడ సంతరించెనని ఆంధ్రానుగారు చాటుచున్నారు. నేడు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము ద్వారా రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమును మరల సంపాదించుటకు అస్సాం ప్రజలు కృషి సలుపవలసియున్నారు.

మైసూరుపాఠశాలలు: రాటుము

మైసూరునందలి ప్రాథమికపాఠశాలలలో రాటుమును ప్రవేశపెట్టవలయునను తీర్మాన మోడిపోయినందులకు చింతించెదము. మైసూరు శాసనసభ్యులు పలువురు తీర్మానమున కనుకూలముగ పోటు జేసినను ప్రభుత్వమువారి రెదిరించిరి. డాక్టరు ప్రజేంద్రనాథ సీలుగారు నూలువడుకుట లాభకరము గాదనియు ఆచరణ యోగ్యముగాదనియు దెలిపిరి. సెకండరీ పాఠశాలలలో మాత్రము రాటుమును ప్రవేశపెట్టి పరీక్షించెద మని మైసూరు ప్రభుత్వమువారు సూచించిరి. ఇదియైనను కొంత మేలే. అలహాబాదు మ్యునిసిపలు పాఠశాలలలో నూలువడుకుటను నేర్పు ప్రయత్నము అద్భుతవిజయము గాంచెనని పండిత జవహరిలాల్ నెహ్రూగారు ప్రకటించిరి. మైసూరు ప్రభుత్వ మయినను తన యభిప్రాయమును త్వరలో మార్పుకొను నని తలచెదము.

లోకమాన్యుని స్మరణచిహ్నము

లోకమాన్యుని స్మరణచిహ్నమును బొంబాయిలోని ఛాపతియందు నెలకొల్పుటకు, ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని తెలిసికొనుట కెంతయు సంతసించెదము. లోకమాన్యులకు శరీరదానము జరిగినచోటు సతిపవిత్రముగ నెంచవలసియుండగ, బొంబాయిలో నా ప్రదేశముపట్ల శ్రద్ధవహింపకుండుట, పౌరుల యలనత్వమునకు నిదర్శనము. చుట్టును ఆవరణ గట్టుటయ గాక, లోకమాన్యుని విగ్రహమును నెలకొల్పుటకుగూడ, సంకల్పము గలదని తెలియుచున్నది. బొంబాయిపౌరు లందరును సామాన్యముగ నెడలెడి సముద్రతీరము నందు, లోకమాన్యుని విగ్రహమును తలకించు భాగ్యము కలుగుటచే, స్వరాజ్యవాంఛ ప్రబలు ననుటకు నందియములేదు. త్వరలో సీప్రయత్నము సఫలమగుగాక యని కోరెదము.

బొంబాయి నగరమునకు నీరు సప్లయిచేయు గొట్టము పగులుట

బొంబాయి, జూన్ 18:—టన్ సానరస్యశుండుండి బొంబాయి నగరమునకు నుంచినట్లు సప్లయిచేయు గొట్టములలో 48 అంగుళముల గొట్టముకంటే పగిలి నగరముయొక్క నీటివనరి కిబ్బంది గలుగజేసెను. గొట్టము పగులుటచే ఆప్రాంతమంతయు నీటియడుపుయ్యెను. అచ్చట ప్రాశస్త్య నిర్మివేయవలసివచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

గుర్తి అదనపు పోలీసు

చెన్నపురిలో బహిరంగ సభ
గుర్తిలోను చేరువగాములందు అదనపు పోలీసు నియమించుటను గూర్చి విచారించుటకై దక్షిణ ఇండియా లిబరల్ ఫెడరేషనువారి యజమాన్యము క్రింద పౌందర్య పూనులలో బహిరంగసభ జరిగెను. రా|| బ|| ఓ. తిడికాచలం చెట్టిగారు అధ్యక్షతవహించిరి.

అధ్యక్షుని ఉపన్యాసము
అధ్యక్షుడు ప్రారంభోపన్యాసమునందు గుర్తిలో నీ యదనపు పోలీసు ప్రవేశపెట్టించువలన గడిగిన దుష్టపరిస్థితులను గూర్చి వివరముగాజెప్పి అందునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనము, విచారణర్రగా కోర్ట్టిగాని నియమించుటయు దెలిసెను. ప్రభుత్వమువారి మాత్రమైన తమవిన్నపము మన్నించినందుకు సంతసము దెలిసెను. కాని యీకార్యమునకు పురిగొల్పిన ఉద్యోగులను అప్రలమనుండి మార్చవలెనను కోర్కెనుమాత్రము ప్రభుత్వమువారు సరకుగొనలేదు. జిల్లాఅధికారులు ప్రజలను అదనపుపోలీసు ప్రతిపాలోద్యమమునందు చేరకుండ నిరోధించుచు కలెక్టరుగారి యశ్చములకు ప్రతిపాముగా ప్రవర్తించినవారిని నారపుపక్షమువారిగా నెంచి పన్ను విధించెద రనియొక్క భయపెట్టుచున్నట్లు పత్రికలవలన దెలియుచున్నది. మరియూ అదనపుపోలీసు అవసరమని ప్రజలచే ఒప్పించ జూచుచున్నారు. “నేను జిల్లా అంతట కలెక్టరును, నాకు సర్వాధికారము గలను. అదనపు పోలీసును నేనే రప్పింపగోరితిని. ప్రజలపై పన్నువిధించుటకు నాకధికారముగలదు” అని కలెక్టరుగారు చున్నట్లు తెలిసెను. అతనికి పన్నులనేయు అధికారమే గాని, ఒక్కరినైనను పన్నునుండి తప్పించు అధికారము లేదు. ఇట్టి ప్రచారము నిమిత్తము మేజిస్ట్రేటు కచేరీ సెలవు లిచ్చిరట. సాక్ష్యమును యారీటగా జేసి ప్రజలను భయపెట్టుచుండినచో విచారణసంఘమును నియమించి లాభ ముండదు. కలెక్టరుగారు వారి గుమాస్తాలుగూడ ఒక పక్షమునకు చెందినవారే. అందుచే వారుగూడ వచ్చి అదనపు పోలీసు నియామకముకు బాధ్యులైన ఉద్యోగులను మార్చినగాని లాభ ముండదనియు ప్రత్యేకోద్యోగితో బాటు మరి యిరువురు ఉద్యోగేతరులనుగూడ విచారణ కర్తలుగా నియమింపవలెనని కోరుటకు చేరయుండిరి అని అధ్యక్షుడు దెలిసెను.

తీర్మానము

సి. ఎస్. గురుస్వామివాయుడుగారు పిమ్మట నీ తీర్మానము ప్రతిపాదించిరి.—
గుర్తిలో పరిస్థితుల విచారించుటకై కోర్ట్టిగాని ప్రత్యేకోద్యోగిగ నియమించినందుకు సంతసము తెలుపుచు యీ సభ వారు ప్రభుత్వమువారిని తా మిదివరకు మే 28 లేదీ సభలో గోరియుండినట్లుగా (1) సాక్ష్యములను ప్రోత్సహించి నిజము దాచియుంచుటకు వీలగునట్టి ప్రచారము లేకుండ అచ్చటి జిల్లా కలెక్టరు యితర ఉద్యోగుల కొందరిని స్థలాలతరములకు మార్చవలెననియు (2) ప్రత్యేకోద్యోగితో బాటు మరి యిరువురు ఉద్యోగేతర విచారణ కర్తలను నియమించవలెననియు గూరుచున్నారు.

విచారణ నిష్పక్షపాతముగ జరుగవలెనన్న యీఉద్యోగుల మార్చవలెనని గురుస్వామిగారు చెప్పిరి. తీర్మాన మంగీరింపబడెను. సభ ముగిసెను.

మరమ్మతు చేయబడుచున్న యిలుగూలుట

యజమానుడు యిద్దరు తాపీవాండ్లు చనిపోవుట
బొంబాయి, జూన్ 18:—కెందు చెరువు లని పిలువబడు ప్రాంతమున నేటి సాయంత్రమున మరమ్మతు చేయబడుచున్న యిలుగూలెను. ఇద్దరు తాపీవాండ్లు చచ్చిపోయిరి. మరి యిద్దరకు గాయములు తగిలెను. ఇంటిలో నివసించుచున్న యజమానుడును జచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

గవర్నరుగారికిని వారి సతీమణికిని విందుచేయుట
ఉదకమండలము, జూన్ 18:—గవర్నరుగారికిని వారి భార్యకును అసెంబ్లీ భవనమును 25-వ లేదీ గురువారమునాడు సర్ పి. సి. రామస్వామి అయ్యరు విందు చేయును. (ఆ. ప్రె.)

కీ॥ శే॥ చిత్రరంజన దాసుగారు.

ఇండి పెండెంటు కార్మిక పక్షమువారి భూరిసంతాపము

లండన్, జూన్ 17:—చిత్రరంజనదాసుగారి మరణమునకు విచారమును దెలుపుచు మోతీలాలు నెహ్రూగారికి ఇండి పెండెంటు కార్మిక పక్షమువారి నేతనలు కవునిలువారు సందేశము నంపిరి. భారతీయులకు దాసుగారు ఉత్తమనాయకులలో నొకరనియు, చాల గొప్పవాడనియు, విశ్వసనీయుడనియు ఇటీవల అతడు తెప్పిన సంగతులను బ్రటిష్ ప్రభుత్వము వారు ఒప్పుకొనిరేని భారత ఆంగ్లభాషల స్పర్థల అంతరించుటకు మార్గ మేర్పడెననియు, భారతదేశమునకు దాసుగారి మరణమువలన గల్గిన గొప్పనష్టమునకు భూరిసంతాపమును జూపుచున్నార మనియు భారతీయుల సంపూర్ణ రాచకీయ ఆర్థిక విముక్తికై మరల పాలుబడెద మని ప్రతిపక్షానుష్ఠానమున మనియు తెలియజేసిరి.

జర్మను ప్యాక్సు

ఇటలీకి భయములేకుండ చేయుట

రోము, జూన్ 17:—అయిదు ప్రభుత్వములవారను చేసిన ఒడంబడిక ముగిసి అందరిచేతను ఆంగీకరింపబడునను యుద్ధేత్యముతో శ్రాంతివారు బెర్లినుకు బంపు ప్యాక్సు ప్రత్యుత్తరమునకు ఇటలీ సమృద్ధి నీయవలెననిగోరిరి. ఇటలీవారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరట. ప్రస్తుతము నూచింపబడిన ప్యాక్సు యూరపు కాంతికి ఆధారము నిరాశాటముగ గాజాలనయన దీనివలన గలుగనున్న ప్రతిఫలములను గూర్చి తెలియజేయువరకు తమ తీర్మానమును దిద్దవలసి మునుపన్నాడు. ఇటలీ పరిస్థితుల లాభములను గూర్చి తెలియవరకు తమ నిశ్చయమును దిద్దవలదుమని కోసలేదు.

బెలియం రాచకీయ సందిగావన

కొయిలివను మంత్రివర్గ మేర్పడుట

బ్రుసెల్స్, జూన్ 17:—క్యాథలిక్ పక్షమునకు శైలిక పోలేరుగారు శ్రాంతి కొయిలివను మంత్రివర్గము నేర్పాటు జేసిరి. సాంఘికవాది క్యాండర్వేర్డిగారు విదేశాంగమంత్రి. క్యాథలిక్ మతస్థుడు కార్వెగారు ఆధినిదేశముల మంత్రి లిబరలు పక్షములో తేరిన కెప్లెన్గారు రక్షణ మంత్రి.

భారతదేశ వ్యవహారములు

సమిష్టి సంఘమునకు పర ఆఫ్ఫైడ్ నామకారిని జేర్పిరి

పట్టునుంకములు

ప్రభుత్వసవరణ సంగీకరించుట

లండన్, జూన్ 18:—మొత్తము తూనికమీదనే పట్టు వస్తును వేయుటకు కామన్వెల్త్ వారు ప్రభుత్వమువారి సవరణ సంగీకరించిరి.

రిఫుల సంకులము

ఇంగ్లొక జర్మనునొకను పట్టుకొనుట

ప్యారిస్, జూన్ 18:—ఇంగ్లొక జర్మను పొగయొడను బట్టుకొని వెదక ఆయుధములు గన్పింపలేదు. మొన్న బట్టుకొన్న పొగయొడలను వివరిరి.

రిఫుల సంకులము నణచుటకు ఆవలంబింపవలసిన సమిష్టి నిధానము నాలోచించుటకు మ్యాడ్రిడులో ఫ్ర్యాంకో స్పెయిను వర్గ ముడిను.

కీ॥ శే॥ గ్వాలియరు మహారాజుగారు

అస్తికలను బంపుట

ప్యారిస్, జూన్ 17:—సమ్రాటవాటికనుండి గ్వాలియరు మహారాజుగారి అస్తికలను రైలువేడునకు రేక్యకులంపి అచటనుండి మార్సెయిల్కు రైలులో బంపెదరు. జాన్ పార్వ ఛౌమునియొక్కయు కన్నాటుప్రభునియొక్కయు ప్రతినిధులు సైనిక ఉద్యోగులు రేపటిదినము కృతానమనకు బోయెదరు. ఇండియా మంత్రి, బ్రిటిషు రాజుచారి ప్రతినిధులుగూడ బోవుదురు. శ్రాంతివైస్యము తరపున ఈసంగతినంతను శ్రాంతి సైనికుడు జామను. ఆస్తికలు రైలుబండిలోనే మహారాజే, యువరాజు శుక్రవారము ఇండియాకు బయలుదేరెదరు.

దోమర్గు అధ్యక్షుడు

కపర్దాలా మహారాజుగారు విద్యాసగటు

ప్యారిస్, జూన్ 17:—శ్రాంతి యధ్యక్షునకు కపర్దాలా మహారాజుగారు విద్యాసగిరి. దోమర్గి గారు రువిరిరిని ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. ఆమందు సేను వెదకువారు ఆశ్చర్యముచేకు వచ్చిరి. రేపటిదినము ద్యేన్సుదీపమునకు పీరు బయలుదేరెదరు.

స్త్రీలు-కైస్తవమతము

ఈరెండే యుద్ధమును మాన్పునవి

లండన్, జూన్ 18:—యూరపుప్రజలు ఒడంబడికలను నమ్ముకొని తీరించును ఒడంబడికలు కాంతిని నెలకొల్పునని ఊహించిరేని స్త్రీలొనిమాట అన్నమాటయని స్పష్టమగుచున్నది. పాపభూయిష్టమైన సంధి ఒడంబడికమీద ఆధారపడి ఏర్పాటులను జేసికొన్నంతకాలము యూరపులో కాంతి కలుగుటకల్గ. రెండువిధములచేరే యుద్ధములేకుండ జేయవచ్చును. అవి ఏవన స్త్రీలు, కైస్తవమతములు.

దక్షిణాఫ్రికా వైమానిక ప్రచారము

ను తీరమునందు ప్రవేశబెట్టుటయేగాక తిన్నగ ప్రిటోరియా శేపులనునుగూడ ఏర్పాటు జేసెదరని తెలియచున్నది. ప్రయాణికులు, సామానులు గొంపోవుటకు జోహానాస్పర్డు, కింబర్లీ బ్లోయింబోంట్ నువయోగింమకొనెదరు. ప్రభుత్వమువారు ప్రతిపాటున 50,000 పానులు పహాయమిచ్చిన దీని నేర్పాటుజేసెదరట పోకరుకొనెనారు.

వెంట్లీ ప్రదర్శనము

నకు బోవుటలు టిక్కెట్లు, రైలుధరలు ఎక్కువగ నున్నవని మొట్టెట్టుటచే 33 పెన్సులనుండి 24 పెన్సులకు తగ్గించిరి.

విలిఫ్ఫు సభ్యురాలు

మిడిలిసెక్స్ వైద్యాలయమును మరల కట్టుచున్నారు. దానికి తన ప్రదర్శనమును జూపి నిధిని ఇచ్చుటకుమాత్రమే నేమను ధరించునట.

రెస్టి మిన్సి ప్రభుత్వమీద చెల్లుబిడ్డియ (వర్బి) దెచ్చిన దావాను ప్రతివాదికి వ్యతిరేకముగ తీర్పు జేర్పిరి ప్రతివాది వాదించలేదు.

జనీవా ఆయుధసభ

ఒడంబడిక సంతకముగలుట

లండన్, జూన్ 17:—జనీవా సభకు 27 రాజ్య ప్రతినిధులు వచ్చిరి. వీరందరు ఒడంబడికను సంతకముజేసిరి. సభ ముగిసెను. యుద్ధములో రిసాయన పతాకములను, క్రిమిని యువయోగింప రావనిరి. ఒడంబడికలో జెప్పబడిన నిషేధ ప్రదేశముల జాబితానుండి ఇరాకును దొలగించుటకు బ్రిటను తక్షణము చర్యను జీసికొను ననుచున్నారు.

జనీవా, జూన్ 18:—ఆయుధసభలో ప్రాక్టోగమును 27 రాజ్యములు సంతకముజేసిరి. ఇందులో 18 రాజ్యములు కన్వేషకముగూడ సంతకము జేసెను.

ఈజిప్టుకు ట్రదారులు

1000 పానుల జామీనుమీద వదలుట

కెయిరో, జూన్ 15:—జామీనుపాను, ఎల్ ర్యాన లుగార్డును 1000 పానుల జామీనుమీద వదలిరి. అక్టోబరు వరకు వాయిదా జేసిరి.

రైలు ప్రమాదము

అమెరికనులు చనిపోవుట

రాల్ఫ్స్ట్రెట్, జూన్ 17:—ఉరుములు, తుపానులతో రైలుబండి పట్టాలనుండి తొలగిపోయి బండి బ్రద్దలగుటచే 88 గురు చనిపోయిరి. నెలవుమీద జర్మనీకి పీరు మ్యాయొక్కెగుండా పోవుచుండిరి.

కార్మిక పక్షమువారు ప్రిఫరెన్సు

వద్దతి నామోదించుట

తాము తినుతట ప్రీఫరెన్సు వద్దతిని అమోదించినను తమపక్షమునాని జేసిన అధికనిబంధనలను అనుసరించుట నీ యున్నదని కొందరు కార్మికపక్షులు తెలియజేసిరి. కాన ఈ అడ్డును దొలగించుటకు కొన్ని ప్రయత్నములు జరుగును. థామస్, కర్క్లెస్, మున్నగువారి యువన్యాసముల ననుసరించి ప్రీఫరెన్సు విషయమై అందరకును ఉపయోగింపు పెద్దవిధానమును ప్రీఫరెన్సునుగూర్చి ప్రవేశబెట్టెదరట.

చీనాపరిస్థితులు

బోలిషివికు సంఘము

క్యాంటన్, జూన్ 17:—క్యాంటన్ లోని అనునది లోలిషివికు సంఘము. దీనిని ప్యాంగుయూపెంగు గారిని సంబంధమున్నది.

జాదమాడు ఇండ్లను ఎత్తివేయుట కాజ్ఞాపించిరి.

విదేశీయుల ప్రతిపత్తి

లండన్, జూన్ 18:—చీనానాగిరి, విదేశీయులకు కును అనున్న పెద్దసమస్యలకు పూర్తిగ పరిష్కరించినగాని వ్యవహారము కుదురుబడదనుచున్నారు. విదేశీయులు ప్రతిపత్తిని కాల్వేతముగ నేర్పాటుజేసి చీనావారి జాతీయోద్దేశ్యములను తృప్తిచరచెను. ప్రత్యేకముగ ఒకరాయబారిని బ్రిటను చీనాలో నియమించిన అధినీతే విదేశాంగ కార్యాలయముల వారి కున్న భిన్నాభిప్రాయములను దీర్చుటకు పిలగు ననుచున్నారు.

బ్రిటనుతో వైరము బూనవలెననుట

యువమంత్రితో చీనా నాయకులు 60 మంది బోయిల్లు జెప్పిరి. బ్రిటనుతో రాజ్యాంగ సంబంధములకు వదలుకొనవలెను. వర్తకపురేవులన్నిటికిని చీనానేపల నంపి చీనాప్రజలకు కాపాడవలెను. బ్రిటనుపై యుద్ధమును బ్రకటించవలెను. కాంతి యంతమును దేశభక్తి యుద్ధమునుపట్టు తమ బుద్ధిమతయోగించిన యుక్తముగ నుండునని యుద్ధమంత్రి ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను. విదేశీయులు తిమింతలుతామె మేల్కొంచువరకు వేచియుండవలెననిరి. కాని మనకు యువద్రవము గల్గుచో ప్రభుత్వమువారు ప్రజల యభీష్టములకు భిన్నముగ ప్రవర్తించరనిరి.

బ్రిటిషు జపాను పొగయొడల నాపుట

ప్యాంగుపే, జూన్ 18:—88 బ్రిటిషు, 9 జపాను పొగయొడలు ప్యాంగుపేరేవులలో అభ్రుజేయబడినవి. దీనికి కారణము నాకాపిమ్మి సానుచుండుటయే. సికింగు ముక్త్యు ఇనపదాంబిడ పనిజేయు 4000 కార్మికులు విద్యార్థుల హితవు నకుసరించి సమ్మెగట్టెరని తెలియుచున్నది.

దంతశూలమారి

మెల సీసా 18 0-8-0

దంతశూలకు శైత్యము, రసపట్టు, పుష్పిపములు, కుళ్లిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగలచోటున మూడిని మందులో తడిసి పెట్టిన నొప్పివెంటనే పోవును. ఆమ్మతాండనం, డిపో మదరాను - బొంబాయి.

జర్నీ సెక్యూరిటీ

సైనిక వార్తలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంపి)

అంబె, జూన్ 18:— సేటి యుగయుగ ప్రకటించబడిన ప్రభుత్వ ప్రకటన మున జర్నీ సెక్యూరిటీ ఫ్యాక్టరీ ప్రెంచీవారి వద్ద ప్రభుత్వము గలదు. జర్నీల చర్చను ఆమోదించుచున్నది. కాని కొన్ని విషయములలో జర్నీల ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమును తెలిసికొనలె ననుచున్నది. వాటిని గూర్చి ముందు రాయబారములను జరుపుటకు ప్రారంభపు టాడంబడిక యవసరమును చున్నది. జర్నీ, జాతీయమితిలో జేరిననే ఒడంబడిక సాధ్యమగు నను చున్నది. ఉపద్రవము లేకుండ శేయ అభయమును వెనుక నుండి ఒడంబడికలు మూర్ఖుడెందు ననుకొనరాదు. రైతు ప్రభుత్వమునకు చున్న ప్రభుత్వమువారు నూచించు ఒడంబడిక విషయమై ప్రస్తావించుచు జర్నీ తెలిసిన సంగతులలో తన రాజ్యములను జేర్చునలెను. తెలియమును గలుగునలెను.

రాజకీయ లక్ష్యముల పరిష్కారము జేయుటకు జర్నీ ప్రాంతములలో మధ్యవర్తిత్వము వహించు ఒడంబడికను జేసికొను టవసరమును చున్నది. అట్టి యొడంబడిక ప్రాంత జర్నీలకు అన్ని విషయములకు వర్తింపవలెను. బలత్కారముగ జేయించు చర్చలకు అవకాశ ముండరాదు. - ట్టిచర్చకు ఏర్పాటున్నగాని జరుగుటకు జేయవలెను. అట్టి ఒడంబడికలనే తెలియజేయుటకు ఒడంబడిక అవసరము. ఈ ఒడంబడికలకు అమలు జరుపు అభయ మును గైకొనవలెను. ఒక పక్షమువారు తమతగవును చంచా యితీ మూలముగ చూపించుకొనుటకు నిరాకరించినచో, లేక మధ్యవర్తిత్వ తీర్మానమును త్రోసివేసినచో విశోధకును చర్చలను దీసికొన్నచో ఒడంబడికలకు అమలు జరుపు ఏర్పాటులను జేయవలెను. యునైటెడ్ స్టేట్స్ వారి సహకారమును ప్రాంత ఆమోదించుచున్నది. ఎన్నడును చెడకుండ కాశ్యతముగ ఏర్పడు శాంతిని సెలకొల్పుటకు వీలగుటల ఒడంబడిక లేర్పడి రాయ బారములు ప్రారంభమగుటకు జర్నీలను ప్రభుత్వ తర మిచ్చెదరుగాక యని గోరుచున్నారనుని ప్రెంచీవారు తమ ప్రభుత్వ తరమున తెలియజేసిరి. ఈ ఫ్యాక్టరీ గూర్చి కామస్వస్థలో విదేశాగమనింపులను చర్చించునపుడు ప్రస్తావించెదమని బాల్టిమోరు గారు ప్రకటించిరి.

జర్నీ వార్తలు

ఫ్యాక్టరీ లేఖను గూర్చి కొన్ని వార్తలను తీర్మానములు జరుగవని తెలుపుచున్నారు. అధికారవర్గమువారు మిన్ను కున్నారు. అతి మితభాషలుగ నున్నాడు వీమియు తెలుపుచు తేను. కాని లేఖను తృప్తికరముగ నే తెలచుచున్నాడు. ప్రెంచీవారు కొన్ని అభ్యంతరములను తెలుపుచున్నను, ఫ్యాక్టరీ ఆఫ్ఫర్ జరుగుటకు ముందే జర్నీ జాతీయమితిలో జేరవలెనను నున్నట్లును ఆత డాక్షిపించుచున్నను తృప్తికరముగ నే యున్న దనుచున్నారు.

ఇంటి యుగములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంపి)

కోము, జూన్ 18:— తన యుగములనుగూర్చి మైత్రి తో ఆలోచించుటకు సిద్ధముగ నున్నారనుని ఇంటి ప్రభుత్వము వారు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకు తెలియజేసిరి. ఆమెకొ కీయవలసిన యుగమును తీర్చుటకు ఆమెకొ తో రాజు బాంములను సల్పుటకు సిద్ధముగ నున్నారనుని ఇంటి రాజుబారి ఆమెకొను రాజుబారి కల్లగునగు తెలియజేసిరి. వాషింగ్టన్ లో యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రభుత్వమువారు ఇంటి రాజుబారియు ప్రస్తావించినదానిని తృప్తికరముగ యునై టెడ్ స్టేట్స్ వారి కీయవలసిన ఇంటి యుగమును పరిష్కారము జేయుటకు ఉభయములను సిద్ధముగ నున్నారని ముస్కోవీసిగారు ప్రకటించిరి.

అముందసేన్

(నాకు భయములేదు)

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంపి)

అముందసేన్, జూన్ 18:— స్విట్జర్ లాండ్లను దీని చైతన్యముతోను తన సఖ్యముగ నున్నదనియు వార్తలను విన్నవించు ఇంటిని నిజమని చూపుటకు తెలియవలె నున్నది.

చీనా పరిస్థితులు

చాతా సమై

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంపి)

హాంగ్ కౌ, జూన్ 18:— నా కా సమై తీర్మానము నున్నది. పరిస్థితులందు మార్పు గన్పించదు. అతివాగుల ప్రచలన మెక్కువగ నున్నది. విద్యార్థులు జనులను ప్రాగుజేసి బోధించుచున్నారు. బ్రిటిషు జపానీయుల ప్రకటనలను జరిపివేయుచున్నారు. పూర్వము మునిసేపలు పోలీసు లొనన్న 90 మంది గొప్ప ఉత్సాహముగ ఊరేగి చూపి గుండా బోయి రుకాణముల కిటికీలను ముక్కలుజేసిరి. ఇందులో బ్రిటి షు జపాను సభులకుండెను.

హాంగ్ కౌ గారు సైనిక సహాయముతో అర్బాటుల నాపుజేసిరి. జపాను ప్రతిమంత్రాలయముపై సమైవాదలు కాల్చిరి. కాని పోలీసువారు సమయమునకు గుంపును పార జోలిరి.

ఆపబడిన హాజియా త్రికుల ఓడలు

రబీన్ శేఖరును బోవుచున్నది

హాంబాయి, జూన్ 18:— హాజియా త్రికులను దీసికొని బోవుచున్న జిహంగీర్, నర్సిపాన్ ఓడలు బుధవారమునాడు రబీన్ శేఖరును బోవుచున్నదిని నిన్ను నిచలకు వార్తవచ్చెను.

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంపి)

వైకం సత్యాగ్రహ విజయము

నూతనదివాను అధికార స్వీకరణము

తిరువేంద్రము, జూన్ 19:— సత్యాగ్రహము నడున గూడనని నిషేధించబడిన రోడ్డులను సత్యాగ్రహములను నడు వనిచ్చి వైకం సత్యాగ్రహసమరమును అక్టింగు దివాను సమాప్తము గావించునని తెలియుచున్నది. శాంతివాతావరణములకు భంగము కలుగకుండ అధికారులు కట్టుదిట్టములు తీసికొను చున్నారు.

దివానుగ నూతనముగ నియమించబడిన వాటుగారికి 26వ తేదీన అధికారమును మహారాణి కీశేంటువద్దనుండి గ్రహించును. నిన్నటివార్త ప్రకారము నూతనదివాను అధికార మును 22వ తేదీ సోమవారమునాడు గ్రహించునని తెల్పబడెను. ఆవార్త నిజముగాదు.

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంపి)

తిరువేంద్రము దివాను ఆగమనము

తిరువేంద్రము, జూన్ 18:— నూతనముగ నియమించబడిన తిరువేంద్రము దివాను కన్యాకుమారి అగ్రమునకువచ్చెను. సోమవారమునాటికి దివాను తిరువేంద్రము వచ్చును. అప్పుడు మహారాణి కీశేంటుచే దివానుగా చేయబడిన ఉత్తరువు దివాను కర్పించబడును.

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంపి)

పైటు కొంసిలు బై ఎలక్షన్

మన్ మోహనదాసు రాంజీగారు ఎన్నుకొనబడిరి

హాంబాయి, జూన్ 18:— గౌరవనీయులగు లక్ష్మణా యి శ్యామల దాసుగారి స్థానే యంత్రాయాధికారియగు మన్ మోహనదాసు రాంజీగారు ఎన్నుకొనబడిరి. వీరికి పోటీగా నె న్నవారు ఎన్నికకు నిల్వలేదు.

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంపి)

నెలసరిపము.

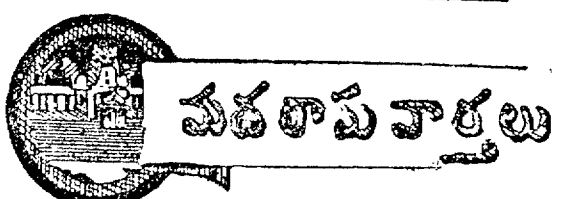
క్రొత్త మాదిరి

అసలు 14 క్యారెట్టుల గొట్టెలు, వర్షు గుండీలు. ఇవి సునతనించిన ఆమెకొదేశమువారి నల్లచేయబడినవి. ఎప్పుటికి నల్లపడవు. ఒక పక్కాయలపైంచిన తెలుగును.

4. గుండీల ఒక సెట్టుకు ఖరీదు రూ 1-6-0 గారంటి 10 సంవత్సరములు ఇవ్వబడును. చేతి వర్షు గుండీలు 1 జతి ఒకటికి రూ 1-4-0.

ఫర్ క్యాప్స్

జర్నీ ఆమెకొ ఫర్ క్యాప్స్ అన్ని రంగులలోనూను. జర్నీ ఫర్ క్యాప్స్ 1 కి రూ 2-8-0 ఆమెకొ ఫర్ క్యాప్స్ 1 కి రూ 3-8-0 కె. నాదముని అందు నన్ను, 164 వైవాజువారుగొట్టు, మదరాసు.

పాకిస్తాని వారి సంఘము. — పై సంఘమువారు తమ యిబ్బందులను వెల్లడిజేసికొనుటకుగాను 20 వ తేదీ శని వారమునాడు 8.30 గ. తిలవనంలో (చింతాడిపేట) సభ జేసెదరు.

కృష్ణగానసభ:— కృష్ణగానసభయందు, భారదాహాలు 81 పెద్దపిల్ల, తిరువల్లిక్కేణి, 21-8-25 తేదీ ఆదివారము 4-15 గంటల తిరుపాళులయ్యారు సింగారముగాను అభినయ సహితము గా వాలిపరియమును కాలక్షేపము జరిపెదరు.

దేశీయవైద్యసంఘము:— వైద్యసంఘము స్థాయిసంఘసభ్యులు 18వ తేదీన జరిగినసభలో నిల్లు తీర్మానించిరి. పాప నాశనం లాలాకాయందు వైద్యసాధాయను వారిపై వచ్చిన కేసులో వాదించి తప్పించుకొనుటకు తగినసహాయమును జేయవలె ను. కార్యదర్శి డా॥ ఎ. లక్ష్మీకృష్ణగారు తగినచర్య దీసికొన వలెను.

మయూరధ్వజ ఉపాధ్యక్షులము:— 1825-వ సం॥ జూన్ 21-వ తేదీ ఆదివారము పగలు 4 గంటలకు చెన్న పురి, బార్డింగువు, టిం నాలిపి, (నామకార్ పేట తపాలా ఫీసుకు యెదురు) హిందూధియాలాజికల్ హైస్కూలు హాలులో సదరు కాలక్షేపము శ్రీహంధురంగ భగవత్ కథా ప్రసంగ సభ యందు బ్రహ్మశ్రీ, శ్రీరంగం, పండిట్, శకగోపాలా భాగ వతులవారిచే జరుపబడును.

రాకప్రకటన. — ఇండియాదొరతనమువారి ఆడిటు ఉద్యోగి ఆర్. ఎల్. మాకు కన్నునగురు, బొబ్బిలి దివాను డిల్లీ ఎల్. వి. ఎల్. రాజాచారిగారు, కె.పి. ఎం. మినసుగారు, సర్ టి. టి సదాశివయ్యగారు నేడుదయము చేసేసిరి. కష్టము సి. బెర్నెసు వి. ఎం. ఎస్. జనరలు అప్పలెవారు, హాంబాయిమిదుగా ఇంగ్లాండునకు నిన్నరాత్రి మదరాసు విడిచిబోయిరి. వ్యా॥ మాధవను నాయుగారు నేటిరాత్రి మల బారు బోయెదరు.

బెంగుళూరు లేఖ

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెంగుళూరు, జూన్ 17:— దేశబంధుని మరణవార్తనే రు 2 గంటలకు తెలిసెను. అతిత్వరితముగ ప్రజలందరికి వ్యాపించి దుఃఖాల్పించెను. కరపత్రములు పంచబడెను. సాయంకాలము పరామర్శ సభ జరుగెను.

శాసనసభ

నేడు కాపసభ 12 గంట ప్రారంభమగును. ఇది బడ్జెటు సమావేశముచే చర్చ పూర్తిగా నుండును. చాల కోతలుగూడ నూచించబడినవి. రైల్వేవిధానము గూర్చి అనేక ప్రశ్నలుగలవు. సభ 10 గంటలవరకు జరుగును.

అస్సంబ్లీ

అస్సంబ్లీయొక్క బడ్జెటు సమావేశము సుక్రవారముతో ముగిసెను. చర్చలు మలాసాగా జరిగినవి. దివానుగారు విమర్శ లన్నింటికి చివరకు ప్రభుత్వరమాయవలచిరి. ఫారమ్స్ కాఖయం దు ఎన్టీ మేటుకన్న ఒక లక్ష అధికము రాబడిగలదు. కావున దివానుగారు వివిధ గ్రాంటులను ఖాయపరచగలిగిరి.

ఖద్దరు సహకారసంఘము

కర్ణాటక సహకార సంఘమును స్థాపించుటకు అనుజ్ఞవచ్చె ను. మైసూరులో రిజిస్ట్రారుగానున్న కె. హె. రామయ్య గారు గతవారమునందు సంఘమును తెరచిరి.

పంచమ పట్టభద్రుడు

మైసూరులో ప్రథమ పంచమ పట్టభద్రుని అభినందించుటకై మైసూరు పాఠశాల గతవారమునందు కె. చౌదీగారి అధ్యక్షతన సభజేసిరి.

సి. ఎన్. వారపాపి అయ్యంగారిని చీఫ్ కోర్టు జడ్జిగా నియమించిరి.

ఆత్మ హత్యలు

వియ్యన్న అను కల్లూర్ కుమ్మరి శాఖకుల్లిగారి శనివార మునా దువయము తన గృహమునందు త్రాళ్లు వ్రేలాడకట్టు కొని ఉరిదీసికొని చచ్చిపట్టు తెలియుచున్నది. పోలీసువారు విచారణ జేయుచున్నారు.

శీ॥ శే॥ దేశ బంధు చిత్రరంజన దాసుగారు

సర్వభోగపరిత్యాగి: ఆత్మనవాంధ్రుడు

చెన్నపురి ప్రముఖుల సంతాపవాక్యములు

25.6-25 న॥ రాష్ట్రమంతయు హఠాత్తుగా జరుపవలెను

తిలకు ఘట్టము నందు బహిరంగ సభ

తీర్మానములు

1. ఏనుపాసీయుని నాయకత్వము భారతవర్షమును ప్రపంచము చున్నతస్థానమును సహింప వోవ్వడెనో, నిన్నటి అసత్య మాన సాహసత్వాగములు, నిక్కా కాళత్వమును, భారతదేశ స్వాతంత్ర్యసంరంధమును దునుకొనకావ్యరాసిగ నొక్కొక్కటి దేశబంధుచిత్తరంజనదాసుగారి యకాలమరణమునకు చెన్నపురి పాటలతమ భూతిసంతాపమును, దేశమునకు వాటిల్లిన తీవ్రనిన వ్యమును వెల్లడించుచున్నాడు.

2. ఈమాసము 26 వ తేదీ (గురువారమునాడు) చెన్న రాష్ట్రమునం దంతయు హఠాత్తుగాను సజుపవలెనని తీర్మానించుచున్నాడు.

3. పై మొదటితీర్మానమున దేశబంధుచిత్తరంజనదాసుగారి పంతులకు తీర్మానించుచున్నాడు.

న. ప్రసిద్ధ దేశభక్తాక్రమమును, నిన్నటియే చాటియున్నాడు, ద్వంద్వ భక్తత్వ సంకారమును, కీర్తికేళును నగు దేశ బంధు చిత్రరంజనదాసుగారి యకాలమరణమునకై తమ సంతాపమును వెల్లడించుటకు వారి యాత్మకు కాంతిని గోరుటకును నిన్నటి సాయంత్రము చెన్నపురి పాటలు తిరుగు ఘట్టమునందు ప్రజ్వలించునట్టి సభ జరిగిరి. శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసాచార్యం గారి రక్షణతీరనించిరి.

సభకునుండిన ప్రముఖులందు శ్రీయుతులు, యస్. శ్రీనివాసాచార్యం గారు, టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులు, యమ్. కె. ఆచార్య, యామాజీపాస్వేనునేలు, యమ్. సింగారవేలు, వెట్టి, అబ్దుల్ హమీదుఖాను, అల్లాడి కృష్ణస్వామిఅయ్యర్, యి. యల్. ఆయ్యర్, డి॥ బి॥ బ్రహ్మరస్వామిశెట్టి, వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రియ, గద్దె రంగయ్యనాయుడు, పాపిమహమ్మదు, కె. యమ్. పణిగో, డా॥ యు. రామరావు, సి. గోపాలమినన్, వి. యల్. శాస్త్రి, చిన్నసామి, భక్తవత్సలు నాయుడు, అదిశేత్రులు నాయర్, కె. శ్రీరాములునాయుడు, ఓ. కండస్వామిశెట్టి, జి. వెంకటరంగరావు, అబ్దుల్ లతీఫ్ ఖుర్షీ మున్నగు వారలుగలరు.

అధ్యక్షులు

భారతవర్షపుత్ర శ్రేష్ఠులందఱును, ప్రామాణ్య చాటియున్నాడు అను శ్రీయుత దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి మరణమువలన దేశమున కొనగూడిన తీరని బాటలను మన సంతాపమును వెల్లడించుటకు, వారి యాత్మకు కాంతినింపించుటకై భగవానుని ప్రార్థించుటకు బాతీయనిధిగ మనవిలు సమావేశమైనారము. కడివిన 3, 4 సం॥లకుండి దేశమునందలి బాతీయోద్యమముతో సేమాక్రమ సంబంధము గలిగియున్నట్టి, శ్రీపురుషులలో నెవరైనను చిత్రరంజనను గూర్చి మాట్లాడని వారుగాని, వినియుండని వారుగాని, వారిచిత్తపటమును తిలకించనివాలుగాని ఉండరాదు. భారతదేశ చరిత్రయంతయు నిట్టి మహాపురుషుల జీవితములతో నిండియున్నది. ప్రపంచమును స్వాతంత్ర్యసంరంధము కీ॥ శే॥ దాదాభాయి నాథో బిగారిచే ప్రారంభింపబడినప్పటినుండియు, నేటివరకు భారతదేశమును యూరపునకుగాని, తదితర విదేశముల శోభాతమను దీసిపోవని విజ్ఞానయుతులు, దేవరాధిపులు, నాయకశిఖావాసులు నుద్ధించిరి. వారియందు బిక్కిరింపు బాతీయోద్యమమునందలి బిక్కిరింపు యంతమును కొనసాగించి కృషిపల్పిరి. కాని చిత్రరంజనను బాతీయోద్యమముయొక్క నానాంతర్భాగములను, వివిధస్వరూపములను తనజీవితమందు ప్రవర్తించెను. మహాత్మునివీధి, ప్రజాసాహస్యముయొక్క నాయకులలో దాసుగారు ప్రఖ్యాతులు. అసంఖ్యాకమియకేత్ర సేన సంస్కరణములు విఘ్ననదొర్లించి అతనిరంధ్రభక్తులను గురింపించుచో నయ్యది నిశ్చయముగ దాసుగారి నిరంధ్రసంరంధభక్తితీరమే.

ధీరపురుషుడు

స్వరాజ్యపక్షమునా లేవనయ్యెనట్లె నను జనుమందగ లిగినచో నక్కది దేశబంధుచిత్తరంజనదాసుగారి. ధీరతమే యగు ను. ఆగౌరవము మహనీయునికే డెందును. సైన్యాపండితుడు గొప్ప నాయకుడనుట నిర్వివాదాంశము. కాని మా గ్లాస్కో పక్షముగా వింపినది దాసుగారిని యంగీకరింపక తప్పదు. బాకమాన్య, మహాత్మునివీధి దేశబంధుతే ప్రజాహృదయము నత్యంతముగ చూరగొని ప్రజాసాహసమున కాపన్నుడాయెను. సభలందు మాట్లాడు వను వెల్లడియగునటుల ఉపన్యసింపెను, వాస్తవత్రికండు యాచార్యముగ ప్రాచీనప్రాతలు నేన్మి కీని దేశనాయకునిగ నొనర్చబాలపు. దాసుగారి నాయకత్వము వీని యన్నిటికి భిన్నమైనది. వీని నన్నిటిని మించినది. తాను స్వరాజ్య కక్షిని ప్రారంభించి కార్యక్రమమును దేశముకడుట చుట్టించినపుడు పలువు రాత్రుల ప్రజాభిక్ష నపహసించిరి. ప్రజలెల్లను అసంసిద్ధత గలుపవదిరి. తన సహచరులు తన్నువీడిరి. అట్టిం దిగ్ధతడగుచును నిజముగ వీరపురుషునివలె నిలచి ఆక్షేపణలకు, ప్రతిఘటనలకు లొంగక ప్రవర్తించి తన భీష్మహత్య నుజులు ప్రకటించెను. దేశీయ మహాజన సభా గౌరవము పలుకుటకు ను దేశము నందు క్షీణించుచున్నవని మన శతృవులు పంపింపెను ననుచుందు కడకరంగము దుఱికి విగ్రహకే ప్రభుత్వమును నిర్మూలనము చేయు సమకట్టి ప్రభుత్వపుష్టి నాకర్షించెను. ఎన్నియూటంకములు గగనను, మార్గ మెంత కంటపానశృతిమై గన్నట్లినను జరుగక దేశమును, మహాత్మునిగూడ తపశుతమనకు మరల్చుకొని జాలెను. భారతదేశము దాదాపువింపిన ప్రసిద్ధపురుషులందఱు తమదగు మహాత్ముడే దాసుగారినిగూర్చి మిక్కిలముగ ప్రశంసించి యుండి తక్షణంగల నాబోట్లు వారి గుణగర్జనము జేయ సమర్థులై?

సర్వసంగ పరిత్యాగి

భారతవర్షము త్యాగశీలర కాటపట్టు. అట్టి త్యాగ సంకలతా దృష్టితో వీక్షించిన బాకమాన్యుని వీరవ దేశబంధునే రానివాడని స్పష్టపడెగలను. తన సమీపాడే గానయును. భనమును, ప్రామాణ్యును, దేశం కొరకై పరిత్యజించుట సులభము. కాని భార్యాపుత్రుల స్వాతంత్ర్యమును దేశమునకై త్యజించుట అప్రతిమానము. తన యభివృద్ధిసాధనలకు నేలకొలిపి యాత్మకుల యదాదామును దేశమున కర్పించుటయే గాక శేషజీవమును తనంత నానాత్వం చెను. తన స్వాగృహిత్వముతో పంజరాలది నిరాధారముగనుండుటకును, విద్యాభ్యుపాసన బాంపించిన భాగ్యునిని ఉద్యమనిర్వహణమునకై ప్రతిఘటిని విరాళములకై భిక్ష చేడెను. వారి మహాత్ముత్యాగమున కింతకంటె వేరొందు నిదర్శన ముండగలదా? కాని చిత్రరంజనను సుగుణపుంజము లందు త్యాగము కడపటిది. వారి స్వగృహసాసను లత్యద్భుతములు, వారి యదమనస్తాత్రమే వారిని సంకదేశముకట ఏకచ్ఛత్రాధిపతినిగ నొనర్చెను. భారతదేశమందు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమున కలజడి గలిగించి భయకంపితుల నొనర్చిన వారిలో మహాత్ము దేశబంధు ను ముఖ్యులు. కాన చిత్రరంజనుని మృతిచే మనకు వాటిల్లిన నష్టమును పూరిజేయుట యసంభవమని తోచుట వింతగాదు. తాము జయింపగలిగితిమని సంశృఙ్ఖులగు మాత్రని ప్రతిఘటించి కొలిది కాలము గడచిన పిదప నీయపాదపక్షమును గుర్తింపబాలక వాడ.

ఎటులైనను మనల నిరభముగ పరిక్షించుచుండెడి పరమేశ్వరుడు మనకు తోడ్పడగలడని నాకు ధీరసమృద్ధియగుట. రింగి దాగు యంతటి మహనీయుడు గలగుకదా? యనను దేశమున వలెను వారి మార్గానియుండె నుండెను బాటును. స్వరాజ్యపక్ష మందుచే దుర్బలమునని సంజయపత నావశ్యకతలేదు. నిజమగు

కట్టుబట్టుములతోడను, నిర్మాణకాలత్వముతో దేశీయకార్యక్రమమునిర్వహ్యముగ కొనసాగవలెను. ప్రభుత్వమును నిర్భరమున కుట్టై ఎదుర్కొనవలెను. దాసుగారి ఘనీయుతమందలి యుపన్యాసము దురుపరచిన యుదారభావములను మనప్రతిఘటించు నోర్వల్యచూడకముగ నెంచెదను. కాని తమకొసంగిన యమూల్య యవకాశమును గోల్పోయిరి వారు ముమ్మందరుగగలరు. స్వరాజ్యముకొరకై జీవించి, స్వరాజ్యముకొరకై యనువులు నిడిన యాసంతోషియుని యాత్మకు కాంతిగలుగు గాత.

యామాజీ పాస్వేను నేటుగాడు:—ప్రభుమతీర్మానమును సహించిండు దాసుగారి యకాలమరణమున కనుతాపమును ప్రకటించిరి. మనల వెల్లడ నీక్షిలోకాంతర మేగినదేశభక్తుని నేవలను గొల్పోవుటవలన దేశమున కగు తీరని నష్టమునెల్లరు గ్రహించగలరు. మహాత్మాగాంధీ కాంగ్రెసు యొక్క నిర్మాణకార్యక్రమమందే నిమగ్నుడై యుండు తదితరనాయకులు కొందరు తలపట్టై యుపేక్షాభావముతో విక్షించుచుంటి దేశబంధు టంటరి యై నిలచి యీ స్వరాజ్యపక్షమును నిర్మించి తన నిర్మాణకాల లక్ష్యమును ప్రకటించగలెను. ఈ పక్షము జనించియుండనిచో కాంగ్రెసు రాజకీయసంస్థ అంతమొందియుండెడిది. తానుతల పెట్టినకార్యము సానుకూలముగ సమయమున, జయము సమీప స్థమైయుండ, ఏతదుర్భవ సంస్థాపనా చాతుర్యదే గతియుట మనదేశే దౌర్భాగ్యము.

చిత్రరంజనుని సందేశమును మరువకుడు

టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారు:—దేశబంధు దాసు ఈమాసమును దేశ సర్వమును నెరవేర్చి పరలోకప్రాప్తి నొందెను. దాసుగారు గాని, దేశీయులుగాని వాటిల్లి యకాల మృత్యుదేవత వాతబడెనని తలంపలేరి. ఆసేనుహిమాచుల పశ్యంతము భారతవర్ష మహాదుఃఖాంబురధి యందు మునిగి యున్నది. తాను కారాగృహమునను బోవునపు డాతడు “తన చేతులకు సుకలలును, దేహమునై ఇదంతశృంగులు భారమును వహించు చున్నానునియు, భారతదేశమంతయు కారాగార మనియు” నుడివియుండిరి. “నాదేశము స్వతంత్రమును గోల్పోయి బానిసదేశమై యుండవలెననకు నే నిన్పొందికుడ వైననేమి? కామన్న సేమి? మృతినొందినయేమి? జీవించిన ఫల మేమి?” యనిపల్కె నానుచుచున్నాడు. తాత్కాలికముగను, శాశ్వతముగను అతడొసంగిన మహాత్తర సందేశ ముది యే. వారి మరణమునకై విచ్చి, తీర్మానములు గానించి, కడకు వారి సందేశమునే మరచిన మనము దేశమునకును, కీర్తి శేఖరమునకు కృతఘ్నులమయ్యెదము. వారిని సేను నిరాకరణోద్యమమునకు పూర్వమే యెరుంగుదును. అప్పుడు వారి భవన ముండుండెడి భోగముల గాంచిన డెల్లను పట్టామనవలి “నెంటుపీటగుప్పల” హోటలు జ్ఞప్తికి వచ్చెడిది. అట్టి రాచభోగముల నే కొలిదిమందియో యభిభవించి యుండును. ఎందుకొరకై తా నకలితముగ ద్రవ్యమును సంపాదించెనో, ఎందులకై వెచ్చించెనో భగవానునికి మాత్రమే తెలియగలను. భారతదేశ రాజ్యపతీధుల కన్నను, సామ్రాజ్యాధిపతి కన్నను మిక్కిలముగ భవనము గడించిన భోగితవ సమస్తసంపదలను దేశము కొరకర్పించెను భవనంతయు త్యాగముజేసి కడకు కారాగారమునకును సమయము గోక పేర తన్నుగించగ చేరనొక కానైనను లేని నిధి గుండురు 200 ల రూప్యముల నొసంగు నటుల తన భార్య కు కలుగించెను. వారిగుంగముగి ర్తించుటకు విచారముచే నాకు నోరాడుటలేదు. వాసాహసము, కాంగ్రెసభక్తులు, పట్టుల యప్రతిఘటములు, చేత నొకకానైనలేకయే “పూర్వపుత్రులను పోషింప గలెను. వారు శాసనసభలయందు ప్రతిఘటనలు బోధించునపు డెల్ల మాత్రని హేళన గానించి కాని యాతడే కడకు జయముడెచ్చి బోషకు కాంగ్రెసువారిది. ప్రజలలోనగు. ఎన్నికలందుండు శాసనసభా ప్రవేశమునకు కాంగ్రెసు దేశీయులకు విజ్ఞాపనపత్రము నొసంగియుండినచో నిప్పటికి పర్యంత జయము లభించియుండెడిది. బూటకమున నీశాసనసభలు విచ్చిన్నమై యుండెడివి. శాసనసభలు దౌర్భాగ్యమునకు నిలయుములుకాన ముండు వీనిని హతమొక్కె, వీరవ నిర్మాణమునకు మొదలిడవలెను. అట్లుగావించినచే దాసుగారికిని, దేశమునకును మహర్షి వివాహములు గలవర చిన వార మున్నెదము.

డా॥ యు. రామారావుగారు:—తీర్మానమును బలవరమును, దాసుగారు తన యాలోచనలను మిగుల ఉచ్చగ్రహకరముగ నుండిరి. దేహపూర్ణమునగాని, భోగములను గాని తెల్లించక దేశముకొరకు పోటుబడినియు, ప్రతిఘటనాతానరణ మొక మిక్కిలముగనున్నను స్వరాజ్యపక్షమును నిలిపి జయముగాం

వాతావరణస్థితి

1925 సం జూలై నెల 19-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో ఆర్ద్రతగ్రాహిణి	గత 24 గంటలలో అత్యల్పగ్రాహిణి	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	సాధారణముగా సంవత్సరమునకు వర్షము
గోపాలపురం	91.8	80.0	0.50	0.50	44.96
విశాఖపట్టణము	87.0	79.8	0.19	0.67	87.09
కాకినాడ	87.8	79.9	...	2.38	89.09
మచిలీపట్టణము	88.7	75.6	0.82	2.76	41.59
కర్నూలు	90.9	75.6	0.80	0.80	26.01
బళ్లారి	88.5	77.1	...	0.01	20.51
కడప	87.5	75.4	0.68	1.06	81.28
నెల్లూరు	87.0	78.4	0.08	0.51	87.98
మద్రాసు	95.8	80.9	...	0.09	50.74
కడపూరు	96.8	72.3	0.21	0.79	52.94
నెలము	98.0	72.4	1.51	3.80	89.80
కోయంబూరు	88.6	71.1	...	0.41	22.29
తిరుచనాపల్లి	94.2	74.8	1.32	3.61	83.18
నాగపట్టణము	97.8	75.0	0.49	0.78	54.98
మధుర	95.4	76.8	...	2.45	88.58
పాంబట్	92.8	81.5	...	0	87.00
తిరునల్వేలి	1.37	29.24
తిరువేంగళము	85.6	74.5	0.20	1.58	64.51
కొచ్చిన్	84.0	76.1	0.93	7.76	114.51
కాలికట్టు	88.4	76.7	0.27	5.39	137.16
మంగళూరు	86.0	71.5	0.40	13.85	125.68
బెంగళూరు	88.6	69.1	...	0.82	85.87
మేకార	74.2	62.8	0.18	3.61	125.46
కొడైకనాల్	65.4	58.0	1.48	7.14	62.18

సర్కారులు:— వర్షపాత మంతటను గలదు. గోపాలపురంలో 0.50 వర్షించెను. మచిలీపట్టణములో 0.82 విశాఖపట్టణములో 0.19 వర్షించెను. మేఘము లాకరీతిగ నున్నవి. విశాఖపట్టణము, మచిలీపట్టణములందు ఆర్ద్రత ఎక్కువ. గోపాలపురములో పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ. మచిలీపట్టణములో 18½ కాకినాడలో 6½ విశాఖపట్టణములో 4½ డిగ్రీలు తక్కువ. మచిలీపట్టణములో రాత్రివేడిమి 4½ డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నూలులో:— కర్నూలులో 0.90 కడపలో 0.68 వర్షించెను. మేఘములు ఒకమాస్తరగ నున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. పగటివేడిమి 11½ డిగ్రీలు తక్కువ. ఇచ్చట రాత్రివేడిమియు, తక్కినచోట్ల పగటివేడిమియు 4½ నుండి 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

కడపూరులో:— కడపూరులో 0.21 వర్షము వరిసెను. నెల్లూరులో చినుకులు బడెను. మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. ఆర్ద్రత చాల ఎక్కువ.

నెల్లూరులో:— పగటివేడిమి 18½ డిగ్రీలు తక్కువ. మద్రాసులో 8½ డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి కడపూరులో 7½ నెల్లూరులో 8½ డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని చాలచోట్లు వర్షము కురియవచ్చును. ఎన్. ఆర్. యు. నావూరు, వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

పాలకొల్లు

మరణవార్త

ఈ గ్రామమునందు తెలగకలూరిశిష్యుడై పాటుబడుచు జాతీయధర్మములను దెలుపునట్టి ఆహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసు ఫిల్ముమున్నగు జాతీయకళలు, దేశీయ ముదంతములను జూపునీసినా చిత్రరవులను ప్రదర్శించుచుండుటకై నూతనముగా 'మూరతీసినూను' స్థాపించినట్టి వినకెట్టి వెంకటసుబ్బారావు నాయుడుగారు, యవ్వనము నిండకముందే 10-వ తేదీన కాలధర్మమునొందిరని దెలుపుట కంతయు చింతించువానిని, వీరీ సినీమా క్లబ్బా రూ 20,000 చెప్పించిరి. (ఒక విలేఖరి.)

అబ్దుల్ లతీఫ్ ఖూకీగారు:— తీర్మానమును బలపరచుచు దానుగారు హిందూమహమ్మదీయు లాంఛనాలను సమానమైన నాయకుడాయు, కాంగ్రెసువారగు హిందూమహమ్మదీయులెల్లరు వారిని తమ హృదయములందు చిత్రించుకొని పూజించెదరనియు పల్కిరి.

శంకరలాలుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు కీర్తిశేషులయెడ మన భక్తివిశ్వాసముల గనుపరుపగోరిన ఒకదినము యావద్భారతదేశమందును మారతాళమునుజరిపి భగవంతుని ప్రార్థించవలెనని పల్కిరి.

జస్తినుపక్షమునకు తెలవొసంగుడు

అధ్యక్షులు సభను ముగించుచు నిట్లునుడివిరి. మీ విప్లవకర్తలను విశేషము. దేశబంధుని మరణము వలన గలిగిన నష్టము మున్నుండు బాగుగ తెలియగలదు. వారియడల మీరు చెందు విచారమునకు కార్యరూపమిడవలెను. రణరంగమందు నేనానిని గోల్పోయిన నైసికలవలె మనకు నేడు ప్రవర్తింపవలసియున్నది. మీరెల్లరు వేదాంతులవలె కార్యచరణమునకు గడంగవలెను. గతించిన మహాపురుషుల జీవితములనుండి యాచర్యక ప్రాయములగు గుణపాఠములను గ్రహింపవలెను. ఎల్లరును "వికమత్యములేనిది స్వరాజ్య మసంభవము"ని పల్కెదరు. జస్తి సుపక్షమువారు వికమత్యము కొరకు జేసినవ్యసీ యేమి? ఉన్నతోద్యోగముల బడసి ప్రభుత్వమువారినుండి గడించినదేమి? రావు బహద్దూర్, దివాన్ బహద్దూర్ లెవరు? మామనకు విద్యావేల రూపముల వరుంబడిగల యోద్యోగములే! నాలుగైదు సంవత్సరములనుండి వారిచ్చవచ్చినటుల ప్రవర్తింప నిచ్చితిమి. ఇక వారికి నెలపుదినము లొసంగవలెను. ఎల్లరును స్వరాజ్యపక్ష ఫర్ములుగావలెను. నిరంకుశ ప్రభుత్వముతో హోరాహోరిని పోరాడవలెను. నిర్మాణకార్యక్రమము, సంఘసంస్కరణము, విద్యాప్రబోధము యధారీతిగ జరుగనిండు. కాని వీని యన్నిటికంటె ముఖ్యమైనదేమి? ప్రతిఘటించి ప్రతికూలాంధోళన సలుపుట ముఖ్యము. "దానుగారి నే నన్ని విషయములతో భేదించెదను. వినను దానుగారి యెడల నాకు చాలగౌరవము" అని చెప్పుట నిలని ప్రయోజన మినుమంతయులేదు. కావున బుద్ధింతులగు చాల్లెరును స్వరాజ్యపక్షమందు జేరి దేశవిముక్తిని బడయవలెనని పల్కిరి.

సభ్యులెల్లరు నిలిచి తీర్మానముల నామోదించిన పిదప సభ ముగింపబడెను.

రాయపురం కాంగ్రెసు సభ

రాయపురం పాడులందరు కాంగ్రెసు సభయాజమాన్యమున నిన్ను దేశబంధు చిత్రంజన దానుగారిని స్మరించుటకై సభా మంచరమున సమావేశమైరి. సభ ప్రారంభించుటకు పూర్వము భజనతో సుకీర్తన జరిగెను. వేణుగోపాలచెట్టి గారధ్యక్షత వహించిరి. సభ 7 గంటలకు ప్రారంభించబడెను. దేశభక్తా గ్రహియెడల గౌరవము జూపుటకు సభ్యులందరు నీళ్ళబియ్యముగా రెండునిమిషములు నిలిచియుండిరి. అధ్యక్షుడు స్టేజముగా దానుగారి చరిత్రా విశేషమును చెప్పిన పిదప ఎన్. ఆర్. శ్రీనివాస్యంగారు వివరముగ నా మహనీయుని జీవిత చరిత్రను దెలిపెను. బాబూలాలుగారు పిదప సుపన్దసించి దానుగారు గాంధీగారికి, నాడు శ్రీరామచంద్రునికి లక్ష్యులుడయితో దృఢిపట్టుగా తోడ్పడెనని పోల్చిచెప్పి, ప్రజలెల్లరు వికమత్యముతో పనిజేయువలెననిరి. అధ్యక్షుడు తిరిగి గంభీరముగ ఉపన్యసించిన పిదప 8.30 గంటలకు సభ ముగిసెను.

దేశమున కపారమగు నష్టము

ఆంధ్ర స్వరాజ్యపక్షము అధ్యక్షులగు అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

దేశబంధు దానుగారి మరణవార్త పిడుగువలె పడి ఆంధ్ర దేశమంతటను వాకింపజేసెను. ఈ రోజులలో దేశమున కపారమగు నష్టము కలిగినది. ఆయన చావువలన నిరంకుశపాలనకు ప్రక్కా బల్లెము పోయినది. ఆయన ప్రారంభించిన కార్యమును మంచి వికమత్యముతోను పట్టుదలతోను పూర్తి జేయవలసిన అవశ్యకత గలదు.

మిటయుం దానిని సూచనము కార్యదీక్ష అసమానమలనియు, దేశమునందు గల వివిధరాజకీయపక్షములం దైక్యత నొడిగూర్చునట్లుగానే దానుగారిని అవగాహన రాత్రములు విశ్రాంతిలేక కృషి జేయుటను పురోత్సాహము, హరి నామము చిరస్మరణము ముగ నుండునట్లునరింపవలచిన ఎల్లరును స్వరాజ్యపక్షమునందు జేరి దేశమోక్షమునకు తోడ్పడుటయే మార్గమనియు పల్కిరి.

అపర హరిశ్చంద్రుడు

డా॥ ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు రెండవ తీర్మానము నుపపాదించుచు హిందువులకు త్యాగ మనుభవకై వేద్యయోగినియు, పూర్వము హరిశ్చంద్రుడు సత్యముకొరకు, తన రాజ్యమున, భార్యను బిడ్డలను గోల్పోయినరీతి నేను దేశబంధు చిత్రంజన దానుగారు దేశమకొరకు మహాత్యాగమొనర్చియుండిరనియు, వారిసహధర్మచారిణియగు వసంతదేవిగారును తనభర్తతోబాటు, కష్టము లనుభవించె ననియు, కావున అట్టి త్యాగపురుషుని యెడల మన భక్తిని నూచించుట తొక్క దినము సర్వకార్యములనుమాని మనమునముల దేశమువైపునకు మరల్చి భగవంతుని ప్రార్థించవలెనని పల్కిరి.

యమ్. సింగారజేలెత్తి, మోక్షమహమ్మదు, రామభద్ర ఉడయర్ గారలు తీర్మానమును బలపరచుచు తమిళభాషయందు మాటాడిరి.

వి. యల్. కామ్రోగారు:— తీర్మానమును బలపరచుచు దానుగారి ఉద్యమచరణమందు వారికార్యక్రమమును గాంచి పరిపాించినవారును, విముఖులు గానివారును అత్యల్పసంఖ్యాకలనియు, ఎల్లరును తెలియుకయే దేశమునకు గొప్పముప్పాసర్పిరనియు, కడకు దానుగారి ప్రతిష్ఠంభనవిధానమే స్వరాజ్యమునకు సూక్ష్మరస్యమైవలెననియు, దాని వనసరించి నడుచుటకు యుజజములు బయల్పడవలెనని పల్కిరి. దానుగారి ఫరీదుపూరు ముఖపన్యాసమును దేశము లభార్యము గావించిరి. జాతీయతత్వమందు దానుగారి యభిప్రాయములు చెనుకకు మరలుచున్నవనిరి. ఇట్టి విమర్శనములకు, ప్రభుత్వమువారి చెదరింపులకు దానుగారు జంతువారు గారు. భారతదేశ శ్రేయమునే వాంఛించినచో ప్రభుత్వమువారు తోడ్పడుటకు మంచి యవకాశముసంగెను. కాని ఆయవకాశము వినియోగించుకొను వివేకము ప్రభుత్వమువారికి లేకపోయెను. జన్మాంతరమందును, ఆత్మయొక్క కాశ్యతత్వమునందు విశ్వాసముగల హిందువునకు నేను దానుగారి భౌతికశరీరము దహింపబడినను ఆతనియత్వ సర్వదా మన యందుండి గమ్యస్థానము ను జేర్చుటకు సహాయకారి గాగలదని నమ్మెదనని పల్కిరి.

యమ్. కే. ఆచార్యగారు:— మూడవ తీర్మానము నుపపాదించుచు నిట్లునుడివిరి:

2 సం॥ ముందు దానుగారు చన్నపురికి విచ్చేసి తిరుగుట ట్టునుండే సభయొనర్చి "శాసనసభలప్రవేశించి, ప్రతిష్ఠంభగల గావించవలెను. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును యాపురూపవలె" నని ప్రవేశపెట్టిచివరకు తనజీవితమండే సంకల్పిండ్చుడై పరమపదించెను. బెంగాలునందు సంస్కరణములు రద్దుగావించబడెను భారతప్రభుత్వమువారి ప్రకటనమే వారిజయమునకు నిదర్శనము. అట్టిపూరచారిత్రుని, దేశభక్తుని మీరు పేమించినచో మీరెల్లరు నాతనినూర్చునుసరింపుడు. వారి శక్తిసామర్థ్యములు నుత్సాహాతిశయము మునుసహృదయములం దావేశించుగా! స్వరాజ్యమురావలెననిదానుగారు మాసినమార్గమే యనుసరింపవలెను. క్రూరమగు నీప్రభుత్వవిధాన మంతరింపవలెను.

గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు:— నేడు మనభారతవర్ష మంతయు అంధకారబంధువు మున్నది. మనదేశోద్ధరణమునకై యవతరించిన అపరప్రహ్లాదగు మహాత్మునికుడిభుజము పడిపోయినది. వారిమన మెట్టి యాంధోళత ముందునుండెనో చెప్పజాలము. ఏమహనీయునిగూర్చి చింతించుటకు మనము నేడిబ సమావేశమైతిమో యాతడు, రామ, ప్రహ్లాద, ద్రువులనంటి త్యాగపురుషుడు. తానుజేపట్టినకార్యమును కడవరకు నెవడు కొనసాగించునో వాడే మహాపురుషుడు. విప్లుములకు జంకి వెనుకంజవేయుట పౌరుషవంతునిలక్షణముగాదు. ప్రస్తుతము దేశమునందు స్వతంత్రులు మితవాదులు, లిబరల్, జస్టిసు, ఇన్ జస్టిసు మున్ను పక్షములెన్నియోగలవు: వీరిలో నొక్కరైనను దేశబంధువువలె త్యాగమొనర్చినవారు గలరా? వ్రేలిడి యొక్కని జూపించగలరా? త్యాగములేని దట్టిపనియు గాజాలదు. దానుగారి ఘోరశరీరము దహనమైనను, వారి ప్రత్యగాత్మ ఎల్లరయందు వ్యాపించి అదిరకాలములో స్వరాజ్యప్రాప్తికి తోడ్పడుగాక. వారి యాత్మకు కరుణామయుడుగు యాశ్వరుడు కాశ్యతి కాంతిని గలుగజేయుగాత.

శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేదకళాశాల, బెజవాడ

ఆచార్య, విశారదవిద్యార్థులకు భాజనసౌకర్యములు ఉచితముగ చేయబడును.

నిఖిలభారతాయుర్వేద మహామండలివారి భిషక్, విశారద, ఆచార్య పరీక్షలకు శిక్షణమీయబడును. అన్నితరగతుల క్రొత్త విద్యార్థులు చేర్చుకొన బడుదురు. దరఖాస్తులు జూన్ 25 తేదీవరకు అంగీకరింపబడును. కళాశాల జూన్ 28 తేదీ తెరువబడును.

విద్యార్థులకు సంస్కృత జ్ఞానాభివృద్ధికొరకు సంస్కృత పాఠశాలయు అభ్యాస జ్ఞానముకొరకు కర్మ వైద్యశాలయు రసశాలయు గలవు. ఫిజియాలజీ అనాటమీ మొదలైన విషయములు బోధించుటకు సమర్థులైన యింగ్లీషు వైద్యులుకలరు. ఆయుర్వేదము సుప్రసిద్ధ వైద్యవంశితులచే బోధింపబడును. దరఖాస్తు ఫారములు కోరినవారికి పంపబడును.

బెజవాడ,
17-6-25.

నోరి రామశాస్త్రి,
ప్రధానాచార్యులు.

బొంబాయి దొరతనపు ఎక్సైజు విధానమందు మార్పు

భారతదేశమందు తయారుచేయబడు సారాయాలు చౌకచేయబడుట

బొంబాయి, జూన్ 17:—భారతదేశమందు తయారు చేయబడుచున్న బ్రాంధి, విస్కీ, జిన్ను, రమ్మ మొదలగు మద్య పానములపై నిషేధక శేలను ఒకటికి రూ. 21-14-0 లు నుంకము బొంబాయి దొరతనము చార్జీచేయుచుండెను. ఇప్పుడు ఈ నుంకము రూ. 17-8-0 లకు తగ్గించబడెను. తగ్గించుటకు ఉద్దేశము మద్యపాన వ్యయ మధికము గావించుటగాను. విదేశములందుండి దిగుమతియందు తరుగుదలలేదు. భారతదేశమందు తయారుచేయబడిన విదేశపు సారాయా వర్తకము పెరిగినను క్రమముగ నది తగ్గుచున్నది. కాని విదేశమునందు నుండి దిగుమతియందు తరుగుదలలేదు. భారతదేశమందు తయారుచేయబడిన విదేశపు సారాయా 1918-19 సం॥ బొంబాయి లోనికి 73988 శేలనులు దిగుమతి చేయబడెను. జర్మనీ, హాలెండు, జాపానుండి 4505 శేలనులు దిగుమతి అయ్యెను. వైస్ రోజునబడిన దేశములనుండి 1922-23 సం॥లో 84,488 శేలనులు దిగుమతిగాగా, భారతదేశమందు తయారు చేయబడి బొంబాయికి దిగుమతియగు విదేశపు సారాయ దిగుమతి 14,968 శేలనులకు పడిపోయెను. చౌకయగు విదేశపు సారాయ స్వదేశపు సారాయా వర్తకమును పడగొట్టుచున్నది. మహాజహానుపురపు రమ్మకంటే బావారమ్మ శేలను రూ. 4 లు చౌక. మహాజహాను రమ్మ జర్మనురమ్మకంటే రెండురూపాయలు (పైయము. కాబట్టి భారతదేశమందు తయారుచేయబడు సారాయపై నుంకము దగ్గించినచో విదేశపు సారాయతో పోటీచేయ వీలగును. (ఆ. ప్రె.)

మానసికాస్థిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అకాయ)

జలసుంధము! (పోష్టకములను ప్రత్యేకము) నుంకము: శరీరములో ఉష్ణధర్మముచే కలిగిగడి ప్రత్యేకము: మాత్రలు నివ్యామృతము, అజీర్ణము, అరుచి, ఆపురేంతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిర్లు, శర్యాంగములయందు బలహీనము, పిక్కులు, పూర్వములు, శరన్ను, ప్రేరణ, అగులు, మొదలగువానియందు గలిగిగడి పోష్యులను పోగొట్టి గోహమును మంచి యారోగ్యమునకు చేర్చును. ఈ మాత్రలు యోహాత రోగ్యులను వెంటనే తాత్కము. యిందు అనేకవిషయము చేరినవి. అనుభవము గల యోగముగనుచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పుకొచ్చును. పిక్కుసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. నిరుకాహా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
హిందూ నిడుమొల, ఎలకర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

ఆంగ్లో-హైందవ డిప్యూటీషను

శనివారమునా డింగ్గాండున కేసున్నది బొంబాయి, జూన్ 17:—ఆంగ్లో-హైందవ రాయ బారియరు కర్నూలు గిడ్డీ రాయబారహందలి మరొకందరు పళ్ళులు ఇచ్చుట 25-వ తేదీకి వచ్చెదరు. ఆనాటి సాయంత్రమందు ఆంగ్లోయిండియనుల బహిరంగసభ జరుగును. కర్నూలు గిడ్డీ గారు ఉపన్యసించెదరు. యన్. యన్. ముల్లాను ఓడలో 27-వ తేదీ శనివారమునాడు డిప్యూటీషను యింగ్గాండు వెడల నున్నది. (ఆ. ప్రె.)

దీ డక్టర్ మిల్లు స్టోర్సు కంపెనీ లిమిటెడ్., బెజవాడ.

నెం 118 రు, ఆర్మీయన్ స్ట్రీటు, మద్రాసు.

రవ్వను, ఫీల్డింగు, క్రాస్తి, ఆయల్ యింజనులుగాని (లాండ్రి) మొదలైన స్టీంఇంజనులుగాని కావలసినవారు మాకు వ్రాసిన సరైన ధరలకు బడచుగలరు. పంపులు, పిండిమెషినులు, ఖాల్లరులు ఇంగ్లీషు మేకరు హల్లరులు యింకా మిల్లులకు కావలగోయావత్తుసామానులకు మాకు వ్రాసి ధరలు తెలుసుకొనకానాము. బొంబాయి, కలకత్తా, పట్నములలో మాకు మరురిస్తానములు కలవు. ఎవరి శేసామానులు కావలసినను సమానవ్రాసినచో యింకా ఫరుమేషన్ యివ్వబడును.

వి. యన్. చిన్నస్వామి బి. ఏ. జనరల్ మేనేజరు.

రత్నపురుష లేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పోగొట్టి బలము గలుగజేయు ఆద్యుత లేహ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లవస్త్రమైనను పారదోలునని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈ లేహ్యమువల్ల మేహమువల్ల వచ్చినవర్గము. మూత్రరోగములు కూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 8-4-0. శగలేహ్యం:—ఏకాంతి శగనైన వదుల్చు ఆద్యుతమందు డబ్బీ రు. 1.8-0 లు.

పూరచంద్రోదయము

క్షయరోగములు, శుక్లమేహము మొదలగు సమస్త రోగములు తగ్గించు రాజౌషధము. తు 1కి రు 14 లు పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయవరం)

నిష్పక్ష పాతియగు ఇంగ్లీషు వైద్యురాలు

ఆశ్చర్యమైన గుణము దాక్టర్ అన్న కామన్ అమ్మగారు తిరునల్ వేలి:— ఇంగ్లీషు బోషధములవల్ల గుణములేనందున తమ “లోడ్” ను నా సోదరికివాడిలిని, ఆమెకు ఆశ్చర్యమైన గుణమునిచ్చినందుకు సంతోషించుచున్నాను. ఇకమీదట ఈ బోధమును వారోల లకువాడెను. ఈ బోషధవివరములకు క్రిందిఅడ్రసుకు వ్రాయవలసినది.

“కేసరీ కుటీరం” ఆయుర్వేద ఓషధిబోషధశాల, యెగూరు, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూన్ నెల 19-వ తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు			
చనియాలు బా 1-కి	రు 30 0 0	మొదలు	42 0 0
విజయము బస్తాలు మొదలు వరకు			
మనుగు తెనాలిది ,,	ప 48 గలది రు	18 0 0	15 0 0
చల్లూరిది ,,	డిటా ,,	15 8 0	17 0 0
డిబ్బి ,,	డిటా ,,	16 0 0	15 0 0
రాగులు రా. 184 బస్తా 1-కి	,,	8 12 0	9 0 0
నవ్వులు ,,	,,	20 0 0	24 0 0
2. వస్త్రధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి రు 205	,,	12 8 0	13 8 0
నవగలు ,,	డిటా ,,	12 0 0	12 8 0
పెసలు ,,	డిటా ,,	14 8 0	15 0 0
మినుములు ,,	డిటా ,,	18 0 0	18 0 0
ఉలలు రు 164	,,	8 8 0	9 0 0
3. నూనెవస్తువులు			
నవ్వులనూనె బా 1-కి	,,	154 0 0	155 0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంజేరు నవగవస్త్రబా 1-కి	,,	55 0 0	60 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,	,,	50 0 0	58 0 0
జేరు నవగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 136	మినుకూనూనె	132	
ఆమురము బా 1-కి	,,	138 0 0	134 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చౌయవనుపు బా 1-కి	,,	185 0 0	
కూరవనుపు ,,	,,	55 0 0	60 0 0
విరవ కాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి	,,	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుసాయకట్టు నీలిగుండు చులుగు	1-కి రు	50,75	
కాళహస్తీపాయకట్టు	,,	70,75	
బెల్లము బా 1-కి	,,	85 0 0	45 8 0
చింతవండు బా 1-కి	,,	40 0 0	60 8 0
5. ఇనుము			
వట్టు రకం బా 1-కి	,,	82 0 0	88 0 0
నడరం	,,	88 0 0	88 0 0
రవుండు	,,	85 0 0	86 0 0
6. లోహములు			
బెడి 100 కులంగి	,,	71 0 0	74 8 0
బంగారము, కులము 1-కి	,,	21 10 0	21 12 0
ఉవరము 1-కి	,,	13 10 8	
ఇక్కిడి బా 1-కి	,,	258 0 0	256 0 0
రాగి డిటా	,,	285 0 0	288 0 0
అస్కాచక్కిర 236 పాకి గలది	,,	88 0 0	88 4 0
7. రంగులు అలిజరై ను			
ఆవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు	,,	64 0 0	70 0 0
తొట్టికృష్ణుడు డిటా	,,		
సింహం డిటా	,,		
కుగం డిటా డిటా	,,	67 0 0	68 0 0
8. దూది			
బోండావెట్టుబారువ 1-కి	రు	300 0 0	
పల్నాడు దూది ,,	,,	340 0 0	
9. నూలు			
కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	,,	7 8 0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	,,	5 1 0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0	
అమామదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0	
నూశయేనుగ నెం 20	,,	9 8 0	
జపాన్ నెం 20	,,	9 8 0	
,, నెం 4½ ఏ శేటిలు అయినను	,,	12 0 0	
వద్యాక్ నెం 24½	,,	10 4 0	
14½ క్విలక్ పక్షి	,,	7 6 0	
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె	,,	10 8 0	
నెం 22 ,,	,,	10 12 0	
నెం 12½ బెన్ని సర్కసు	,,	8 8 0	
నెం 14½ ,,	,,	8 12 0	

ఆంధ్రదేశము

దేశబంధు దాసు నిర్మాణము

బహిరంగనభ

బందరు (స్వయంవిలేఖరి)

బందరు, జూన్ 17:—అనంత దేశసేనాపరాయణుడు, దేశభాంధవుడు అయిన శ్రీయుత చిత్రంజన దాసుగారి ఆస్థిక అకాలమరణవార్త “హిందూ” పత్రికా విలేఖరికి వచ్చిన తంతివార్తలవలన నిశ్చలమైన రెండుగురులకు తెలియవచ్చినది. ఈవార్త పురమందంతటను కారుచిహ్నులతో వ్యాపించి అందరి మనములను దహింపజేసెను. దాసుగారి మరణమునకు విచారమును దెలుపుటగాను చావులో బహిరంగనభి జరగునని టమటమా మూలమున చాటింపబడెను. అవ్వనిధిగా సమావేశపరచబడి నప్పటికి పురమందలి పెద్దలు చిన్నలు చాలమంది వచ్చిరి. పురప్రముఖులలో నెడింబి హనుమంతరావు పంతులుగారు, శిలం జగన్నాథరావునాయుడుగారు, పురాణం కృష్ణమూర్తిగారు, క. చిదంబరరావుగారు మొదలగువారు చాలమంది గలరు.

జిల్లా ఖడ్గబోధ విచారణ సందర్భమున వచ్చిన శ్రీయుత దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు, బులుసు సాంబమూర్తిగారును, స్వరాజ్య పార్టీప్రముఖులగు, వైటుకవు స్వామి సభ్యులయిన శ్రీ వేనువరపు రామదాసుపంతులుగారును సభకు వచ్చియుండిరి.

ప్రభువును శ్రీ మల్లాది సీతారామాంజనేయులుగారు ప్రార్థనాగీతమును పాడిరి. పిమ్మట శ్రీయుత వేనువరపు రామదాసుపంతులుగారు సభకు అధ్యక్షతవహించి యాక్రింది ఉపన్యాసము చేప్పిరి:—

నేను హిందూపత్రికా విలేఖరికి మదాసునుండి వచ్చిన తంతివార్తలవలన దేశమునకు మహానష్టము కలుగునట్టి మరణవార్త తెలియవచ్చినది. శ్రీయుత చిత్రంజనదాసుగారినిగూర్చి చదియుచున్నాను. వారు దార్శినింగులలో చనిపోయినట్లు తెలియవచ్చినది. ఈ కోరికనుచుచున్న నాకు యేమిచెప్పటకు మనస్కరించుటలేదు. ఆయననుగూర్చి అందఱుకు తెలియును గాన నానిది భూషింప వలెను. అయితో సంతకములనుండి దేశసేవకొరత వ్యాసునాదస్త్రాని విస్తరించినాడు. అంతకు పూర్వమును రాజకీయములలో పనిచేయుచున్నాడు. తెస్య లేవక అట్టకొండ బంగళాయలను ప్రభుత్వమువారు అరెస్టు చేసినప్పుడు జీవనోపాసములేక అల్లాడుచున్న 5, 6 వందల కుటుంబములకు 100, 150 రూపాయల చొప్పున వారి కుటుంబ ఆవసరములను పట్టి సొమ్ము యిచ్చి వారి కుటుంబముల రక్షించినాడు. అట్లుచేయుట నిష్ఠనునై అభిమానముచేతగాదు. విప్లవము పేరుపెట్టి అనేక సంసారములను గవర్న మెంటువారు బాధపెట్టుటచే వారు సహాయముచేసినారు. సంస్కరణముల యనగ్గమున ఇంగ్లండు వెళ్లుటకు ఆయనకు డబ్బులేదనియు, అడంబ సొమ్ము సంపాదించనిచో ఆయనకొరత 5, 6 వందల కుటుంబముల మలముల మాడిపోవుననియు వి.సి. పాలుగారు చెప్పినారు.

ఆయన కుదార్థవాది. ఆయనతండ్రి అనేక కలతల బుర్రునుచేసి చనిపోయినారు. ఇకొకాలో మెంటు అయినాడు. కాని దాసుగారు తాను సంపాదించు సొమ్ముతో నెల నెలకు కొంత యిచ్చెదనని చెప్పినాడు. దాసుగారు అరెస్టు అయి విడుదల పొందిన పిమ్మట ఒక సభలో మల్లిక్ గారు చెప్పినారు. ఒక నాదాయ నముఖము కడుగుకొనుచుండగా ఉడుముననే బుర్రుమిక్కి కొరత 74 వేల రూపాయలకు చెక్కు దాసుగారు పంపినారు. ఈబుర్రును తిరిగినిచ్చునని ఆయన ఎప్పుడును తలంపలేదు కాని దాసుగారు తండ్రి బుర్రుమిక్కినను కావలెనని నిశ్చయించుట చేతనే బుర్రును తనకుబాధించుటకు వీలులేకపోయినను బుర్రుముల తీర్చి తండ్రిని బుర్రుమిక్కిన చేసినాడు. దాసు మహాత్యాగి. దాసీలుడు.

కాంగ్రెసులో గాంధీదాసుగార్లకు భేదాభిప్రాయములున్నను వారిద్దరికీ పరస్పర విశ్వాసముమొదలు. శాసనోల్లంఘనము

చేయవలెనంటే ప్రజలను ప్రబోధపరచగల దాసువంటి నాయకుడు అవసరమని గాంధీగారు గుర్తెత్తినట్లున్నాడు. ఆయన కానియోమోనికి వెళ్లినప్పటికి గాంధీగారికి దాసుగారి పట్టులల పూర్తిగా తెలియును. అధికారవర్గము దేశోద్ధరణ కార్యములన్నిటికి ఆడ్డు తగులుచున్నాడు. అంతయు అధికారవర్గముచే అణగింపబడియున్నది. ఈ అధికారవర్గమును తొలగించుటకే గాంధీ అసహాయోద్యమమును ప్రారంభించినాడు. దాసుగారు ప్రభుత్వముయొక్క బలమయిన స్థలములలో ప్రవేశించి అడ్డంకులు కలుగజేసి వారిని అణగనే ఓడింపవలెనని, సంకల్పించినారు. ఈ మధ్య బర్మిక్ హెడ్, రీడింగు మొదలయినవారుకూడ దాసు యేమి చెప్పతాడని ప్రతినిధులును యెదురుచూచుచున్నాడు. ఆయన మహానాయకు డగుటయే అందులకు కారణము. బంగళములలో లిట్టెక్ ప్రభువును ప్రతిఘటించి నీలించినాడు ఆ దాసు కలకత్తాలో లేనికాలములో మంత్రి అండవల్లునని తీర్మానము చేయించినారు. కాని బడ్జెట్ కాలమున దాసుగారు తాను జబ్బుగా నున్నను కుర్చీలో కూర్చుండి వచ్చి ప్రాణమునకై తేగించి మంత్రిలశీతము మూడవవర్యాయుడు పార్టీను కాకుండా చేసినాడు. ఈ ప్రకారముగ ద్వంద్వప్రభుత్వము అంతమొందినప్పిమ్మట ప్రభుత్వమువారు ద్వంద్వప్రభుత్వము తొలగించినామని ప్రకటించినారు. తక్కినరాజధానులలో అంతవాడు లేకపోవుటవల్ల నే యీతని సాగలేదు. అత్యగ్రహమునకు భంగముకలుగకపోతే రాజీపడుతానని ఆయన యెప్పుడు చెప్పుచునేయున్నాడు. గాంధీగారు లేనికాలములో ఆయన నాయకుడుగానివలసి దేశమంతయు సంచారముచేసి ప్రబోధము కలుగజేసినాడు.

ఆయన గొప్పనక్త. కవి. ఆయన సాగరసంగీతము ను ప్రసిద్ధము. ఆయన అస్తి కి లక్షల విలువగలది దేశమునకు అర్పించినాడు. ఏదిగూడ దేశసంధిగ్రహయములలో లోకమాన్య డుచనిపోయినాడో అలాగే సందిగ్రహయములలో వీరుపోవుట తగ్గించినది.

దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు పిమ్మట ఉపన్వసించిరి.

మనదేశరాజకీయములలో పనిచేయు మహానాయకుడు దాసుగారు చనిపోయినారను దుర్వార్త నేడు మనము చివలసి వచ్చినది. ఈవార్త పట్టణమంతయు వ్యాపించుటకు అంకాళమున్నచో జేటుజేటు జనము వచ్చి యాండ్డెసినారు.

గాంధీగారు దాసుగారిని అసహాయోద్యమమునకు త్రిప్పవలెనని ప్రయత్నించినారు. అసహాయోద్యమమునందు దాసుగారికి మొదట యెక్కువ విశ్వాసము లేదు. కాని మహాసభలో తీర్మానించిన వెళక దానిని కరసావహించి దానికై నిరంతర కృషి చేసినాడు. దాసుగారిని ఉద్యమములో చేరవలెనని గాంధీగారు కోరినప్పుడు తన నెలసంపాదనలో కొంతసొమ్ము ఇచ్చెదననియు దానివల్ల ఉద్యమము బాగా సాగింపవచ్చుననియు చెప్పితే గాంధీగారు తనకుసొమ్ముగాక దాసుయొక్కమూర్తియే కావలెనని కోరినాడు. ఆయన మహాహీన. నెలకు 40 జేలు సంపాదించువాడు. అట్టివాడు తెరచాపవంటి ముతకబట్టు కట్టివాడు. ఇప్పుడు పూర్తిగా సన్యాసిగా యుండుటకు జీవితము మార్చుకున్నాడు. దేశానురాగముచేతనే దేశముకొరకు సమస్తముత్యాగముచేసినాడు. భార్యాబిడ్డలతో జైలుకు వెళ్లినాడు. ఏకైకగా నైన ఆయనను లొంగదీ కునరెని గవర్న మెంటువారు సకల ప్రయత్నములు చేసినారు. జయిలులో ఉండగానే ఇప్పుడు ఆవలంబించే పద్ధతులల్ల లాభములేనని అభిప్రాయము మార్చుకున్నాడు. ప్రభుత్వసభలలో చేరి వారి నచునే ప్రతిఘటించి ద్వంద్వపరిపాలన సాగదని నిరూపింపదలచిరి. అటులే నప్పటి కరించిరి. గవర్న మెంటువారు ద్వంద్వపరిపాలనను సమాప్తించినారు. దానితర్వాత ప్రభుత్వమువారు సర్వయోగ మార్గములొనికి రానియెడల శాసనోల్లంఘనము పెట్టెదనాడే. ఆయన ఆ ప్రకారము చెప్పుచునే యున్నాడు. గాంధీగారికి దాసుగారు కుడిభజము. గాంధీగారును, తదితరులును ఆయనయందు పెట్టుకొనిన ఆశ నిరాశ అయినది. గొప్పప్రతిభాంకురు. విద్యానంతుడు దేశములో ఉన్న స్వరాజ్యవాదులందరూ ఆయన చెప్పిన ప్రకారము నడిచెడివారే? నాయకులుగా ఉండి ఒక ఉద్యమమును నడిపింపగలవారే బహు కొద్దిగ నున్నారు. అట్టిస్థితిలో ఈయన జనిపోవుట దేశమునకు చాల నష్టము. ఈశ్వరోక్షేప మేమా మకు తెలియదు. నేడు మనము మనదృష్టితో చూచుకొనినయెడల ఇట్టి మహానాయకుడు చనిపోయినందువల్ల దేశమంతయు అంగభారాన్ని మైస దివలకు సందేములేదు. దేశమును యీప్రకారముగ నడిపింపగల మహాపు

రు ఘడు మరియొకడులేడు. దేశములో యాయనవలె ప్రజలను ఎకీకరణము చేసికొనగలవాడు మరియొకడులేడు. నెహ్రూగారు ఉన్నప్పటికి, వారు గొప్పభీకారులైనను ప్రజావికరణ శక్తి అయినవద్దలేదు. మహాత్యాగము చేసినవారు నాయకులుగా ఉంటేగాని భారతదేశముయొక్క నిజతత్వము ప్రజలకు బోధపడెదనని సర్వము త్యాగముచేసినాడు. ఆయన దృష్టిలో ఆయనచేసిన శపథమును నిర్విఘ్నముగ నెరవేర్చుకొన్నాడు. రాజకీయములలో పూర్వమువలె ఉపన్యాసము లిచ్చిన చాలదని నాయకులనిపించుకొనుటకు రాజకీయ సన్యాసులయిన గాని లాభములేదని గ్రహించినాడు. ఆయనసంపాదనను రాజకీయములలో కష్టపడినవారికి వినియోగించినాడు. ద్రవ్యమును శృణుప్రాయముగ భావించి జలప్రాయముగ ఖర్చుచేసినాడు. ఆయన జీవితము దేశమునకు అదృశ్యదీపకము. ఆయన దేశభిమానియు, ఎన్ని భేదాభిప్రాయములున్నటికి నిరుపమానమని అందఱు విశ్వసించియున్నాడు. వక్రుమూలలో ప్రభువును యెక్కువ విశ్వాసములేకపోయినను మహాసభలో తీర్మానము అయిపిమ్మట దానిని వ్యాప్తిచేయుటకు అన్నివిధముల ప్రయత్నముచేసినాడు. కేవలము నడుమనూనూత్రమేగాక అన్నివిధముల ప్రయత్నముచేసి స్వరాజ్యము సంపాదించవలెనని ఆయన ఉద్దేశ్యము.

ఆయన ధీరోదాతుడు. ఒక్కడైనను ప్రతిఘటించి నిలవబడి పోరాడగలకే తగలవాడు. గయకాంగ్రెసుసమయమునకు ఆయన అభిప్రాయమునకు అనుకూలము ఎక్కువమంది లేకపోయినను తాను సత్యమని నమ్మినదానిని ఎవరెవరెంత ఆక్షేపించినను పట్టునలతో పనిచేసి కృతకృత్యుడైనాడు. బంగళభూమిలో ట్రాగెడీవలె సుప్రసిద్ధుడు. నాయకులలో ఆగ్రగణ్యుడు. ఆయనస్థానమును పూర్తిచేయువారు లేరు. జూలై 2 వ తేదీకి వచ్చింకుమిటి సభ వారికొకకే కలకత్తాలో యేర్పాటుచేయబడినది. దాసు గాంధీగార్ల సందేశమునకై యెదురుచూచు సమయములో ఆయనగతింబట్టి తెలుపించినది. ఈవార్తవిని గాంధీగారు ఎంతపరితాపముచెందెదరో.

పిమ్మట మా పురపాలక సంఘాధ్యక్షులయిన శిలం జగన్నాథరావునాయుడుగారు యాక్రిందితీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి:—

శ్రీచిత్రంజనదాసుగారి యొక్క అకాల ఆకస్మికమరణమునకు బందరు వాస్తవ్యులు దుఃఖించుచు వారి మరణమువల్ల దేశమునకు తీరనినష్టము వాటిల్లిన దని నమ్ముచు వారికుటుంబమునకు తమ సానుభూతి దెలుపుచున్నాడు.

దాసుగారు కేవలము ఆందోళనలలో కొట్టుకొనిపోయి అది తగినవెంటనే తామును తగిపోవురకమునకు చెందినవారు కాదు. వారిత్యాగము అపారము. వారు కార్మికులు. పాటకపు జడలకు సంఘ మేర్పరిచి వారి అభివృద్ధికై పాటుపడినారు. అందులవలనే చురువుకొనినవారు మాత్రమేగాక పాటకపు జనులు సహితము వారి మూలను కరసావహించుట తగ్గించినది. రాజకీయములలో తనకు సత్యమని నమ్మిన మార్గమును ఇతరుల అభిప్రాయముల పాటింపక చిరంవఱకు ఆపివేసినవాడు, ఆయనకు 54 సంవత్సరములు మాత్రమేయున్నది. ఈవయస్సులో ముఖ్యముగ మనకుతగిన నాయకులలేని సమయములో చనిపోవుట మన దురదృష్టము.

భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారి పై తీర్మానము బలపరచిరి:—ఇదివఱలో దాసుగారిని గూర్చి వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు రామదాసుగారు చెప్పినవంతయు నేను అంగీకరించుచున్నాను. ఆయన నాలుగు ఆశ్రమములను విధిగ నడువడలమకొనిన మహనీయుడు. అటుల 51వయేట సర్వసంగపరిత్యాగము చేసినాడు. రాజకీయములో ఆయన అత్యుచ్చదశలో చనిపోయినాడు. ఆయన యేదియైతే సంకల్పించాడో దానిని నిర్విఘ్నముగ నెరవేర్చి గవర్న మెంటు సంఘమువల్లకొట్టి బంగళాకాలవలలో కలిపి ముచనిపోయినాడు. అట్టి మహాపురుషులకే కలుగకుంది. ఈయన మరణమువల్ల దేశములోయెట్టి విపరీతమయిన మార్పులు రానున్నవో ఎవరు చెప్పగలరు. ఇదియొక గొప్ప చరిత్రాంశముగా నెంచవగియున్నది.

నెడింబి హనుమంతరావు పంతులుగారు పైతీర్మానము బలపరచు మట్లాడిరి.

శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు— శ్రీదాసుగారు మరణించినారను వార్తరాగానే నా శరీరమంతయు కంపించిపోయినది. ఆయన గాంధీకి కుడిభజము. శాసనసభల విషయములలో గాంధీదాసుకు జనరల్ సపోర్ట్ అని

రీతి (సర్వముకాన్యము) ఇచ్చినాడు. ఆయన ఎంతవాడు గాకపోతే ఆ ప్రకారముగా సర్వాధికారము ఇస్తాడు. దానిని గాన ఆధారము పెట్టించినాడు. గంగాకాంక్షను అనుసరించిన కలహము ఆపటికినినను నప్పించలేదు. అయినప్పటికినీ తన తోచినసర్వమును దేశములో మోస్తానన్నాడు. అధికారవర్తనలలో యుద్ధము నేయుటయే ఆయన లోరిక. ఆయన బ్రిటిష్ సింహములో పోలేరునిపిరితన కనుసరిచేసాడు. గంగు మెంటులో పోరాడవలెనంటే సర్వకలలోకి చెల్లి స్థానము లొక్రమించి పోరాడవలెనంటే ఆయన ఉద్దేశము. దేవా స్థానములు గెలిచి ఖాళీగా ఉంచడానికి మాత్రమే ఆయన బలవంతున్నాడు. కాని అది ఓడిపోయాడు. తాను అనుకొన్న కత్తుమునలక ద్వంద్వ ప్రభుత్వములో ఏమిలేదని సంపూర్ణ ప్రతిష్టాభివృద్ధి చేస్తానన్నాడు. ఇప్పుడు గంగు మెంటుకాదు అన్ని కళలను పోషిస్తాడు. ఆయన బలవంతు అంతే.

దానిని గాన ఇరవేయేళ్ళలో ఉపవాసము చదివినప్పుడు కూడ నా కేరీరము కంటించింది. దానిలో ఆయన బలవంతు రాజ్యముల విధానము (డొమినియన్ స్టేషన్) లోనాడు. దానినంటే వాడు అయినంటేమాట అన్నామెంటే ఎంత పరితాపపడి ఎంత మనస్సు ముగ్ధుడనా చేయడానికొచ్చి ఉంటాడో అది దీనిల్ల ఆయన ఉద్దేశములో బ్రిటిష్ డిప్లొమెసీని వారి ప్లాటు ఫోరం మీదనే ఓడించి పరిమితపెట్టాడన్నమాట (వారి ఎత్తుమీదనే వారిని ఓడించుట) కొంచెము ప్రాంతము అర్పించితేనేగాని స్వలాభము లాదున్నాడు. అట్టి వాడు డొమినియన్ స్టేషన్ ఇచ్చి గౌరవమును కొన్ని మార్పులు చేస్తే రాజీ పడుతానని చెప్పినాడు. ఈమాటలు ఆయన ఎవరితోను సంప్రదించకుండానే చెప్పినాడు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము ఎప్పుడు వాల్లకు ఇష్టముమీద స్వరాజ్యం ఇచ్చును. మన డిప్లొమెట్ ప్రజాశక్తి విస్తారించుటకై వారిని ఆయన పరచివేస్తాడు ఏమైనా కొద్దిగ పెట్టండి. ప్రతిష్టాభివృద్ధి ఆయన చకవర్తి. విజయరాజ్యధానము ఆయన చేపట్టెను. దేశములో మితవాదులు మొదలయిన వారందుకూడ అదేకనీసప్రకారంగా ఆడిగినారు. ఇది చూచి బ్రిటిష్ పోలిటికలు అసోసియేషన్ వారు భారతీయులతో పాటు కుదరదు. కాళ్లకు 1929 వలకు యేమి ఇవ్వకూడదన్నాడు. ఈ కనీసపు డొమినియన్ స్టేషన్ లోనాడు కాని అది ఇవ్వకపోతే కానన్ లంఘనము చేస్తానన్నాడు. ఈ శక్తి ప్రజలలో ఉన్నది. బానిసలుగా ఉన్నవారికి ఇది ఒక్కటే అవకాశము. ప్రజలను విడిచిపెట్టానన్నాడు. కానన్ లంఘనమునకు పుట్టుకుల సేరా లేకుంటారు. పరిస్థితులు ఎప్పుడు పడితే అప్పుడే యేర్పడుతాయి. దానిని గాన మరణమునల్ల ప్రజలలో వికారములు యేర్పడి కానన్ లంఘనము జరుగవచ్చును. ఆయన కేరీరము త్యాగము చేసినందువల్ల ఆయన లోనున్న యుద్ధభావమును దేశములో నడిచేసినాడన్నమాట. యుద్ధమునకు కత్తిప్రము కొనుట కాదు. దౌర్జన్యరూపిత్వమైన అహింసాపద్ధతియే. అహింసాకాంతి బలవంతున పుట్టితే అయిన సిద్ధాంతికంటి పోయినాడు. దానియొక్క శక్తివల్ల విప్లవము జరుగకుండా అగిరింది. విప్లవంబులు చాలా ఉన్నప్పటికీ దౌర్జన్యముగా జరుగకుండా ఆయన ఆటచాడు. దానిని చాటిపెట్టేటప్పుడు ఇచ్చిన సందేశమును విజయము ఎట్లు ముగించెదో చూడవలెను.

దానిని గాన వారై వింటే ఇంగ్లండులో బర్మింగ్ హామ్ రీడింగ్ ప్రభుత్వ కేరీరమును కంటించి తాయి. దానియొక్క శక్తివల్లనే విప్లవము అనినదని చాళ్లకు, యూరపీయన్ లకు తెలుసును 1921 లో గాంధీ ఆహింసాబలము విప్లవము ఆడినది. ఇప్పుడు దానిని అడ్డుపడినాడు. ఆయన తన ఉద్యమములలో ఏమో ప్రభుత్వము చూపిస్తూ ఉద్బవణాడు. ఇప్పుడు ఎట్లు నడుస్తుందో తెలుసు. ఇప్పుడు ఉద్యమ కేరీరమునెనంటున్నాడు. కాని, బన్నా, దేవన్ మొదలయినవారు వారివారి మార్గములను కొలచి వాటి అంటున్నారు. ఎప్పుటికైనా కలయిక గాంధీ, స్వరాజ్య పార్టీలకు కలుగుతుంది. ఇప్పుడు స్వరాజ్య పార్టీని నడిపించుటకై శక్తి గాంధీగానై పడినది. నైరమాణ్యము చేస్తూనే ఉద్యమమునకు యివ్వమని ప్రోత్సాహము కల్గి ఆయన ఇవ్వజాలడు. స్వరాజ్య పార్టీ చేయవలసిన భాగము అయినది గంగు మెంటు ప్రజల అభిప్రాయమును కనుగొనకనే, తాను పాలకులను నిండుకొనుగ ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును నిర్మాణించాడు. ఈ సమయములో దానిని గాన స్వరాజ్య పార్టీవారిని సభలలోనండి బయటకు రమ్మని చెప్పినాడు.

బర్మింగ్ హామ్ చెప్పబోవు ప్రేటుమెంటులో ఏమి ఇవ్వమని చెప్పేయెడల ఆత్మగౌరవము గల ఏ భారతీయుడుకూడ సభలలో ఉండకూడదని దానిగానూ చెప్పేవారే. ఇప్పుడు ఈ బాధ్యత గాంధీ గారిపైపడినది. ఆయన చెప్పినట్లు మనము నడుచుకొనినా, ఆయన నడిపించగలడు.

నిరంతరము శాంతియుద్ధము చేసే నాయకుడు చెప్పేయెంటే మిస్టర్స్, ధనము, ప్రాంతములపై విశేష స్వతంత్రము పెట్టుచు చెప్పేతాడు. మనము పుట్టినదానికి భవ్యత ఏమంటే మనకు నేకలి యాశీరము ఇచ్చినదో ఆర్థిక దాన్యము కికి యాశీరము అర్పించడమే. మిగిలిన ఇంటికి జరిగిచూచించుననిది. అల్లివియ్యకి మనకు ఏమి కారణముగ తోడ్పడి గలదా అని అయితేన్నది. దానిగానూ ఖద్దర్ లోతుకు పూర్తిగా పాటుపడినాడు. మిగిలిన ఆయనయందు గౌరవమున్న విశేషప్రముఖుల విస్తరించిఖద్దరు ధరించెనని నమ్ముచున్నాడు. ఇది రేపు ఉదయమున మును చేయగలిగిన స్వల్పకార్యము. అప్పుడునీ వందనములతో సభ ముగిసినది.

తిరుపతి (స్వకీయ విలేఖరి) దేశబంధుగారి మరణవార్త

బజారు, మునిసిపల్ పాకకాలము ఆఫీసు ముయబదులు శ్రీయుత దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి మరణవార్త నేటియువయువ కి ఘంటలకు స్వరాజ్యపత్రిక మాలమున తొలు కొల తెలియుటతోడనే పురమున ఏమాలను, విధులలోను ప్రజల తమతమ దుఃఖములను, వారయందలి భక్తివిశ్వాసముల గూర్చి విచారించుచుంటి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు అయిన శ్రీమాన్ టి. కే. నరసింహాచార్యులు వారు మునిసిపల్ పాకకాలమున, ఆఫీసుకును సెలవింపకుండుచే, బట్ల ఆఫీసు నేడంతయు ముయబడి యుండినది.

బజారు ముయబదులు

శ్రీమాన్ టి. కే. అప్పారావుగారు, టి. సుబ్బన్న శెట్టిగారు, యం. వెంకటకృష్ణమచార్యులు, మునిసిపల్ కాన్సిలర్లు క. రాజగోపాలాచార్య మండలకాంగ్రెసు కార్యదర్శిగారు, క. శ్రీనివాసాచార్యులు శేటుపేయర్లసంఘ కార్యదర్శిగారు, కొండా రామకృష్ణయ్య శెట్టిగారు, తిరుపతి కాంగ్రెసుకమిటీ కార్యదర్శిగారు, యంకను కొందరు కలిసి, బజారులోని వర్తకులకు దేశబంధు దాసుగారి మరణవార్తను చెప్పయ, బజారును అంగరంగు ముయబడినదిగా లోకంగానే, వారందరూ ఏకోన్మఖులై మారుమాటాడక తమతమ అంగళ్లను మూసిరి. అచ్చటచ్చట, కొన్ని నోటీసులు గోడలకు అంటించియు, దండోరా మూలముగను పురప్రజలకు తెలియజేసిరి.

మునిసిపల్ సంఘమువారి సానుభూతి నేటి సాయం కాలము రిక్తి ఘంటలకు శ్రీమాన్ టి. కే. నరసింహాచార్యులు గారి యగ్యక్షత్రక్రింద, శ్రీయుతులు అప్పారావుగారు, సుబ్బన్న శెట్టిగారు, వెంకటకృష్ణమచార్యుల ఇంకను 4, 5 గురు యిచ్చిన నోటీసుమేరకు, స్వేచ్ఛామోటింగు మునిసిపల్ భవనమున జరిగినది. వైశిష్ట్యసభ్యులు, తమ నోటీసులతోనే, మునిసిపల్ పాకకాలము, ఆఫీసుకు సెలవింపగలగినదానిగానున్న చేర్చుకొని గాంధీ ప్రార్థించిరి.

చేర్చుకొని సభ్యుల కోరికమేరకు మునుపే, తన అధికారకాలంలోనే సెలవింపగలగలగి యుండిరి.

పురపాలక సంఘమువారు ఏకగ్రీవముగా తమ సానుభూతిని, దేశబంధు దాసు మరణించినందులకు విచారపడుచు, వారి కొవారులైన శ్రీయుత చిత్తరంజనదాసుగారికి తంతిమాలముగా తెలుపవలసినట్లు తీర్మానించినారు. మదరాసు పత్రికలన్నూ సంఘతీర్మానమును పంపించవలసినదిగాయున్నా తీర్మానించి నాడు.

బహిరంగసభ

సాయంకాలం రి ఘంటలకు చిత్రాలచాపడి యను భవనమువద్దనుండి, పురప్రముఖులు శ్రీయుత దాసుగారిపలమును ఖద్దరు మాలతో నలంకరించి, బాగంటులు కొట్టుకొనుచూ, సన్నాయిలు ఊడుకొనుచూ స్వదేశ జండాతోను కేవలము బ్రాహ్మణేతరులు తమతమకుటుంబములతో ఏమైన మృతినొందిరేని వారలకు, పాలుపోయి గోజున వాడుకప్రకారము, నాడు మాపురజులు చిత్రాలచాపడివద్దనుండి బయలుదేరి రిడింగ్ రూమువద్దకు చేరిరి.

శ్రీమాన్ సి. దొరసామయ్యగారు, బి. ఏ. బి. యల్ యం, యల్. ఏ. వారి యగ్యక్షత్రక్రింద గొప్పసభ కూడినది. అగ్యక్షులు దేశబంధు దాసుగారి శివీరవర్తిత్వము, మృధుమధుర వాక్కులతో చక్కగ తెలియులాగుచెప్పయ, వారు చనిపోవుట వలన, మన భరతభండమునకు గొప్పనష్టము కలిగినదనియు, వారు ద్వంద్వపరిపాలనమును కొనసాగకుండా చేసిననియు, వారి దేశభక్తికి మితలేదనియు, వారికి దేశబంధు అనిబిరుదును మహాత్యాగాంధీగా గొప్పగించియు, సీ బిరుదును సొందుటకు తగిన వారనియు వారి స్వరాజ్యపార్టీవారిచర్యలను విపులముగ చెప్పయ తాను నేటిపేరునందలి గొప్పము మాయనపుడు, జైలుకు వెంకాయ ఆర్థికముప్రకారం అరెస్టుచేసి పంపిరేమో యని తలచిరట. విద్యుటు చదువగా మరణించిన తెలిసినందుకు చాలా దుఃఖించిననియు, కర్లనీళ్లుగూడ పెట్టిననియు చెప్పిరి.

దేశమునకై దేశబంధుగారు పడిననష్టముల వర్ణించ తరము కావనియు, వారిమాతృకు స్వర్గలోకమున శాంతినియ్యవలయునని చెప్పనిని అందరు ప్రార్థించవలసినది. కోరిరి.

శ్రీమాన్ క. రాజగోపాలాచార్యులవారు మాతీర్మానమును సభవారి ఆమోదమునకు పెట్టిరి. సీ తీర్మానమును పి. అప్పారావుగారు బలపరచిరి. వారిమరణమునకు దుఃఖించుచు వారి కుటుంబమునకు తాను సానుభూతిని తెలుపుచూ, వారిమాతృకు, శాంతిని, సుఖమును ఇచ్చునట్లు భగవంతుని సభవారిందరు లేచినిలుచుకొని ఏకగ్రీవముగా ప్రార్థించిరి.

శ్రీమాన్ దొరసామయ్యగారు వారు, సభ ముగియుటకు పూర్వము, ఈ పురమునయుండు ప్రజలు పురపాలక సంఘమువారు, నేటిరోజున దేశబంధుగారి మరణమునకు చూసిన సానుభూతినిబట్టియు, మదరాసు గవర్నర్ గారు జూలై నెలలో చిత్రారీకినచ్చి యీపురమునకు వచ్చులాగు తొలుదొల్లనుండి ఏర్పాటు ప్రకారము యీపురమునకు రాక మానుకొన్నందులకు, యీపురపాలక సంఘమువారు వారికి (అడ్డెసు) సన్మాన పత్రము నొసంగవలయునని రి, 4 గురు కాన్సిలర్లు మాత్రమే యిష్టపడుటచే సీ రోజు మీటింగునకు కోరము లేకపోవుటచే, మీటింగు జరుగలేదనియు, నేటిదినం, రి, 9 గురు కాన్సిలర్లుకలసి నేడే దాసుగారిమరణవార్త విని ఏకగ్రీవముగా సానుభూతితీర్మానమును తీర్మానించుటయు చూడ, ప్రజలను మీకు దేశయవిషయములందు గాఢభక్తివిశ్వాసము లీమండలమునకే గాక, దేశమందటను చాటించినవారనియు చెప్పిరి. మహాత్యాగాంధీగారికి కుడిభుజము నేడు మొదలు పోయినది, మహాత్ముల వారు జూలై నెలలో ఈపురమునకు వచ్చుచున్నారు. ఈపురమున నూలుచందా యిచ్చువారు 100, 150, గురున్నారు, విజయంచేయ లోగా 1000 మంది నూలుయిచ్చు సభ్యులగ చేరవలసినదిగా ప్రార్థించిరి, సభ రాత్రి రి ఘంటలకు ముగిసినది.

నెల్లూరు

నెల్లూరులో పురమండలి మువ రావుగారు కృష్ణారావు (ఎం. ఎల్. సి.) గారి అగ్యక్షత్రక్రింద గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. అన్ని పక్షములవారు వచ్చిరి. నాయకులు విచారకరముగా ఉపన్యసించిరి. ప్రజలభిక్షిత్తో కాంగ్రెసు విషయమున చనిచేయాలని మోపురించిరి. సానుభూతి తీర్మానముమోడింపబడెను. నెల్లూరు నాయనాదులగూడ సభచేసి సానుభూతిని తెలుపుచు తీర్మానము గావించిరి. జిల్లాబోర్డు కార్యాలయములు మున్నగు సన్నియను ముయబడినది. అని స్వకీయవిలేఖరు నేడు నెల్లూరు నుండి తిరిగివార్త పంపెను.

తిరుత్తని

శ్రీయుత చిత్తరంజనదాసుగారు పరమవదించిన సంగతి నేడు ప్రజలకందరికి తెలిసినది. ప్రజలందరు మిక్కిలి దుఃఖపడుచున్నారు. కొన్ని రోజులకుముందు మహాత్ముడు దాసుగారి గృహమునందు చింతించెట్లు పత్రికలలో కనుపడినవి. ఈకష్టము ననుసరించియే మహాత్ములకు సుఖము కలిగిన మోయని కొందరు జెప్పెదరు. ఈ రోజున కార్యాలయము ముయబడినది. సాయంకాలము దాసుగారి ఆర్థిక శాంతి గలుగుటకొరకై ఈ దివ్యదేశ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి ఆలయమునందు సమాధ్రునామ ఆర్చనయు ప్రార్థనను జరుగును. వైవారి కుటుంబమునకు తమ పత్రికామూలముగ అనుతాపమును విజ్ఞాపనము చేసికొనెదము. దాసుగారి ఆత్మకు శాంతి కలుగునుగాక.

మానుమల్ యుపాసి. వి. కె. యస్. చారి.

కోధన సంరంజ్యేష్ఠమాస బలింశు కృత వారము

బాల్యనివాహములు

[బులుసు వేంకటరమణయ్యగారు]

సీ. "అమ్మ! పాలీయవే!" యని మాతః బీడించు
బాలల కుద్వాహాలీల లేల?
"బాబ్బలతో నాడఁ బోయెద" నని పల్కు-
పట్టికి మెడఁ బుట్టె గట్టనేల?
కడునల్పమావల్వ గట్టఁగ లేనియా
బాలామణికి మధుఁపర్క మేల?
మగఁ డన నేమియో మది నెఱుంగఁగలేని
బాలకు సంసారబంధ మేల?
గీ. కాన నోధీరులార! సుజ్ఞానులార!
సుజనహితులార! అవివేకశూన్యులార!
బాలికకుఁ జిన్నవయసునఁ బెండ్లి చేయ
మానుఁడీ! లోకమున నభిమాన ముంచి.

సీ. అనురాగమునఁ జూడ దకట! జవ్వని భర్త
ననుచునావల దుఃఖ మందనేల?
మగనిపొందు న్వీడి, మగువ నూతికి గోతి
కిని బోవఁజూచుచుఁ గినియనేల?
పడఁతి దుష్టభములఁ బడయ విఖ్యాతిని
బొందఁగాఁ దలవంపు నొందనేల?
కుమరి యన్యులతోడఁ గూడి గర్భము దాల్చి
మందుమాకులఁద్రావ మనుట యేల?
గీ. కాన నోధీరులార! సుజ్ఞానులార!
సుజనహితులార! అవివేకశూన్యులార!
బాలికకుఁ జిన్నవయసునఁ బెండ్లి చేయ
మానుఁడీ! లోకమున నభిమాన ముంచి.

సీ. పదివర్షములు నింక బాలున కుద్వాహా
ములఁ జేయరాదంచుఁ దలఁపరొక్కొ!
"ఉద్వాహమైనతదుపరి విద్యయు సున్న"
అనెడునార్యోక్తిని దలఁపరొక్కొ!
వయసు మీఱినబాల వరునకు భార్యగాఁ
గూర్చరాదని మదిఁ గుండరొక్కొ!
సంఘసంస్కారుల సాంఘికోపన్యాస
ములనైనఁ బాఠింపఁ దలఁపరొక్కొ!
గీ. తల్లిదండ్రులు నష్టముల్ దలఁచితలఁచి
పాఠిపీడనకార్యమున్ బాల్యమందుఁ
చేయకుండుటయే కడు శ్రేయ మనుచు
నెంచి యీ యుద్యమవిరక్తి నేలుఁగాక!

గ్రహణిమాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు 0.8-0

రక్త విరేచనములు, బంక, రేచనములు, జిగురు విరేచనములు,
అజీర్ణవిరేచనములు, నీటివిరేచనములు మొదలగునవి ఈ మాత్ర
లను మూడుపూటలు, నేనించిన తోడనే నీర్నివహింపును. వీటిని
పిల్లలకు కూడ వాడవచ్చును. వెంటనే గుణమిచ్చును.

అమ్మ తాంబూలం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

క వి తా పా ర వ శ్య ము

[అనుముల వేంకటశేషకవిగారు, అష్టావధాని]

మ. ధనమే జైలు; తదీయమా నితర వృత్తాంతంబులే
సంకెలల్; మనమే చోరుఁడు; తజ్జయంబె ముని
ధర్మం బాట; తద్ధర్మ మెం, దును బాలింపఁగ
సత్కవీశ్వరు దరిద్రుఁడ జేసెనా యీశుఁ డం,
చును భావించు, నమింతు నందు కతనిక జోడించి
కేలుంగవన్.

సీ. కాంతకన్న కవిత్యకాంత యెయ్యారంపు
సాంపులే స్వర్గసుఖంపుగములు
పలుకు లన్నిటి మించు పన గుల్కు కవితా వె
లందిపల్కులె కష్టరవుఁ బలుకులు
ఆటలఁ దలఁ దన్ను నాకైత వింతయా
టలె రత్నముల కిటిపు మెఱుంగులు
ప్రాపు లన్నిటిఁ గేరు బాగా కవిత్యంపు
నతి చూపుగుములె లక్షలకొలఁదులు.

నాకు; నాకైత నాదు ప్రాణములకన్న
నధికతర మాట నదియ భాగ్యములమూట;
యది విడిచి దూర మేగిన యపుడు నాకు
మతిచెడిన కూట; మత్యయోమయముబాట.

ఉ. అన్నము నీరమున్ నిదురయన్నవి సున్నగదాక
విత్వపుణ్, గన్నియచేత మన్ననలఁ గాంచెడి
చో; మఱి కానకున్న నా, యన్నము నీరమున్
నిదుర యన్నవి సున్నగదా కవిత్వపుణ్, గన్ని
యచేత మన్ననలఁ గాంచకయుండిన యప్పు
డేనియన్.

సీ. ఒకసారి తనలోన నున్న దున్నటు చూపి
కులకాంతయో యనఁ గూడియుండు
నొకవేళ పైపయి నురవడిఁ జూపించి
కలకాంతయో యన గానిపించు;
మొకతేజ చాటుమాటుకుఁ బోయినటు లుండి
పరకాంతయో యనఁ బ్రజ్ఞ దెల్పు;
మొకమాటు నిది యది యొక్కుమ్మడి నిరూప
ణ మొనర్చు శక్తియో నాఁ దనర్చు
నొకట పసిబాలవలె నుండు; నొకట నూత్న
యావనారంభ యనిపించు; మొకట ప్రాథ
యే యనుచు ముక్కుపై వ్రేలు నిడఁగఁ జేయు;
మాకవిత్వంపునతి నెన్న మాతరంబె?

గీ. పదము లుండియుఁ బదముల మదిని గొనక
సర్వశక్తిస్వరూప యై సరసభావ
సౌధములఁ గట్టి చూపించి సంతసించు
కవిత యను దివ్యకాంతతోఁ గలసి పిచ్చి
వాని కరణిఁ జరించెద వసుధ నేను.

యుద్ధానికైభోతే

[కొడలి వెంకట సుబ్బారావు
కామరాజుగడ్డ శివయోగ నందరావుగారు]

"పారతంత్ర్యంబున బడియుండలేము
జన్మసత్యంబుల సమయింపలేము
పౌరుషంబును వీడి బ్రతిమాలలేము
బ్రతిమాలిన ఫలంబు బడయంగలేము
పగవారి మార్గొని పడద్రొబ్బివైచి
కత్తికోకండగా ఖండించివైచి
పచ్చినెత్తురు ద్రావి పరవళ్లు ద్రొక్కి
జయమందవలె లేద చావగావలెను
చచ్చెనా స్వర్గంబు స్వాగతం బిచ్చు
జయమబ్బెనా దేశ జనులసంతోష
బాష్పవార్షిధియందు బడి తేలవచ్చు
భూలోకస్వర్గంబు బొందగావచ్చు"

ననుచు హుటాహుటిక బవర
మందున దూకగసిద్ధ మా ననుక
చనువున బిగబట్టుచు ని
శాతద్యగంఠలవృష్టినాపయిన్
జొనుపుచు శాంతి శాంతి యను
చున్ వినుడి ప్రియురాలివిన్నపం
బనుచు కృపాణ మందికొని
హస్తములం దిరికించుకొంచు "హే!
పగతురను చెండాడగాగల
మగటిమిం గలవానికన్నను
తెగక తెంపక గెల్చువాడే

ధీరుడో నార్యా

పూవు త్రుంపుచు తావి నానెడి
జీవుకన్నను మిన్నయోగద
పూవు నున్నట్లుంచి తావిని
పొందుమనుజుండే"

యనుచు నుత్తమభావాల మనసు నింపి
పరమధర్మంబు బోధించి ప్రాజ్ఞుడేసి
గురువువై శిష్యునేవల కొనరుకొనుట
జ్ఞప్తియం దున్నదో లేదో గాదె చెంచూ!

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట
వీలయిన శుభశ్రేణిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష	0-6-0
మొదటి పాఠకము	0-6-0
హిందీ పాఠశాస్త్రి డిక్షనరీ	1-0-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాశాశాలయము-చెన్నపురి

వసంత మల్లారి

[వారణాశి నూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు]

లలితలతానతి + లాస్యంబు లొలయ
 మలయానిలునిలీల + మహితమై వెలయ
 కమలీయమధువ యుం + కారముల్ మీఱ
 సుమముల సుమసుమస్సూర్తి నిండా
 ప్రతిసుఖముగ ద్వజప్రతతి భాసింప
 క్షీతికపాంతులు నుధుశ్రీల దీపింప
 గలనినాదమునఁ గోఁయిగంట మోవఁ
 పోలుత వసంత మిం + పలకె నిజగతి
 అల వసంతుని సొంపు + లడుగంటి పోవ
 జలధరింబుల నాకఁసము గప్పబడఁగ
 నులుములు మెలుములు + నురవడి మెలయ
 దిరములై వరుస దుఁర్జినములు వజలఁ
 బ్రబలమై పంకంబు + ప్రజల విసిగింప
 కబళించి ధరనెల్లఁ + గనవు తలయెత్త
 విచ్చలవిడి వాఁకఁవెలువల్ వాఱ
 వచ్చె దుర్భర మయి + వానకాలంబు
 అత్తటి లలికూన + తొడలల్ వంచె
 దత్తజంబున ద్విజో + త్తంసముల్ వడిచె
 సరసమారుత మయ్యె + యుంఘానిలంబు
 సురభిశ్చవనముల్ + సొంపటి రాలె
 సుభఃప్రవాహంబు + లంతంతఁ బరపు
 కుంభవృష్టికి నాని + కుడ్యముల్ గూలె
 వనదంశకమ్లచ్ఛ + భలు లుద్ధవిడిని
 దనువులు గాంచి + త్రాచి రసృజమ్ము
 ఎన్ని బాములు వడ్డ + నేమైనఁ గాని
 దున్నిన భూముల + దొడ్డపంటలకుఁ
 దావలం బగుటచే + ధన్యుల మనుచుఁ
 బావనం బగు కృషిఁవ్యాపారములను
 గావించి రాఁగల + ఘనసంపదలకు
 భావంబు లాసింప + ఫలకాలమునకు
 నెదురు నూచుచు నైచి + రైలు జనులు
 మదిఁ బెంపు గనఁ దమ + మతిము మెలయంగ
 అంత నేతెంచి హేమంత కాలంబు
 ప్రాంతశాడ్యముఁ + వజ్రాలుపటచి
 వజ్రవజ చలిచేత + వడఁకించి జనులఁ
 గజబిజ గావించెఁ + గల సార మెల్ల
 అధరముల్ వలిగాలి + సంతంతఁ బగిలి
 వ్యధితమ్ము లగుచుండ + వాకట్టు గట్టి
 నవనవప్రవేశమవిలాస లోపు
 నవయుగం బానరించె + నాడునాటికిని
 చిత్ర మావలివేళ క్షీతికపాంతులము
 ప్రసంపుటములఁపా పెఱుగ వయ్యె
 వీత శేషం డయి + వీతిహోత్రుండు
 ప్రాతకుంపటిలోనఁ + బడియుండవలసె
 పాదివిసట్లుగఁ బెరి + పొగమంచు గప్ప
 నుదయభానుండు దాఁగి + యుండఁగా వలసె
 మంచినరును జప్తు + మంచుఁ బ్రాణులకు
 మించిన శత్రువై మెలఁగె + నేమందు
 ఈదుర్భరసితి + యేనాడు దొలఁగు
 వోడైవమా! యంచు + నున్న జనములకు
 బ్రాహ్మింఁడు గ్రమ్మట + భావుకంబనుచుఁ
 జూపట్టు నొకకొన్ని + శుభసూచనములు
 సందుసందులనుండి + మందమారుతుండు
 చిందులు ద్రొక్కుచుఁ + కెలగుచున్నాడు
 పల్ల వరాగసంభరింబు లగుచు
 వల్లీ మల్లెక + లుల్లసిల్లెడిని
 కోయను బాలుపైఁ + గొంతెత్తి కినిసి
 కూయుచు నున్నాడు + కోయిలభట్టు
 ఈలీల లారసి + యిది వసంతసకుఁ
 గాలంబు గా దనఁ + గలవార తెవరు?

శ్రీమహాభారతము

[పింగిలి వెంకటరామారెడ్డిగారు]

(గృహ సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

అభిమత్యుడు:— ఘోరముడు వచ్చి మిగిలిన వారికివార
 రాని పద్మపూపామును భేదించుటకు బాండులకు అభిమత్యుని
 గోరుట పితృత్వమా? న్యాయమా? భారతమునందు నందరం
 దతో యోధాను యోధులన్నను కౌర్యమత్యులు ఖాత్రపంతు
 లున్నను అభిమత్యునితో బోల్చదగినవాకొక్కరును లేరు.
 ఆరణికౌర్యము సాహసము సోఁ ల్యము అ స మా న ము.
 ఆ త ని ని త రు ల కుఁ బో ల్పు ల సా హ స ము.
 కారవసేలోని యోధానుయోధ లేందఁబెంతో పద్మపూపా
 మును సంరంక్షించుచుండ నవలీలగా పూపామఖరమును భే
 దించి శూరశిభామగులను జీకాకుపరచి చెందాడి ప్రళయకాల
 రుద్రునివలె చరించి తుద కందఱొక్కటై ధర్మవిరుద్ధముగా
 నెదుర్కొనినను లక్ష్యమునయొక పలువురుయోధులను యమపు
 రీకంపిన యామహామహుని ప్రతాపమును నెంత కొనియాడినను
 కొంతయేయని తలంచెను. రథమురిగి ధనువుగన్నయై యేసా
 చోయములేకున్నను ఖడ్గమును బుచ్చుకొనియెందఱనోమడియించి
 తుదకు లక్ష్యగుమార యుక్తముగా స్వర్గమును జూరకొనియె
 ను. నేటికిని ఆరణి చరిత్రము వీరుల కృత్యాపాజనకమై ప్రకా
 శించుచుండుటయే గాక ఆరణి నిష్కలంకమైన యశస్సు ఆ
 చంద్రార్కము మన హృదయాకాశముల వెలుండుచుండును.

కర్ణుడు:— ఇతని జీవితమును గూర్చి విచారితము.
 ఇతడు కుంతీపుత్రుడయ్యె నుత్తమిచేఁ బెంచఁబడి నూత
 పుత్రుఁ డనిపించుకొని శ్రీస్త్రాస్త్ర విద్యాపారంగతుడయి యు
 త్యోధనునితో సఖ్యమును కలిగించుకొని తాను కుంతీపుత్రుడ
 నియు పాండవుల పక్షముచేసిన సర్వసామ్రాజ్య మబ్బుననియు
 శ్రీకృష్ణుండు బోధించినవిక యిన్ని దినములనుండి తన్నునమ్మి
 ఘోరసంగ్రామ విజయాభిలాషియైన శుర్యోధనుని పదలుట
 స్వామిద్రోహముని కృష్ణుని కఠింగించి అంతముపాటు శుర్యోధ
 నుని పీడక స్వామికార్యమునంతే సర్వమునర్పించి సైర్యసాహ
 సములను జూపి తుదకు నశర్యముగాఁ గృష్ణ బోధితుడగు నట్లు
 నిచేసంపాదించెడి పీఠస్వర్గమును జూరకొనిన మహామహుండు.
 ఇతని చరిత్రము నిష్కలంకము. అతని దాతృత్వమును అతని
 సోశిల్యమును అతని స్వామికార్యధురంధరత్వమును పెక్కులేఱ
 అతని సుగుణజాలమును కొనియాడనివారే లేరు. ఇన్ని వేల సం
 వత్సరములు గడచినను ఎవరినైనను మహాదానపరుడని కొని
 యాదవలసినవచ్చినపుడు దానకర్ణుడని వక్కాణింపట మనము
 వినుచుండలేదా?

ఎందఱో అతని నిరుత్సాహవలచిరి. ఎందఱో కాసము
 శుంగిరి. గురుకాపవళమున శ్రీస్త్రాస్త్ర ప్రయోగసమయమున బు
 ధ్ధిశ్శూరింపక పోయెను. రథముక్రంగుడు. శత్రుండు నిరుత్సా
 హపరచెను. ఎన్ని యిక్కట్లులు సంభవించినను ధైర్యముతో
 దుడవఱకు పోరాడి స్వామికయి తనప్రాణముల నర్పించిన యీ
 మహావీరుని చరిత్రము సర్వసంక్షామ్యము.

ఇక మనము పితృరాజ్యము దమకుఁ జెందవలయునని
 కోరు కాధ్యత పాండవులకు కలదా? లేక కారవులకు కలదా?
 శుర్యోధనుని కాలములో ప్రజలు సోఖ్యవడిరా లేక దుఃఖితు
 లుగానుండిరా? మొదలగు విషయములను విచారితము.

ధృతరాష్ట్రుండు పెద్దవాడను పాండురాజు చిన్నవా
 డనుట అందఱుకల దెలిసినవిషయమే. ధృతరాష్ట్రుండు పుట్టంధు
 డు. కావున ధర్మకాస్త్రప్రకారము అతనికి రాజ్యార్హతలేదు.
 కావున పాండురాజునకు రాజ్యముకలిగెను. కాని కొంతకాల
 మునకు పాండురాజునకు ముని కాశముకలిగినందున రాజ్యమును
 ధృతరాష్ట్రునికొసంగి పాండురాజు మునివృత్తిలో మెలం
 గెను. అప్పటికి పితృపురకును సంతానము లేదు. అట్లుండిన
 పాండురాజు రాజ్యపరిత్యాగమొనర్చినపుడు యుధిష్ఠిరుడే
 రాజయ్యుండును. యుధిష్ఠిరుండు పుట్టినపుడు ధృతరాష్ట్రుం
 డు కాజ్యమేలుచుండెను. శ్రేష్ఠానుక్రమేణ రాజ్యపాలన జరు
 గు నాచారముకలదాని చిన్నవానికొదంబయినను పెద్దవాడ
 గునెని రాజ్యము గలంగవలయునని కాస్త్రమును శక్తలేదు.
 అనుష్ఠానములేదు. పుట్టంధుండు రాజ్యమునకనర్హుడేగాని అతని
 సంతతివారు కాదు. పెద్దవాడగు ధృతరాష్ట్రుండుండగా పాం
 డునృపతి రాజ్యము కావనకాదు తన కాధ్యతను పెద్దవా
 డగు ధృతరాష్ట్రునకు సవ్వగించినపుడు పాండురాజు తనకు
 గాని లేక ముందు తనకుఁ గలంగఁబోవు సంతతికొని రాజ్య
 పరిపాలనాకాధ్యత కలదని అగ్రజానితో నొడవండిక చేసికొని

యొందినట్లు కనఁబడెను. కావున పెద్దవాడగు ధృతరాష్ట్రుని
 కొమారుడగు శుర్యోధనుడే యవరాజు గాని లేక రాజు
 గాని కాదగినవాడగు నుండెను. ధృతరాష్ట్రుండు రాజ్యము
 రాజ్యపరిపాలనము చేయుచుండగా పాండవులు దమకు రాజ్య
 మును బంచి యయ్యవలయునని కోరుటయే న్యాయముకాదు.
 అకారణముగ కాస్త్రవిరుద్ధముగ పాండవులు రాజ్యమొనెనను
 దకు అర్థరాజ్యమొనెనను దమకృత్యవలయునని కోరినపుడు న్యాయ
 యముగాఁ దనకుఁ జెందవలసిన రాజ్యమో అందలి భాగమో
 పాండవులకుఁ బోవునగాదా యను ననూయ శుర్యోధనునకు జని
 యించెను. అదియే పిశాచిసాధివృద్ధియై ఉభయక్షల నాశనము
 నకుఁ గారణమయ్యెను. శుర్యోధనుండు పాండవులను జలము
 లందు ముంచుటకును వారికి విసాన్నముఁ బెట్టించుటకును లక్ష్మ
 యంబుఁ బెట్టి కాట్టుటకును మహావీరవ్రతాశిరోమణియగు ద్రౌ
 పదికి మానభంగమొనరింపఁ బ్రయత్నించుటకుఁ గారణ మతని
 యనూయయే. చరిత్రాంతములు నిజమని నమ్మినయెడల మనమిం
 దులకొలకే శుర్యోధనుని దూషింపవలయునగాని అతని రాజ్య
 పరిపాలనమునకై యతనిని దూషించుట క ప కా శ ము లే ది.
 అతని పరిపాలనచుండు సర్వసర్థములవారును సోఖ్యముభవించు
 చుండిరి. ఎన్నియో యజ్ఞముల శోనర్చెను. దేవ బ్రాహ్మణు
 లను సంత్సృష్టిపఱచెను. ఆశ్రిత రక్షణము అతని యొ లేదు అ
 త్తగము. శత్రువులు దాయాదులతోఁగలపాంచినంతమాత్రమున న
 తని నధర్మండుని దూషించుట ధర్మమా? చరిత్రయందలి పూ
 ర్వాపర సందర్భములనుబట్టి న్యాయాన్వయ విచారణ చే
 యవలయునేకాని గుడ్డనుచేలబడినట్లు ఎవరెటులన్న మన మ
 లుకే వలకుచుండుట వివేకముకాదు. శుర్యోధనుండు మాయా
 ద్యుతము కల్పించుట తప్పకాని నీతి బాహ్యమును జూదము
 నాడుటకు సంగీకరింపట, తానొడుట సరియేకాని తమ్ములను
 ధర్మకర్మనిగూడ నొడ్డుట ధర్మమునా? న్యాయ మపేక్షిం
 చుకాదు తాను న్యాయవంతుడై యుండవలయునగాని ఆ
 న్యాయమునఁ బ్రర రించుచు న్యాయమును గోరుట న్యాయ
 మగునా?

అస్త్రములువదలినవానితో చెన్నిచ్చిపరువెత్తువానితో
 బోర్లకరండువానితో గడ్డిగరచినవానితో యుద్ధము నపేక్షిం
 చనివానితో యుద్ధమాడుటయొ వారిపై శ్రేష్ఠమును ప్రయో
 గించుటయొ యుద్ధకాస్త్రసమ్యక్మతకాదనియు పిరతుక్షణము
 కాదనియు తెలిసియుండియు నాకు రాజ్యమువసరములేదనినను
 వి నక పరుషవాక్యములచే మన ము ను నొప్పించి యులసి
 సాలసియుండు నాశుర్యోధనుని యుద్ధమునకుఁబురికొల్పట
 అగ్రముముకాదా? విమర్శించుచుచిన పాండవులలో నిట్టియగ్ర
 మును లెన్నియొకలవు.

తన్ను నమ్మినవారందరు మడిసి తాను హీనస్థితిలోనున్న
 పృథు పాండవులతో నత్సరైనను సఖ్యమును గలిగించుకొనవల
 యునని యెందఱో బోధింపఁగా శుర్యోధనుండు వారితో నత్స
 నమ్మినవారందఱు సరించిరి. వారులేని రాజ్యసోఖ్యము నా
 కెందులకు? నాబంధుమిత్ర సచివులతో స్వర్గమో నరకమో యను
 భవించెదను గాని వారులేని యీసరాజ్యసోఖ్యము లెవ్వయొ
 నేననుభవించ నొల్లనని తనయభిప్రాయమును వెల్లువైన శుర్యో
 ధనుని సోశిల్యము సాహసము వితరణము సం ప్రసనీయములు కా
 వా? రాజుగను ధృతరాష్ట్రుండు జీవించి రాజ్యపరిపాలనమును
 చేయుచుండగా రాజ్యమును బంచి యయ్యమనికోరుట రాజ
 ధర్మమా? వినయమా? వివేకమా? న్యాయసమ్యక్తమా?

విమర్శించు కేరీయు విచక్షణయుఁ గలవారందఱును
 ఈమహాభారత ఘోరసంగ్రామమునకు ధృతరాష్ట్రుండే కారకు
 డని చెప్పకతప్పదు. ఇతనియందు గెన్ని పద్ధతులున్నను న్యాయ
 యాన్వయ విచక్షణ అండితాభిప్రాయ మెసంగి గానించుకే కే
 రీయు లేదనుట స్పష్టము. ఇతడు ఖండితముగా న్యాయమును
 బ ల్లి కా స ం చి యు ం డి న యె డల నీ
 ఘో ర స ం గ్రా మ మే పా స గి యు ం డె డు.
 ఈయన్ధములన నప్పటివారికి నవ్వములు కలుగుటయే గాక వే
 లకొలది సంవత్సరములు గడచినను ఇప్పటికిని మనమాజ్ఞనవృ
 త్తులనుండి కొలకొనతేకపోతుమన్నారము. అప్పటి యాన్న
 త్యమును ఇప్పటిదుస్థినివలఁచికొనిన నెవ్వని హృదయము దుః
 ఖింపకుండును? శిష్టరక్షణ దుష్టక్షణచేసినచేయవచ్చున గాని
 వారిసంతతివారగు మనలను అకారణముగ నీదుస్థితిలోఁబడవేయు
 టకు దయాచయుండగు భగవంతుండు ఇష్టపడునా? దీనజనర
 త్తుక డంత నిర్ణయించా? తోపాలోపములు ఇదవక్షములయొం
 దునుండగా ఒకతక్షమువారిని రక్షించి మరియొకతక్షమువారి
 ని శిక్షించుట పక్షపాతముకాదా? భగవంతుండుగూడ పక్ష
 తియా?

కావున ధర్మధర్మవిచక్షణు లగు పాశుపతాశ్రయాలా
 రా! నేను పై విన్నవించిన దానిలో దక్కులెవ్వయైన నుండిన
 యెడలకరుణించి తక్షమించి తగిన సమాధానముచే నమ్మి సంకల్ప
 ని గావించుటగాక మాయమాత్యకాలమును పృథలుచ్చినందుల
 క నన్ను మన్నించెదరుగాక.

ద్రావిడదేశము - ఆంధ్రగ్రంథములు

[సోమయాజుల వెంకట శివరామశర్మగారు]

దక్షిణాంధ్రులను గురించి పాఠములు అప్పుడప్పుడు వినుచునే యున్నాము. ఇర్లటివారికి అక్షరజ్ఞానమైన లేక పోయినను. వీరి పూర్వులు. ఆంధ్రవాఙ్మయ నిర్మాతలుగను, కడపటి దేశీయందు ఆంధ్రవాఙ్మయసంరక్షకులుగను ఉండి యుండిరనుట ఇతిహాసజ్ఞులకు విదితమే. ఇచట ఆంధ్రవాఙ్మయ జ్యోతి మొన్న మొన్ననే చల్లారియుండుటచే ప్రతిగ్రామమునందును ప్రతియింటను గ్రంథరత్నములు కుప్పలుకుప్పలుగా పడి శిథిలమై పోవుచున్నవి. అన్నిటిని ప్రోసజేసి అందుందు ఉత్తమగ్రంథముల ముద్రించి ప్రకటించు భారము దేశీయులెప్పుడు వహించెదరో తెలియకన్నది. రామనాథశ్రురంజిల్లా ఈ రాజపాశేయములో నాకు లభించిన స్వల్పసమయమున కొంత తాళగ్రంథముల వెదకుటకై వినియోగించి యుంటిని. నే జూచిన వాని నన్నిటి నిట వివరించుచున్నాను.

సంస్కృత గ్రంథములు

౧ శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణము సంపూర్ణము

౨ శ్రీహంసాద్వైతపాద్యాయము

౩ నానార్థరత్నమాల

౪. భగవద్గీతలు }
౫. భాగవత వైభవము }

ఈరెంటినివర నిట్లున్నది:— తాళ్ల పాక అన్నమా చార్యులవారి కుమారుడు పెదతిరుమలయ్యగారు తెలుగు అర్థము వ్రాసిరి. ఇందలి తెలుగు దక్షిణాది గ్రామ్యభాషకు నిదర్శనముగా నున్నది.

- ౬. భోజవర్తిత్ర సమపూర్ణము.
- ౭. ఆమరకోశము అసంపూర్ణము.
- ౮. మాఘపురాణము సంపూర్ణము.
- ౯. ఆత్మబోధ

౧౦. వాక్యవృత్తిప్రకాశికా

'మాధవప్రాజ్ఞాశిష్య విశ్వేశ్వరపండితకృతము' అని వ్రాయబడియున్నది. ముద్రిత మేమో తెలియదు.

౧౧. శ్రీమత్సాంధ్యం, శ్రీవిద్యాగ్రంథము సంపూర్ణము.

౧౨. శ్రుతిరంజనీ, గీతగోవిందమునకు వ్యాఖ్యానము.

వ్యాఖ్యానకర్త ఆంధ్రుడు. ముద్రితమో కాదో తెలియదు. ఇందలి ఉపోద్ఘాతశ్లోకములు:—

౧. ధనశేఖరదవర్ణం చంద్రముః ఖండమాదం
పరశుహరిహస్తం జ్ఞానముద్రాభిరామం |
భుజగవరవిరాజ త్కంకణం నానుభావం
దలితనిజజనాన్తం దక్షిణామూర్తి మిదే ||

౨. అస్త్రాంధ్రజాతి ప్రథ వోగ్రవంశః
కృష్ణాకటే కాశ్యపగోత్రయాధః
యోబహు... నానాం బహుమాన నీయో
దత్తే సదా కీర్తిషు వైజయంతి ||

౩ ఆరుప్ర పూయమం యత్ర లక్ష్మీవాణోర్ధ్వపథిః |
అసీ త్కాపోతలింగ స్సవరాదారామవాసిన్ ||

౪ యతనామాదిమకీర్తనం కీర్తనం వేంకటేశః
స...కస్య ఏవాత్మో భగవాన్ స్వహదేవతా ||

(౫) తత్రోదధూ త్రమృతసోమయాజీ
బుధాష్టభాషా కవిపట్టభద్రః |
నిత్యాన్నదాతా నిజభక్తిబద్ధ
వృషాకపాయీ రమణప్రసాదః ||

(౬) తస్మాదుదై ద్భువ్యవ చక్రవర్తి
యశ్శేఖరః పండితసార్వభౌమః |
సర్వాంబికా సర్వగుణోపపన్నా
తస్యద్వితీయా భవనం...కాభా ||

(౭) తాభ్యామద భవన్నతాః సర్వాచారనియామకాః
విధిమంత్రాభ్యాశ్చైత్యోగో నిగమాభిషా ||

(౮) వడ్డర్పన తత్త్వ వివేక కర్తా,
స్వశిష్య సంపాదిత దిగ్వియతీః |
తే హ్యేదిమః పండితపట్టభద్రః
శ్రీకొండుభట్టో జయ తీపాలోకే ||

(౯) లక్ష్మీధర సదనుజో దక్షిణామూర్తికింకరః |
సర్వవిద్యభక్తివిమతః సజ్జనాప్తి విరాజతే ||

(౧౦) వద్యాపాచంద్రికా యేన కృతార్థ రసమంజరీ
త్రసన్నతానున వ్యాఖ్యా రచితా...రేవతే ||

(౧౧) తేనలక్ష్మీధరాశ్యేణ క్రియతే శ్రుతిరంజనీ,
విద్యభక్తివిమతః గీతగోవింద స్వార్థదీపికా ||

(౧౨) నయస్యతే బుద్ధితే గోవింద స్వార్థగౌరవం |
వ్యాఖ్యానకతేనాపి విహాయశ్రుతి రంజనీ ||

ఈ వ్యాఖ్య ముద్రితము కానిచో అందుండి కొంతభాగమును మచ్చునకై ముందుముందు ప్రకటించెదను.

(౧౩) తులకావేరిమాహాత్మ్యం - సంపూర్ణం
౨. ఆంధ్రగ్రంథములు.

౧. భారత పద్యకావ్యము - సభా, ఆరణ్య - భిష్మ - శల్య - పర్వములు గలది - కవి - లిమ్మకు నామధేయము - అముద్రితమై యుండును. తిరిగి పరిశీలించి అందలి భాగమును కొంత తెలియబఱచెదను.

౨. శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము - ఆది, ఉద్యోగ - ప్రేక్ష - కాంతి - ఆహవానిక - ఆశ్వమేధ - ఆశ్రమవాస - మోసల - మహాప్రస్థానిక - స్వర్ణాకోహణపర్వములు గలవు.

౩. పోతనభాగవతము:— ద్వితీయ తృతీయ స్కంధములంతవఱకు విశదీకరింపఁబడియున్నది.

ఇందలి ఏకాదశ స్కంధములలోని మఱుటము:— *శ్రీ సీతాపల్లభ లం కాసురసంహార దేవతారాధిత వాః జీసతిరమ కావ్యిత వృత్తా తానురమదహరణిమత రామనృపాలా"

అంతమందలి గద్యముగూడ పోతనదినలెక్కే వ్రాయబడి యున్నది. ముద్రితపరికిని దీనికిని భేదములను గమనించి విశేషములను ముందు మనవిజేసెదను.

౪. విజయవిలాసము - చేనుకూరి వేంకటకవి కృతము - సంపూర్ణము.

౫. శ్రీరంగనాథరామాయణము - సంపూర్ణము.

౬. హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము - శంకరకవి కృతము - సంపూర్ణము.

౭. మనుచరిత్ర } అసంపూర్ణము.
౮. వసుచరిత్ర }

౯. సర్వలక్షణశిరోమణి (ఆంధ్ర కామధి) ర్ ఆశ్వాసములు - నందవరపు - వేంకటపత్యామాత్యవిరచితము.

౧౦. తేతనకవికృత ఆంధ్రభాషాభూషణము.

౧౧. అగస్త్యప్రాక్త రత్న కాస్త్రము - అసంపూర్ణము గారనసుతకృతము.

౧౨. కవిజాంతుకేం - సంపూర్ణం.

౧౩. కవిజనాశ్రయము (భీమనధంధం) - రేచన కవి కృతము.

౧౪. భద్రాయురభ్యుదయము - మహాప్రబంధము నాలుగు ఆశ్వాసములు గలవు. జీర్ణప్రతి - ఇందలిగద్యము:— "ఇది శ్రీమద్రామభద్ర క రుణా కటాక్షలక్ష్మీత సంస్కృతాంధ్ర కవితా చతుర్విధ రచనా భురంధర బంధురతర కార్య ఘటనా యుగంధర వసుంధరాభరణాయమాన మివాత్మ్యం బా యల్లమరసార్థ గర్భరత్నాకర సుధాకర బుధానవనిత ప్రధాకర సారయతో భాగధేయ పేరయ నామధేయ ప్రణీతం బైన భద్రాయురభ్యుదయం బను మహాప్రబంధంబు."

అముద్రితమై తెలియచున్నాను. తాము రెండు 'భద్రాయురభ్యుదయం' బుల జూచితి మని బ్ర|| ప్రభాకరకావ్య గారు నెలవిచ్చియున్నారు. నేజూచినంతవఱకు శిథిలమయినను ఈ ప్రబంధముయొక్క భాగములు బహుచక్కగా మృదు మధురపదసంఘటితమై యున్నవి. ఇందలి భాగములను సమయమున్నపుడు ప్రకటించెదను.

౧౫. వేమనపద్యములు—నీతిభాగము ౨00 పద్యములు. వైరాగ్యభాగము 178 పద్యములు.

౧౬. శృంగారపద్యములు—కీర్తనలు కృష్ణానిజలక్రీడల పాటలు దండకములు చాటుపులు అన్నియు ఒకేసంపుటమునందున్నవి.

౧౭. హాళితారచరిత్ర—పద్య కావ్యము. అముద్రితము.

౧౮ ఆశ్వాసములు గలది. ఈరాజపాశేయమునందలి త్రితీయ వంశములలో ప్రసిద్ధమైన శ్రీమన్మహమండలేశ్వర గొట్టి ముత్తుల కృష్ణమరాజుగారిచే రచియింపబడినది. అక్కడక్కడ కొన్ని భాగములను ప్రకటించెదను. గుణానుణములను పాకకులే విమర్శించెదరు గాక.

౧౯. సీతాకళ్యాణము యక్షగానము— ఇదియు మైసి జెప్పిన కవితే రచియింపబడినది.

౨౦. సావిత్రి యక్షగానము—పై కృష్ణమరాజుగారి పుత్రుడైన కుమార పెద్దిరాజుగారిచే రచియింపబడినది.

౨౧. పారిజాతాపహరణము. యక్షగానము. పై కుమార పెద్దిరాజుగారి పౌత్రుడయిన సింగరాజుగారిచే రచియింపబడినది.

దశావతారములు

[బండ ఆదినారాయణగారు]

మ. పరమేశ్వరి గనుబ్రాహ్మి సోమకుందు తా - బ్రాహ్మిస్కలం గొందు వే, శరధిండాగగ నీవు నంబునిధి మ - త్వస్యాస్వాత్మ తిం జొచ్చి త, స్కరునిక వచ్చి తదాగమయ్యుటను గం-జా తాపనం జేయు నీ, చరితముక్త స్వయంతు స్వాంతమనఁ గృష్ణ! దైత్యమేఘానిలా!

మ. అనిమేషుల్ దమజాల్ సుధాగ్ధ మయి ట్టి-రాంభోనిధిల్, మందర, మృదు గవ్యముగఁ, వాసుకిం గుణముగాఁ - చా ల్పారఁగించి త్రచ్చ, నగంబుభిమునంగ, దానిఁ గమతా - చ్చస్యాత్మలికా మూపునం దనమా! నీవ సమధురించితిల! కృష్ణ! యాపదుధారణా!

మ. కనకాక్షుండిల జాపఁగా మడచి చంకంబెట్టుకొం చేసి య బ్బిని దాగం, గిటియాకృతిం దోడరి, యెం-తే ముష్టిఘాత మ్మునం, దనుజాంగూర్చి వసుంధరాతలిని సీ-చంప్రముగ్ధునక నిల్పఁ, దోయనిధిల్ ముగ్ధక నిల్వెనంట యది కృ-ష్ణ! దైత్య వన్యానలా!

కా. "తమ్ముం గూర్చినచక్రి కొల్పెదవు నిక- దండితు నోకుం త! కం బమ్ముం దాతనిఁ జూపవ" ననుచు దాఁ-బ్రహ్మద నిక రోషవాక్యముల్ వల్లు హిరణ్యకశ్యపు నృసింహ కారతం జీల్చి ప్రాణముల్ వాపుట నెమ్మదిం దలఁతుఁ గృ-ష్ణ! దైత్యకుంభిహారీ!

మ. తొలి, నాకమ్ముకు ముట్టడించి బలి యిం-ద్రుం బాజుడో లంగ, నిమ్ముల ప్రాస్యాత్మలిక గళ్యపాదితులను- బుత్రుం డనై పుట్టి, భూస్థలిఁ బాదత్రయి వేడి, యబ్బలిని బా-తాళ మ్ము గేలిండు నిచ్చులు నీవామనచర్య నెంతు మదిఁ గృ-ష్ణ! దీనసంరక్షణా!

మ. శివుచే గొడ్డలి నంది, హైహయనృపుం-జెందాడి, చక్కా డి భూధవవంశమ్ములర క్షధారలఁ వితం-దాదన్ని, సోపానము లో దివికొ గట్టికొరికి, విప్రులకుఁ బృ-ద్విందానముకొనల్పు, నాశ్రమనిక భార్యవరాము నెంతు మదిఁ గృ-ష్ణ! భూమి భారాపహ!

మ. వసులందుండఁగ రావణుం దవనిజం- బైరాగిరూపంబి యర్చి ని గొంపొవ, విభీషణానిజ సు-గ్రీవాదులం గూడి, వా రి ని లంఘించి, ససోదరమ్ముగ దళ-గ్రీవుం ధరం గూల్చు జాణ ను క్రిరాముని నికా మదిం దలఁతుఁ గృ-ష్ణ! దైత్యభూభృ త్పతి!

కా. క్రి దైవారఁగ రోహిణీసుతుడనై- క్రితేవభిర్ద్రవ్యసోద ర్యుండవు నై ముకుందునకు వ-త్సుం, భేషకుం, దత్త్రీలం బాదిత్యుని, ముష్టివంజిదిపి యా-జ్యాభారముం బాపు ధీ హ్మం ద్వాపరరాము నెంతు నినుఁ గృ-ష్ణ! దైత్యపద్మ జ్విహా!

కా. లోలస్యాంతు, లసత్ప్రభావగరతుల్ - బుష్టాగమచారు లుక, శ్రీలోబుల్, ఖలు, బుగ్రకర్మములు, వై-తేయ ల్విజృభింపఁగా, బాలాయమ్మనవారలం దునిమిత- త్వమ్ముం బ్రసాదించి లో, కాలింబ్రోచిన బుద్ధు నెంతు నినుఁ గృ-ష్ణ! ధర్మరక్షణచణా!

మ. నియతుల్ దప్పి ప్రజల్ చరింపఁ గలిగింకొక కంబుమ్ముం దు విఘ్నముండకొ ద్విజానందునం జననమై- కుంభధయం బెక్కి దుర్గయులం జెండి ఖరాసి, నెల్లదల ధ-ర్మసాపనంజే య-దుర్జయు లో నెన్నెదఁ గల్గి-మూర్తి నినుఁ గృ-ష్ణ! ధర్మసంస్థాపనా!

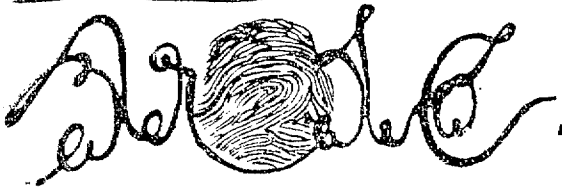
౨౧. నాంచారుపరిణయం. యక్షగానము:—నందవరపు శేషచలమంత్రివిరచితము. శ్రీవిల్లిపుత్రురగొప్పవైష్ణవ క్షేత్రము. ఈనాంచారుపరిణయము తత్సంబంధమయినది. శ్రీకృష్ణ దేవరా యలవారిచే రచియింపబడిన విష్ణుచిత్రియమునందుగూడ ఈ విషయమే పర్ణింపబడియున్నది.

౨౨. పేరకాగూరత్వావ్యవచరిత్ర యక్షగానము:—తిరు మెక్కలం తిరువేంగళాచార్య కృతము. శ్రీవైష్ణవసాంప్రదా యమునందు అశ్వాసులు సుప్రసిద్ధులు. వారిలో ఈపేరంగూ రత్వావ్య రోకరిని తెలియుచున్నది.

౨౩. సుగ్రీవవిజయం. యక్షగానము. కృతిపతి కందు కూరి జనార్దనుడు.

౨౪. సుందరకాండ యక్షగానము. ఈయక్షగానములు దక్షిణదేశమునందు పందలకొలది ఉద్భవించియున్నవి. ఆం దేశములు లలితపదయుక్తమై శ్రీ విరాంధకరమై మృదుమధురసంగీతరసముల పర్ణించి "తెలుగు తేనె, ఆరవము అధ్యానము" అను సామెతను పుట్టించి చిర స్థాయిగా నుండుటకు కారణమై యుండినవి.

పైని వివరించిన అముద్రితముల గ్రంథములనుండి సాఢ కాళముగా కొన్నికొన్ని భాగములను పాకకుల సమ్మతునున నుంచెదను.

హెన్రీ బెర్లియస్ పద్ధతులు

[యస్. జి. ఆచార్యగారు]

సాధారణముగ ఒకరి ప్రేమిముద్రతో నింకొకరి ప్రేమిముద్ర కలయుదు. అందువలననే నిశ్చయించుకొని ప్రేమిముద్రలు వేయుదురు. ప్రస్తుతకాలమున ప్రేమిముద్రల సహాయమున పరిశోధకులు పాఠకులను చూడలను బట్టుకొని న్యాయస్థానముల కీర్తనమున్నారు.

మొట్టమొదట ప్రాచీనదేశమున ఆల్బర్ట్—బెర్లియస్ అనునాతడు దొంగలను గుర్తించుట కొకవిధమును కనిపెట్టెను. పురుషుడు పరిపూర్ణముగ నెదిగినపిద నీక నాతని యవయవ ములయందు కృత్రిమ మౌనము మగువలను మార్చు గొలుగదని యాతడు రజపురచెను. ఇదివరకు పట్టుబడినవారి పుర్రెల నిడివి చెడల్లులు, ఎడమచేతుల మాడవనేర్లు, ఎడమ పాదములు, ఎడమ మోచేతులు—వీటి పొడవులు కొన్నిటిని జాగ్రత్తగా కొలిచి సిద్ధముగ నుంచుకొనియుండి వాటి ననుసరించి దొంగలను పాఠకులను పట్టుకొనవచ్చునని బెర్లియస్ వల్లడి చేసెను. ఈవిధము ననుసరించుటలో చాల కష్టమున్నది.

ఆ సహాయముననే హెన్రీ యనునాతడు ప్రేమిముద్రల వలన చాల కులభముగ గుర్తింపవచ్చునని యూహించెను. పోలీసు ఉద్యోగులు ప్రేమిముద్రలవలన గుర్తించుట కులభమని యాపద్యతి నారంభించిరి. బెర్లియస్ పద్ధతి ననుసరించుట యందు చాల శ్రద్ధ వహించవలయును. కొలతలు త్రీసికొనుటయందు తల వెంట్రుకవారి లేదా యెన్నను పనికిరాదు. అనుమానముండినవారలయొక్క వైన జేర్కొనిన అవయవముల కొలతలు చాల జాగ్రత్తగా తీసి యిదివరకు సిద్ధము చేయబడిన కొలతలతో సరిపెల్లవలయును. ఇందుకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడిన పనిముట్లు కావలయును కాని, హెన్రీ పద్ధతి ననుసరించి ప్రేమిముద్రల తీసికొనుటలో యేమియును కష్టములేదు. ఇదివరకు రికార్డు చేయబడిన ప్రేమిముద్రలతో అనుమానమున్నవారి ప్రేమిముద్రల బోల్చి చూచిన చాల కులభముగ నిజము నెరుగుట కవకాశము కలదు.

ప్రేమిముద్రలు తీసికొనుటకు విలువయును పరికరమున కలదు. చిన్న పలక ముక్క, అచ్చుసీరా, ఒక్క కాగితము మాత్రము చాలును. ముద్రలు తీసికొనుటకు బెర్లియస్ పద్ధతిలో వలె చాల విద్యావికారదు లవసరములేదు. సామాన్యముగ ఈపని నెవ్వరైనను చేయుగలరు. అట్లుచే హెన్రీ పద్ధతివలె స్వల్పకాలమున గాక బెర్లియస్ పద్ధతి నుపయోగించుట కెక్కుడువృద్ధి కావలయును.

పూర్వపుష్కరి

బెర్లియస్ యీ పద్ధతిని 1888 వ సంవత్సరమున కనిపెట్టెను. ఇంతకు పూర్వము పోలీసు ఉద్యోగులు పట్టుబడిన దొంగలయొక్కయు పాఠకులయొక్కయు ఛాయాపటములను దీసి వారి నుభయిచ్చాములను వివరితపు చర్యలను వారియెదుట నిలచి బాగుగ గుర్తించుచుండెడివారు. అట్టి సహాయమున బెర్లియస్ నూతన పద్ధతిని గనిపెట్టి చాల విపులతతోడను నాటి కాలపుపద్ధతుల కన్న కులభముగను దొంగలను పాఠకులను గుర్తింప నారంభించెను. వెంటనే పోలీసు ఉద్యోగులందరూ ఈపద్ధతి ననుసరించిరి. తరువాత ప్రేమిముద్రలవలన దొంగలను గుర్తింప నారంభించినది మొదలు బెర్లియస్ పద్ధతికన్న నిది అనుకంప్తమని యెరిగిన పోలీసు హెన్రీ పద్ధతినే యనుసరింప నారంభించిరి. ఈ విధముగ బెర్లియస్ పద్ధతి మూలపడినది.

ముద్రలవలన గుర్తింపబడిన మొదటి హంతకుడు వంగదేశమందలి హుగ్లి జిల్లా యందు 1877 వ సంవత్సరమున హంతకములు చేయలేని కూలీలను గుర్తించుటకును ప్రత్యేకముగ రిజిస్టరు చేయుటకును ప్రేమిముద్రలు ప్రధమమున భారతదేశమున (Sir W. Herschel) అను సివిలిల్ సర్వీస్ ఉద్యోగి చే నుపయోగింపబడినది.

హెన్రీ పద్ధతి ననుసరించి మొట్టమొదట హిందూదేశమందు 1897 వ సంవత్సరమున కంగాలీచరన్ అనునొక హంతకుడు పట్టుకొనబడెను.

ఒక లేదామతోట మేనేజరు తన గృహమున హత్య గావించబడిన. అతని యింకపెట్టెయు బహుపెట్టెయు తెరచిబడి యుండెను. అందుండి కొన్నివందల రూపాయలు దొంగిలొనబడినవి.

చాలమంది అనుమానింపబడిరి. మేనేజరు, తోటకూలీల యొడ చాలకాశస్యము వహించుచుండెడివాడు. తోటలో పని చేయుకూలీలలో నొక్కడే యీ హత్యగావించియుండునని కొందరునుకొనిరి. మేనేజరు పంటపుట్టి వస్త్రములపై రక్తపుచుక్కలుండుటచే ఆతనిపైపూడ అనుమానించిరి. హత్యజరిగిన ఐదుయమున ఆ పాఠకులను సంచారము చేయుచుండిన ఒక కాబూలీ గుంపు మీదకును అనుమానము జనించెను. ఆగుంపు దొంగలగుంపని తెలియకచ్చెను. ఇంతకుముందు, పనినుండి మేనేజరువలన తొలగింపబడిన యొకకూలీపూడ అనుమానింపబడెను.

కొన్నిశ్లకు పనియందుండిన కూలీగాని కాబూలీల గుంపుగాని, యీహత్య గావించలేదని పోలీసు దరియాపులవలన విశదమయెను. ఇంతకు జూచినను వెంటపుట్టియు, పనినుండి తొలగింపబడిన కూలీయను మిగిలిరి.

తా నాదినమున యజమానునికై చంపినపాపురముయొక్క రక్తము తనవస్త్రములపై బడినని వెంటలవాడెను. వస్త్రములపై నున్నది మానవరక్తమే కాదా యను శంక నివారించుకొనుటకై ఆవస్త్రములు పరిశోధకునివద్దకు పంపబడెను. వెంటలవానిమాటలు నిజమని పరీక్షవలన తేలెను.

మేనేజరు ఉత్తరముల పెట్టెయందున్న తాగింకపట్టి యొక్క నీలివర్ణపు అట్టమీద రెండు తేలికమరకలుండెను. భూతయద్ధమును బ్రయోగించిచూడ అమరకలు ప్రేమిముద్రలవలె కానిపించెను.

తాగింకపట్టి బెంగాలు పోలీసు ప్రధానకార్యాలయమునకు బంపబడెను. కార్యాలయమున నిదివరకు శిక్షితులైనవారల ప్రేమిముద్రలయందు దిట్టిది కలదాయని పరిశోధించినమీద ప్రధానకార్యాలయమునా రీయట్టపైన్న ప్రేమిముద్రలు ఇదివరకొకమారు దొంగతనము చేసిన కంగాలీచరన్ అని నాతనివని తెలియబరచిరి.

మేనేజరుచే పనినుండి తొలగింపబడిన యాతడే యీ కంగాలీ చరన్. కంగాలీ చరన్ హత్యజరిగినతావున కొకమారు మైళ్ళదూరమున పట్టుబడెను. తరువాత పోలీసువారాతనిని కలకత్తాను తీసికొనిచెల్లి ఆతని కుడిచేతిబొటనప్రేమిముద్రను దీసికొని దానిని తాగింకపట్టిపై నున్న రెంటిలో నొకదానితో బోల్చి చూచిరి. అవిరెండునుఒక్క ప్రేమిముద్రముద్రలగునెక్కువైక. ప్రేమిముద్రయొక్క ఆవశ్యకత నంతగా యెరుగని ఆకాలమున న్యాయాధికారి హత్యగావించినది యాతడేయని రజపుచేయుటకు తగిన సాక్ష్యము లేదని తేను కొట్టివేసెను.

ముద్రాహత్యకేసు

1901 వ సంవత్సరమున జరిగిన ముద్రాహత్యకేసునందు కూడ ప్రేమిముద్రలే హంతకునిపై బుట్టిన అనుమానమును బలపరచి యురికంబమున కీర్పించినవి.

హత్య గావించబడిన దుర్గాప్రసాదు సాధారణసంపన్నుడు. అతడొంటరిగనే నివసించుచుండెడివాడు. అతనికి గృహము దొకనేమరుండెను లేదు. దినమునకు రెండుమారులకా బ్రాహ్మణస్త్రీ అతనికి వెంటబడుటకుమాత్రము వచ్చుచుండెడిది. మార్చి నాల్గవతేదీ సాయంకాలము యథావిధిగ నాస్త్రీ వెంటబడి యింటికి వెళ్లిపోయెను. ఆమె యింటికి వెళ్లమన్నపు డినుపురు ఆరుగమీద కూర్చుండిరి. ఆస్త్రీ నాడమగమీద కూర్చుండిన యిరువురిలో ముద్దాయ మనుసింగు నొకనిగ గుర్తించెను. దుర్గా ప్రసాదు యింటికి ముద్దాయు వచ్చువాడుక యుండెడిగాన అమె నాతని గుర్తింపగలిగెను.

నాటిరాత్రి అనుమానించుట కేమియును విశేషములు జరగలేదు. ఉదయమునదుర్గాప్రసాదు నెవ్వరు పిలవినను ద్వారము తెరువబడనందున ఈసంగతి పోలీసున కరిగింపబడెను. పోలీసు భటులు తలుపులను బ్రద్దులొట్టి లోనికేగిరి. అయింటి వెనుకభాగముననున్న దొడ్డిలో దుర్గాప్రసాదు పడియుండెను. అతని యెడలంతయు రక్తముమై యుండెను. శరీరము నరువది నాలుగు గాయములుండెను. పడకగదియందు కూడ రక్తముండుటచేదుర్గాప్రసాదు పడకగదియందే మునుపగునొకసంబడి నని నిర్ణయింపబడెను. గృహమున ధనము కానరాలేదు. పెట్టెలన్నియును తెరవబడెను. గాని అందలి సాధారణవస్త్రములు దొంగిలించబడలేదు.

హంతకుడు గమనింపకుండ గురుతు నొకదానిని జనలెను. అది యొకబొటనప్రేమిముద్ర. గదిలో నొక చెడల్లులోబా యుండెను. దానిపై రక్తముతో బొటనప్రేమిముద్ర యొకటి కానిపించెను. అదియును గాక చిన్నముక్క ఇంపబడినకాలుల యొకటి కూడ కానిపించెను.

కాలులమీద కూడ రక్తము కన్నపైను. పాఠకునకు గాని అతనియనుచగనకు గానిగాయముతగిలి యుండుటచే కట్టు గట్టుకై యీకాలులనుండి చిన్నముక్క చింపబడి యుండునని భావించుచు విశ్లేషించిరి.

కొన్ని దినము లైవలెనాత మనుసింగుపై అనుమానము గలుగుటవలన సబ్ యిన్స్పెక్టర్ కొకడు తనిభే జేయుటకై అతని యింటికి వెళ్లెను. మనుసింగు బొటనప్రేమి వెనుకభాగమున పెద్దగాయ ముండెను. విచారణసమయమున కూడ ఈగాయము కానిపించెను.

స్త్రీసాక్ష్యమును బలపరుచుచు కల్పిచోట్ అనునాత డొ సంగిన సాక్ష్యముపై ముద్రా పోలీసు మనుసింగును ఖైదీగాప పట్టుకొనిరి. తరువాత లోటమీదనున్న ప్రేమిముద్రయొక్క ఛాయాపటము నొక పోలీసుభటుడు అల్పబాధునకుతీసికొని వెళ్లెను. అక్కడ నిదివరకు జాపితాచేయబడిన ప్రేమిముద్రల పరిశీలించి లోటమీద బడిన బొటనప్రేమిముద్ర ఖైదుచేయబడిన మనుసింగుయొక్క కుడిచేతి బొటనప్రేమి ముద్రగా ప్రధానకార్యాలయమునారు గుర్తించిరి. తరువాత మనుసింగు హత్యజేసినట్లు రుజువునటచే న్యాయాధికారి ఆతనిని శిక్షించెను.

1904 వ సంవత్సరమున ప్రేమిముద్రల సహాయమున ఇంగ్లాండులో మొదటిసారి దొంగపట్టుకొనబడెను. హేమర్ స్మిత్ నెంటుపీటర్సుచర్చివద్దగ వొంగతనముకటిజరిగెను. దొంగ, గృహమునువీడుటకు ముం తాత డొక గ్లాసు బ్రామ్యరసమును (Wine) త్రాగెను. గ్లాసుమీద రెండుశేళ్ళముద్రలు పడెను. ఆముద్రల ఛాయాపటమును ప్రధానపరిశోధనా కార్యాలయ మునుస్కొట్టండు యార్డునకు పంపగా ఆప్రేమిముద్రలు జార్జిగేట్ అనుపేరుగాంచిన దొంగవని తేలెను.

తరువాత జార్జిగేట్ పట్టుకొనబడి నాలుగేండ్లు శిక్షింపబడెను.

1905 వ సంవత్సరమున డెప్టఫర్లు హంతకులను ప్రేమిముద్రల సహాయముననే పట్టుకొనిరి.

భార్యాభర్తే లిరుపురు నొకమంచముపైన చంపబడిరి. వారు, ధనమును చిన్నరేకుపెట్టెలో నుంచి, నిద్రించునపుడు తలగడక్రింద నుంచుకొనుచుండెడివారని తెలియవచ్చెను.

పోలీసు తనిఖీ జేయుచుండ వారలకు బ్రద్దులొట్టుబడిన రేకుపెట్టె యొకటి దొరకెను. వారు దానిని బాగుగ పరీక్షించిరి. పెట్టె కొకప్రక్క నొకప్రేమిముద్ర కానిపించెను. వారు దారి ఛాయాపటమును గైకొనిరి.

వినిగడిమీద హత్యజరిగినకాలమున ఆయట్టుప్రక్కల నుండి స్ట్రాటన్ సోదరులను పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. తరువాత వారి ప్రేమిముద్రలు తీసికొని పెట్టెపైనుండి గ్రహింపబడిన ప్రేమిముద్రయొక్క ఛాయాపటముతో బోల్చి చూచిరి. అది యిద్దరు సోదరులలో నొకని కుడిచేతి బొటనప్రేమి ముద్రక్రింద గుర్తింపబడెను.

విచారణసమయమున పరిశోధకుడు కాలిన్స ప్రేమిముద్రలను న్యాయస్థానమున బ్రదర్శించెను. కాలిన్స స్ట్రాటన్ సోదరులే యీహత్యల గావించి రని చెప్పెను అందులకు సాక్ష్యము లేవేమిముద్రలే యని చెప్పెను. తేను రుజువాయెను. స్ట్రాటన్ సోదరులకు ఉరిశిక్ష విధింపబడెను.

(ప్రేమిముద్రల విడుదలగుగాని వేళ్ళువిడువరు)

దొంగలును హంతకులును నిర్ణయముగ ప్రేమిముద్రలను వదలుచుండురు. కాని, ప్రేళ్ళను మాత్రము విడువరు. కాని యిట్టిదికూడ జరిగినది.

ఒకపోలీసుభటుడు రాత్రి కాపలాగాయును నొకపెద్ద ప్రహరీగోడ మధ్య నున్న ద్వారముదగ్గరే నిలిచి దానిని జూచెను. అతని కాళ్ళర్యమును గొలుపుచు ద్వారముపై నకు రృచడిన బల్లెములలో నొకదానిమీద ప్రేలొకటి కానిపించెను. కొంచుమోచించి యెవ్వరో దొంగ లోనబ్రవేశించెనని భటుడనుకొనెను. జరిగిన దిది.

దొంగ జాగ్రత్తగానే ద్వారమునెక్కెను. కుడిచేతితో ద్వారముపై నమర్చబడిన బల్లెములలో నొకదానిని బట్టుకొని దొంగ ఆద్వారముయొక్క లోపలిభాగమున అమర్చబడిన అనుగుకమ్మిమీద పాదమిడ బ్రయత్నించెను. అట్టిసమయమున పాదముజూరెను. దొంగ ఒకటిరెండు నిమిషములవరకును ప్రేలాడెను. భారమువలన ప్రేలుచీరుకొని తెగిపోయెను.

నిట్లులనో దొంగ రిప్పించుకొని పారిపోయెను. కాని ప్రేలుమాత్ర మటనుండెను. పోలీసుభటుడు దానినిజాగ్రత్తగదీసి ప్రధానకార్యాలయమునకు బంపెను. అట నాప్రేమిముద్రముద్రతీయబడెను. పరీక్షచే ప్రేమిముద్రలజాపితాలో నిట్టిముద్రలు కానిపించెను. దొంగపేరు తెలిసెను.

కొలదిదినములకు పరిశోధకుడొకనిని తూర్పులండను నగరమున కలిసికొనెను. అతనిహస్తమునకు కట్టుకట్టియుండెను. కట్టుకట్టుటకు కారణ మేమని ప్రశ్నింప, అతడేమియు ప్రత్యుత్తర మియలేదు.

అతడు కారణము చెప్పకుండుటకు పరిశోధకుడు కారణమును బెల్లెసికొనెను. అట ద్వారముపై దొరకినప్రే లీతనిదే. తరువాత విచారింపి న్యాయాధికారి 12 మాసము లాతని శిక్ష విధించెను.

ప్రేమిముద్రలు మనుష్యుల గుర్తించుటలో చాల అవసరమని అన్ని దేశములు తెలిసికొనినవి. పోలీసుకార్యాలయములు, రిజిస్ట్రేషను అఫీసులు, ఓడకంపెనీలు, మున్నగునవి ప్రస్తుతము ప్రేమిముద్రలను తప్పకుండ తీసికొనుచున్నవి.

మదరాసుకలకత్తాలలో స్ఫోటకము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 17:—కామన్వెల్త్ లో మదరాసు, కలకత్తానగరములందు టీకాలను 40 సంవత్సరము ల నుండి నిర్బంధముగ వేయుచున్న సోపానము ఇటీవల తీవ్రముగ నున్నదనియు పిల్లలు నూటికి చాలమందికి టీకాలు వేయుచున్నారనియు బ్రాడుగారు నూచించిరి. భారతదేశపట్టణములందు టీకా ప్రయోజనములేకపోవుచేతను, సోపానము లొంగకపోవుచేతను ఇండియాలో అన్ని ప్రభుత్వములవారు పెద్దపట్టణములందును, రాష్ట్రములందును పారిశుధ్యపరిశీతులను యధివృద్ధి జేయుటకు తీర్పులు పుట్టే ఆరోగ్యమును గాపాడుటకు ప్రయత్నించవలెనని చెలుపుచును. ప్రజారోగ్యవట్టము 1875లో ఇంగ్లండునందు అమలా జరుపుటచే సోపానము చాలవరకు తగ్గిబృహత్ములు అంతరించినవి. ప్రజారోగిత్వము ప్రజాత్రాణియగుటచే అట్టికత్తరువులను బర్మిక్ హెడ్ ప్రభువుగారిచ్చుటకు పీఠలేదని వింటర్ట్ ప్రభువు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను.

చీనాకల్లోలము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

పీకింగ్, జూన్ 17:—కుయికింగ్, బికింగ్, హ్యంగ్ హేపరిశీతులను తీవ్రముగ ఆలోచించి ఆయా ప్రభుత్వములవారు వాయిచియోపునారికి క్రొత్తలేఖ నంపిరి. దేశములో విదేశీయులపట్ల ప్రతిహేళభావము పెంచుచున్నదనిరి పరిశీతులన్నిటిని తాముగా జేయు లక్షణములు గన్పించుచున్నవనిరి. దీనివలన గొప్ప భయముగనున్నది. చీనాకును, విదేశాంగప్రభుత్వమువారికిని మైత్రి చెడకుండ జేయవలె ననుమన్నారు. ఈ విషయశీలిని తొలగించుటకు చీనా ప్రభుత్వమువారుగూడ ప్రయత్నించుట విధి యనుచున్నారు.

మైసూరు ప్రధానన్యాయస్థానము

సి. యస్. దొరస్వామిఅయ్యరుగారు న్యాయమూర్తి గ నియమింపబడిరి

బెంగళూరు, జూన్ 17:—జూలై 1 వ తేదీనుండి ఉపకారవేతనము నొందుటకు నెలవీయబడిన న్యాయమూర్తి బి. శుబ్బన్నగారి స్థానే బెంగళూరునందు అద్యక్షేటుగనున్న సి. యస్. దొరస్వామిఅయ్యరుగారిని మైసూరు ప్రధానన్యాయస్థానమునందు న్యాయమూర్తిగింపబడుటకు ఘనతపపించిన మహారాజగారు ఆంగీకరించిరి. [ఆ. ప్రె]

లోధ్ర - బంగారు-గారడి

పినిటి పాపారావుగారు, దుమ్మెగూడం:—ఒక శ్రీక్రమభంగమువలన అనేకసంవత్సరములనుండి కడుపునొప్పితో బాధపడుచుండెను. అనేకమందులనునాడి ప్రయోజనములేక పోయెను. కడపట తమలోధ్రయొకబుడ్డి నుపయోగించుకొనే గారడివిద్యవాదిరిగ ఆమెకు యాండుకున్న రుగ్మతన్నియు, అత్యద్భుతముగ కుదిరెను. ఈ లోధ్రను వర్ణించుటకు నాకు మాటలు దొఱక లేదు. ఒకబుడ్డిలోధ్ర యెత్తుబంగారు యిచ్చినను దీనివలచాలదని నేను చెప్పగలను. “కేసరి కుటీరం” ఆయుర్వేద ఓషధిశాస్త్రముల, యెఱుఱు, మద్రాసు.

విజయకావలెను

తలనొప్పి, యిన్ ఫ్లుయెంజ, చేయి కాలు పట్టుకొనుట పంటినొప్పి మొదలగు వ్యాధులను ఒకక్షణములో పోగొట్టగల ఖ్యాతిజేందిన “జానా తైలమునకు” సమమగు మందు వేరేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి జూడుడు.

అమర్ చెందు శోభాచెందు,

యింగ్లిషుమందు పలన కకు నల్ఫారిక్, నైట్రిక్

మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారములు

నెం. 63 నైనప్పనాయునివీధి, మదరాసు

నాలుగుభాషలనిఘంటువు

ఇందు సుమారు (5000) అయిదు వేలతెలుగు మాటలు ఆకారాదిగా వ్రాసి వానికదుగుగా హిందుస్తాని, ఇంగ్లీషు, ఆది వము పదములు చేర్చబడినవి; ఏపదము కావలసినను వెంటనే గ్రహింపవచ్చును. ఇదివరలో ఇట్టి గ్రంథము వెలువడి యుండలేదు. ఇరవదివందలో గురుసహాయ్య మక్రలేమండ తైభాషలు మాటలాడు శక్తిలుగను. ఇది నూలుమాస్త్రక, విద్యాగ్రులకు, లాయర్లకు గుమాస్తాలకు, వర్తకులకు, ప్రియాణికులకు, పండితులకు. పామరలకు సమస్త జనులకు, మిక్కిలి యుపయోగించును. వెల 8 అణాలు మాత్రమేగాని 800 రూపాయలకు మించిన సహాయ మొనరింపఁగలదని నిరాఘాటముగఁ జెప్పవచ్చును.

వేద్యానమానధరితము

(పద్యకావ్యము) వెల 4 అణాలు

ఇది బెంగళూరులో జరిగినకథ. ఒక బుద్ధతంత్రులై లెభ్యమున నమితవిత్తముఁగూడఁ బెట్టుటయు నాతని కుమారుఁడు వేశ్యాలోఁబడె తద్విధమునతయై వేశ్యకర్పించి తుదకు దానిచే వెడలగొట్టబడి యడవుల పాలైపోవుటయు, మిక్కిలి చక్కఁగా వ్రాయబడినది. లుబ్ధవర్ణనము, వేశ్యామాతృ వర్ణనము జరుపుచో నవ్వు పుట్టకమానదు. ఇందలి నీతిశృంగార పద్యములు చదివి తీరవలయును. ఇది చదువ మొదలిడుచో పూర్తియగుననుట విడువ బుద్ధివోడదు.

చిరునామా:— దాసరి లక్ష్మణస్వామి పితాపురం, (గోదావరిజిల్లా)

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన నో నెగ రోగమునకు అద్భుతమైన గుణమిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద శాస్త్రములనుండి తయారుచేయబడినది. నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నవ్వుము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కురుర్చునట్టి దివ్యౌషధము. గుణము:— 6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని చాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1—4—0
తీర్థవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. — 8—0

మా దివ్యౌషధములు నుప్రసిద్ధమైనదుకాణములన్నిటిలోను దొరుకును.
మా చిత్ర విచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.
ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

నమ్మకమును కొత్తమాదిరి నగలువారకు స్థానము
ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెని.
హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.
మానద్ర అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, పెడగొలుగులు, కానుమాలలుఅడ్డగి చేకొలు మొదలు బంగారు నగలు న్ను, నగరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరిల అడ్డగలు, జడబిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగునవన్ని వెండి రైలుకూజాలు, బంబర్లు, పేలాగిన్నెలు కాపి నెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులన్ను అనేక రకములు కాళ్లుగొలుగులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న చాదివేండికిన్సి రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చనివి వాపను తీసుకొనబడును.
ప్రావైల్లు — కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటికోటయ్య అండు బ్రదర్లు.

వృత్తాంతలేఖలు

నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

నెల్లూరు బాలభటులు

జూన్ 16:—వీరిలో రెండవదశమువారు జన్మవాడ గ్రామమున జరిగిన తిరునాళ్ల సమయమున వారుగావించిన సంఘ సేవ ప్రశంసార్హము. జూదరులను చోరులను కొందరిని బట్టి పోలీసువారి వశము జేసిరి. తిరునాళ్ల దినములలో పెన్న ప్రవాహమువచ్చి, యాత్రికులు కష్టపడుచుండ, వారికి తగుసాయ మొసంగిరి. ఉత్సవమునకు దేవుని నెత్తుటకు కూలీలుమాడ నిరాకరించి యుండ, ఈబాలసేవతత్పరులే యాకార్యమునకు గడంగి, జయప్రథముగ నిర్వహించిరి. ప్రజల్లెరును వీరి యుద్యమమున తోడ్పడి తగుసాయ మొసంగెదరుగాత.

అన్నదానసమాజము

కడచినమాసమున సుమారు 200 మంది వీరలకు అన్నదానము చేసిరి.

యూనానివైద్యశాల

ఈశం 1 తేదీనండి నెల్లూరుబజారుకిఁగి (ఫేర్ మెక్ గారి గృహమునకు సమీపమున) యూనానివైద్యశాలను మునిసిపల్ సంఘమువారు స్థాపించిరి.

మునిసిపల్ చోరి

పూర్వము జరిగిన మునిసిపల్ చోరినివలెంచి యింకను ప్రభుత్వమువారిలో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవి. ఫేర్ మెక్ గారు యీ చోరి మొత్తము రెండువేల రూపాయలు దుర్లభ్యము గాన, కొట్టివేయవలయునని ప్రభుత్వమువారిని కోరి యుండ, పోలీసువారు చోరిసంవర్గమున గావించిన రిపోర్టులను హాజరుపరచుచును ప్రభుత్వమువారు న్రాసినట్లు తెలియుచున్నది.

ఫేర్ మెక్ గారు ప్రత్యేకముగ విచారణ జరిపియుండిరి. చాలకాలము గడచినది. ఇంతవరకును తీర్పుకెప్పలేదు. దీనిం గూర్చి ప్రజలయం దాందోళనము జరుగుచున్నది.

నెల్లూరు తాలూకాబోర్డు:—ప్రియత లేబాల సుబ్బారాయుడుగారు(నామినేటెడ్ సభ్యులు)తనసభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసంగిరి. రాజీనామా అంగీకరింపబడెను. వీరిస్థానమున పోనకా గోవిందరెడ్డిగారు నియమింపబడినట్లు వినుచున్నాము. ఈ తాలూకాబోర్డువారు ఇంకను జిల్లాబోర్డునకు సభ్యుల నెన్నుకొని యుండలేదు. త్వరలో ఎన్నికలు జరుగనున్నవి.

కావలి తాలూకాబోర్డు:—ఈబోర్డువారు ప్రియతులు దెజవాడ రామచంద్రా రెడ్డి బి. ఎ. యం. యల్. సి., కనవరాజు నరసింగరావు, సన్నపురెడ్డి సుబ్బరామిరెడ్డి, తిరుమల కొండా రెడ్డిగార్లు ను జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనిరి. జూన్ అయిదో అదిట్ అహమద్ సాహెబ్ గారిని ఉపాధ్యక్షులుగా మాడ ఎన్నుకొనిరి.

కావలి ఆయుర్వేద వైద్యశాల:—ఈవారు కొద్దిమాసముల క్రిందటనే, గ్రామస్థుల సహాయమున యీవైద్యశాల స్థాపింపబడెను. ప్రస్తుతము ప్రజలకు మిగుల సుపయోకకారిగ నున్నది. ఈవైద్యశాలయందు పనిచేయు భిక్షువర్యులు అక్కరాజు గోపాలకృష్ణయ్యగారు గోగులను శ్రద్ధతో విచారించి ఔషధములొసంగుచున్నారు. తాలూకాబోర్డువారేదీనిని నిర్వహింపబోయినచో వైద్యశాల త్వరలో ఉన్నతస్థితికి రాగలదు.

కావలి నాటకశాల 144 పెన్షను:—ఒంగంలు నాటకసమాజమువారు ఇటీవల కావలి గ్రామమునకు విచ్చేసి, నూరైనముగా సరిచేయబడి నిర్మింపబడిన నాటకశాలయందు కొన్ని నాటకములను ప్రదర్శింపబోయిరి. చాలకాలమునుండి యీనాటకశాలయందే నాటకములు ప్రదర్శింపబడుచుండు, అధికారులను తమయనుజ్ఞను (టై పెన్సు) బింగునందుండల జరుగుచుండెను. ఒంగంలసమాజమువారునుండి యీనాటకశాలకు రిలంబించిరి. ప్రారంభమున కనకతార నాటకమును ప్రదర్శించిరి. తరువాత నాటకశాలను టై పెన్సు బింగునకు నిరాకరింపబడెను. రాత్రి 8 గంటలకు 144 పెన్షనుక్రింది యీ రెండునాటకములు ఆట్టుట నాటకముల ప్రదర్శింపబడినవి నిధింపబడెను.

కాకినాడ పురపాలక సంఘము

సూలునడకుటకు ప్రభుత్వసహాయము

నిరాకరింపబడెను

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, జూన్ 16:—నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలకు కాకినాడ పురపాలక సంఘసభ జరుపబడెను. సుమారు 40 విషయములు పరిష్కరింపబడెను.

లోగడ మాన్యుయల్ ప్రెయినింగు యిచ్చుటకు తగు పదుపాదుములు యొచింపుటకు గవర్న మెంటు ఎక్స్ పర్టు పోరెట్టుగాను యీపట్టణమునకు వచ్చి మ్యూనిసిపల్ పాతకాలలో నూలునడకుట, శేతశేర్పుట వీనిని ప్రకటించుట బాగుగ నున్నదని గవర్న మెంటుకు సిఫార్సుచేసెను. ఆయన ఆమోదము చొప్పుననే పురపాలక సంఘమునాగు యీపరిశ్రమలు ప్రకటించెట్టి శేర్పొందుటకు సుమారు రూ 2,400 లు బడ్జెటుచేసి యుండిరి. డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ యొక్క సిఫార్సులో గవర్న మెంటు నూలునడకు శేర్పుటకు ప్రభుత్వమువారు ఐదో యము చేయవలయు, శేతశేర్పుటకు రూ 750 లు మాత్రము గ్రాంటు యిచ్చెదమనిరి ప్రభుత్వమువారికి డైరెక్టరు న్రాసిన యీ తక్షణములో కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీవారు 8 బాలికాపాతకాలలోను 10 బాలికాపాతకాలలోను ప్రకటించెట్టుచు వన్న నూలునడకుట (హాబిట్స్) ఫండ్స్ యిచ్చి గ్రాంటు యిచ్చుటకు తాను సిఫార్సుచేయుననియు, బిక్రెఫ్టులను శేత ప్రకటించెట్టుటకు గ్రాంటు యిచ్చుటకు అభ్యంతరములేదనియు (నాసియుండెను. వీనినన్నిటిని పురపాలక సంఘముయొక్క విద్యా ఉపసంఘము ఆలోచించి గవర్న మెంటు యిచ్చెదమన్న రూ 750 లు గ్రాంటు పుచ్చుకొని శేతపరిశ్రమను బిక్రెఫ్టులను శేర్పొంపబడెననియు, ఇదివరలో బడ్జెటుచేయబడిన మ్యూనిసిపల్ ధనముతో నూలునడకుట ప్రస్తుతము బాలికాపాతకాలలో మాత్రము ప్రకటించెట్టుచునెనియు ఉపసంఘమువారు నిశ్చయించిరి. దానిని నిన్నను పురపాలక సంఘమువారు రంగీకరించి గవర్న మెంటు మోమోరాండమును రికార్డుచేసిరి.

నిర్మూలములు

కాకినాడ ఎలెక్ట్రిక్ లైటింగుస్కీమునకు స్థానము ఎట్టి మేట్టు తయారుచేయు సంస్థయలో, ఎంతవేరైనా వెకల్లుగల వీని వీధులలో ఎలెక్ట్రిక్ లైటింగు పోషింపియున్నచో ఆనయములుగల ఒక పెన్షన్లొనరు, ఆయనవీధులలో ఎంతవేరైనా కావలసియుండుచో అట్లా తెలియటకు కాపురస్థులచే తాయము ముందు పంపబడినచో గవర్న మెంటు ఎలెక్ట్రిక్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చరు మ్యూనిసిపల్ డైరెక్టరుకు కోరెను. ఈవిషయమై ప్రజలకు లాభములు తెలియజేయుచు ఒక ప్రకటనపత్రిక పంపుచు, యావత్తు చరా వుచేసి సంజాయిషీ నిర్మూలకు ప్రత్యేకముగ నోక మనఃఫూని ఏర్పాటు చేయవలసియున్నదనియు డైరెక్టర్ చెప్పెను. అందుమీదట ఒకనెల ఆసనిని చూయుటకు ఒక తెలుగునామ్యుని రూ 50 లు తీతిమిచ్చి నియమించుటకు సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

మంచినీళ్ల ననతిక మట్తయొక విధానము

రాజాచెలువులలోనికి గోదావరి కాలువనీరు పట్టి అనీటిని పట్టణవాసులకు పంపి చేయబడుచున్నది. కాని వేసంగిలో ఇది వాలో సాధారణముగ తగిన పద్ధతియగుటలేదు. అందులన చామర్లకోటలో ఒక కల్యాణయ్యుని పెట్టి అక్కడనుండి నీటి పద్ధతి చేయుటకు రెండవక్షల రూపాయలపైగా సొంక్స్ చేసి ఒకస్కీమును పెట్టి, దాని పరిశోధనకు ముందుగ కొంత సామ్యుహాడ మంజూరు చేసియుండిరి. ఇంకను ఆపని మొదలు పెట్టియుండలేదు. ఇప్పుడు, గవర్న మెంటు సానిటరీ ఇంజనీరు ఆపెర్టిస్మెంటు పెట్టుటకు, పూర్వము ప్రస్తుతమున్న ఏర్పాట్లనే అభివృద్ధిచేసినయెడల తగిన మంచినీళ్లనపతి సర్వకాలములందును కలుగజేయుటకు నీలుగనుండునని సలహా చెప్పెను డైరెక్టర్ శేర్ నోక ఉత్తరము న్రాసెను. ఆసలహా ప్రకారము ఇప్పుడున్న రాజాచెలువునందే 5 మైలులకి పైను సుమారు రూ 10,000 లతో నూరులు మంచినీళ్ల అంతర్జలకరణ (లిఫ్టింగు)లను, ఎంతవరకు యిది జయప్రథముగ నుండునో తెలిసి కొనబడు మొత్తమునకు ఏకమూలని ప్రార్థించుచునిరి. అందులకు తగు ప్రయత్నములు చేయుటకు చేయవలయు రూ 1500 లు కాన్సిలువారు సొంక్స్ చేసిరి.

గన్నవరం (కృష్ణాజిల్లా)

(ఒక విలేఖరి)

తుపాను తదనంతరము

జూన్ 12:—వీయారు కాలువగట్టు దెజవాడ ఈవలి నుంచి కేళిపల్లి వరకు నామయాపములు లేకుండ కొట్టుకొని పోయినది. అంగుచేత పదున కాలువనీరు ఇంతవరకును వదలబడియుండలేదు. రెవిన్యూవారు కూలీలను సమహర్షులతోను, డి. పి. డబ్లియువారు మరమ్మత్తు చేయించుటతోను, తమ శక్తి నంతయు ధారపోయియున్నారు. ప్రతిదినమును సుమారు 8,000 కూలీలు పనిచేయుచున్నను, కట్ట ఈ నెలముగడకు గాని పూర్తి అగునట్లు కాన్పించుటలేదు. నాను లేతగునని కృషిలు దిగుటాందుచున్నారు.

తుపానువలన ఇండ్లను కోల్పోయిన వీరలకు రెవిన్యూశాఖ వారు ఉనిలేముగా నిచ్చుటకై వెదుర్లను తెప్పించి, ఇచ్చటను ఇందుపల్లిలోను, రెండు డిపోలను పెట్టిందినారు. వారికి సహాయముగా, సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా సొసైటీవారు ప్రత్యేక మీతాలూకాను, రూ 3,000 ను, తాటియాకు కొని సనకబీదలకు పంపుటకు విరాళముగా నొసంగిరి కాని యీ సమీపమున నున్న వెక్కుతాళ్లు, మొన్న గాకి కూలుబడే, ఆకు సమహర్షుల చాలా దుర్బలముగానున్నది. ఇట్లు సహాయముచేసి నందులకు, శ్రీకృష్ణుడు స్థూవాట్ల దొరవారికిని, ఇండియా సొసైటీవారికిని, మాకృతజ్ఞతాపూర్వక పంపనముల నందజేయుచున్నాము.

మా గ్రామమున కింకను క్రొత్త పోలీసు సబ్ యిక్స్ పెక్కుచుగాను రాలేదు. ఇటీవల మాపురమునకు శ్రీ పెద్దకత్తెరుగారున్ను, డివిజన్ ఆఫీసుగారున్ను, రాగా గ్రామస్థులు కొందరు వారిని దర్శించి గ్రామమస్థితిని, జరుగుచున్న దొంగతనములను గూర్చి మనవిచేయుచు, ఇంగువవిషయకాయ తస్య బంధోబంధుచేయంప వలసివడిగాను, ఇచ్చటి పరిస్థితులను కొంత కాలము శ్రద్ధతోడను, విచర్యనాస్పృహనముతోడను పరికించి ముగారు నెల దినములక్రింద నరసాపురమునకు బదిలీకాబడిన ప్రెయంను బ్యారావుగారిని తిరిగి పోలీసు సబ్ యిక్స్ పెక్కురుగా పంపవలసివడిగాను జేసిరి.

కో-ఆపరేటివు భవనములు

ఈ సొసైటీ మొన్నటి తుపానువల్ల చాలా నష్టమును పొందెను. కొన్ని యిల్లు కూలినవి. ఇందు రెండింటిని పునర్నిర్మాణమునరించి, అందు కొలదిదినములలో ప్రవేశించనయి యున్నారని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇదివరకే యీగ్రామమున క్రొత్తవేల యుండుటచే, ఇప్పుడు నిర్మింపబడిన వేలకే పేరుంచుదు రో తెలిసి కొనుటకు, పెక్కురు కుతూహలైయున్నారు. ఇట్టి తిరి, లెజవాడ కనలిమారములో నుండుటచే ఆగ్రామదేవతవేల “దుర్గా పేట”యని నామకరణము జేయుట సమచిత మని తోచుచున్నది. కదరు వేటకు ముఖ్యకారకులను ఎన్ని అంతరాయములు కలిగినను లక్ష్యవెట్టక అతిపట్టుబట్టి పూనినకార్యమును నెరవేర్చిన నందుని గూర్చనారాయణమూర్తి పంతులుగా రెంతయు ప్రశంసనీయులు.

వీక్షోలు

కడచిన మూడు సంవత్సరములనుండియు మా గ్రామమున స్క్వోజిప్టోరుగా నున్న మ-రా-రా-శ్రీ మాచిరాజు గుర్పారావుపంతులు బి. ఎ. గారికి వారికోరిక పయిన గుడివాడకు బదిలీకాగా యీ కోజుననే బయలుదేరి వెళ్లిరి. ఆసంవత్సరమున నవీనరీతిని గాక హిందూసాంప్రదాయానుసారముగా హితులు కొందరు వారిని దర్శించి పుష్కములాలంకృతులను జేసిన పిచ్చులు మహావాక్యచరణముతోడ నత్తులను జల్లి పంచరత్నములను సమర్పించిరి. పంతులుగారు నిరాడంబరులు. వైద్యశ్యముగలవారు. వనస్పతినన్నది నిర్భయముగా వదిలినస్వభావముగలవారు. ప్రజాసేవయందు మెండరు నానైతిని జూపువారు. దానినియు, “పబ్లిక్ సర్వెంటు” అను పదమును పూర్తిగా నర్థముజేసికొనినవా డితిడే. అందుచే ఎన్ను నెల్లినను, చికాకు జెంబక, మిక్కిలి మర్యాదతో వారి కనిని పూర్తిచేసిన పంపునుండేజివారు. వీరి బదిలీ యీ చుట్టు పట్లగ్రామములందరిని విచారము నాపాదించెను.

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

క ర ం చ ం దు చ బి ల్ దా ను

బం గారు, వెం డి న గ ల వ ర్త కు లు, సా వు కా రు వే ట, మ ద్రా ను. 1911

ద ర ఖా న్తు వం పి న క్యా ట లా గు ఉ చి త ము గా వం ప బ డు ను.

అభ్రకభస్మము

అమృతమైనమందు సక్రమముగా 800 పుటములు వేయబడినది. శ్రీ ముక్త్యులరాజావారి సంస్థానమున స్వీపయోగమున కై తయారుచేయబడినది.

దాని ఉపయోగమును గుర్తించి స్వల్పధనకు విక్రయమునకుకూడ పెట్టివాము. మూతవ్యాధులలో భాగాపనిచేయును. డయిలిటన్ అనే బహుమూత్రవ్యాధిని పోగొట్టి, మూతములోనుంచే తీసిపదాగమును తీసివేయును వేడిని, దగ్గును, క్షయరోగమును బోగొట్టును. షోగము లన్నిటియందు చాలా మంచిది. ఔషధయోగములందుకూడ ఉపయోగించుకోవచ్చును గొప్పగొప్పవారు మెచ్చియున్నారు. అనుపాదికేషములచే నన్నవ్యాధులను గురుగ్గును. ఒకసారి వాడిమాకండి మీకే తెలుస్తుంది. ఉపయోగించువిధము మందులో పంపబడును. ఎక్కువగా కొనేవారికి ప్రత్యేకపుకేట్లు. తులం 1 కి 5-0-0.

అడ్రసు:— మేనేజరు, ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యుల, (కృష్ణాజిల్లా)

దీ డక్-న్ మిల్లు ప్లోర్స్ కంపెని లిమిటెడ్., బెజవాడ.

రైసు మిల్లులకు కావలసిన యానత్తుసామానులు సరసమైన దరలకు సప్లయిచెయ్యబడును. ఎన్డ్రీ, సిమెంటు, సాల్ఫ్యురైడు, క్లాసు, జలైడరేకులు మిట్టింగులు పైపులు అన్నివైజాలు చెన్నపురి రేల్వేప్రకారం బెజవాడలో డెలివరీ యివ్వబడును. ఒక ట్రయలుఆర్డరు యిచ్చినచో నూపరసతయ సామానుల యొక్క నాణ్యతయు తమకే గ్రహించగలరు.

N. B. ఆయిల్ ఇంజనులు, స్టీం ఇంజనులు, వాల్టర్ల మల్లరులు వగైరా మిషనరీకి మా చెన్నపురి కార్యాలయ 118వ ఆర్మీనియన్ స్ట్రీటు, మద్రాసుకు వ్రాయగోరెనాము

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

1 భాగము:— వ్యాధుల స్వరూపమును, వాటికి ఆనుభవసిద్ధముగా సులభముగా చేయదగిన 600 యోగములును కలవైద్యగ్రంథము ప్రతివారియొద్ద నుండదగినది.

1-కి రు. 1-4-0; వి. పి. 0-6-0

2 భాగము:— శుద్ధులు, భిక్షువులు, వంటఖజులి ఔషధములు, అసవములు, అరిష్టములు, ద్రావకములు మూర్తములు, కషాయములు, మొదలగునవి ఆనుభవపూర్వకముగా చేయుపద్ధతులతో వ్రాయబడియున్నది. ప్రతి వైద్యునికిని ముఖ్యమయిన గ్రంథము 1-కి రు. 1-12-0; వి. పి. 0-6-0

ఆయుర్వేదచంగ్రీక:— ఆయుర్వేద, ఆరోగ్య, వస్తువుల చికిత్స, కారక, ఆనుభవయోగ, మొదలగు అనేక విషయములను విపులముగా వ్రాయుచుండు మాసప్రతిక సెల్లం 1-కి చందా రు. 2-8-0 మాదిరి యుచితము. దీనిను ఏకకాలముందు గోని రు. 5-8-0 లకు పంపబడును

పి. ఇ. పి. ఆంధ్రకో, ఆయుర్వేదసమాజం

2 పెరేడేపి. (నెల్లూరుజిల్లా)

(తెలకుసుమ-యు కుశూల ఆకాలబహిష్టి)

వి. జోగారావు ల్యాండ్ లార్డు, సత్యవరం. గోదావరి జిల్లా:— తెలకుసుమ, యుకుశూల, ఆకాలబహిష్టి మొదలగు వానిచే బాధపడుచున్న యొకశ్రీమతి లోద్రసు వాడినవిదప సౌఖ్యముగనున్నది

సంతానసంపద

పిల్లలపేరు "కేసరి"

ఎ. ఈశ్వరప్పగారు కోటబొమ్మలి, గంజాము. సంతానభాగ్యము లేని అనేకశ్రీమతి తమ "లోద్ర" ను నేపించి పుత్ర కుత్రాదారత్నంబులను బడిసిరి. కొందరు తమపిల్లలకు "కేసరి" అను నామమిడిరి. 168

"కేసరి కుశీతం"

ఆయుర్వేద ఒకపద్యభాగ్యం, యెగ్గూరు, మద్రాసు.

కామినియా నూనె పెంట్లకలేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు

పెంట్లకలు దువ్వినపుడు ఉదకమున్నే త్వర పడకపోయిన ఉదక మొదలుపెట్టి పూర్తిగా వాడగును అట్లుకాకుండ నేడే కామి

యా నూనెను వాడి సత్వరముగా

శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. పెంట్లకల కేబాడ్యమున్నను మోగి ఈ ఔషధము వానిని క్షుణ్ణముగా పట్టువలె నెరుగునట్లు చేయును ఒక పరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును బుడిచెల

1 రూపాయి 3 బుడ్లభరిదు రూ 2-10-0

126 పీచీచార్జిలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

మీకు ఏనువానన ద్రవ్యము లేక అత్తను కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1 అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 ద్రాం బుడ్డి 0-12-0

1 ద్రాం బుడ్డి 0-8-0] మీ చేతిరుమాలునందు

చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

వై కామినియా నూనె, ఆటోదిల్ బహారు ముంగుసరకులము ప్రతిచోటను క్రయించబడును. లేకున్న నాలుగు పెంట్లగు,

అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ.

155 గాజ్పానగేడు, బొంబాయి. అని వ్రాసిన అడ్రసులకు

